

Întreaga viață, slujind cu credință partidul, patria, poporul!

Istoria nu se măsoară în ani, ci prin faptele ei de profundă rezonanță, prin zborul maestuos al gândirii creatoare și căile străbătute spre împlinirea celor mai nobile idealuri. Și fiindcă în construcția unei țări, ca în orice zidire, esențial este urcusul, urcusul neîntrerupt, chiar dacă acest lucru reclamă eforturi deosebite. Iar poporul român a ales acest drum glorios și fără coborîșuri, într-un permanent proces de redescoperire istorică și avînd mereu în fața ochilor și în dialectica gândului pilduitoarea activitate a celui ce intruchipează atît de plener aspirațiile, cutezanța, spiritul înnoitor și înțelepciunea întregii noastre națiuni : tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

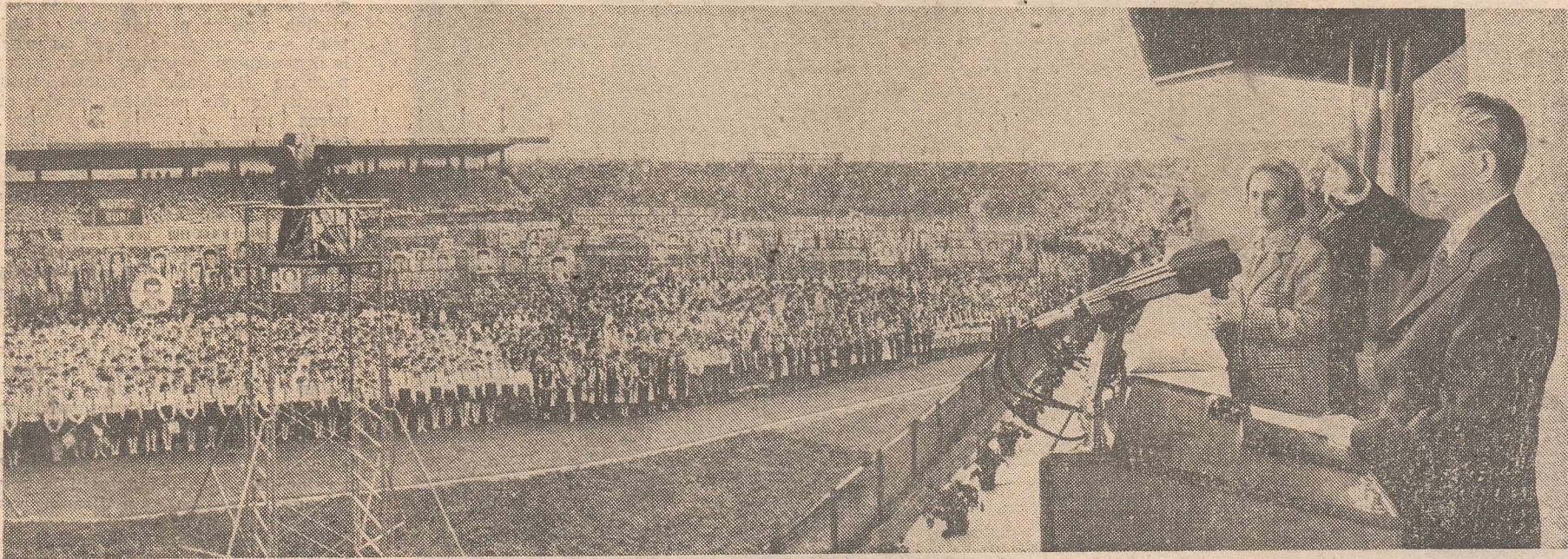
Iată de ce, acum cînd sărbătorim împlinirea a 15 ani, de cînd iubitul și stimatul conducător al partidului și statului nostru a fost investit cu înalta funcție de președinte al României, se impune inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului, ci, deopotrivă, prin largă și vibranta retrospectivă a trecutului național. Prin alegerea și re-

alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de președinte al țării, prin această repetată opțiune colectivă, poporul român a hotărît să încredințeze atribuții și sarcini sporite celui care s-a dovedit a fi primul în toate, arhitect, constructor și muncitor, omul, bărbatul și comunistul de omenie care ne-a făcut mereu să înțelegem că vremea, aici, lângă Dunăre și Carpați, curge impetuos, curge spre viitor, curge pe albia marii istorii. De numele acestui ilustru bărbat, de numele înfîlului președinte al României, se leagă astăzi, în țara nouă, toate izbînzile politice, economice și culturale ale acestui sfîrșit de secol, sub conducerea sa înțeleaptă, națiunea noastră va transmite peste veacuri mesajul unei epoci glorioase, argumentele și dovezile ei că noi, cei de azi, am fost capabili, într-un timp scurt, să îmbogățim marele tezaur al spiritualității universale cu dimensiunile românești, din ce în ce mai pregnante, mai pilduitoare.

Prin investirea, în martie 1974, a tovarășului Nicolae Ceaușescu și în suprema funcție de președinte al Republicii Socialiste România, Marea

(Continuare în pag. 4)

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județul Hunedoara

• Rodnic dialog de lucru cu oamenii muncii • Întîlnirea cu energeticienii și siderurgistii județului Hunedoara • Oaspeți ai minerilor din Valea Jiului • Analiza activității productive la întreprinderea Minieră Lupeni • Marea adunare populară din municipiul Petroșani

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu

Un nou și rodnic dialog de lucru al conducătorului partidului și statului cu oamenii muncii a avut loc cu prilejul recentei vizite a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în județul Hunedoara. În drum spre municipiul-reședință al acestui județ, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au făcut o escală la Sibiu, unde au fost întâmpinați de tovarășul Nicu Ceaușescu, prim-secretar al Comitetului județean de partid, de membrii Comitetului județean și de membrii comitetului executiv al consiliului popular al județului Sibiu, de numeroși oameni ai muncii, locuitori ai acestor străvechi meleaguri românești. Secretarul general al partidului a adresat tuturor oamenilor muncii din municipiul și din județul Sibiu cele mai calde felicitări pentru rezultatele obținute în acest trimestru, împreună cu urarea de a încheia acest an cu rezultate cât mai bune în îndeplinirea prevederilor planului, multă sănătate și fericire. Cei prezenți au dat glas angajamentului tuturor oamenilor muncii de pe meleaguri siblene de a acționa cu hotărâre pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe acest an, pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite în industrie, agricultură, în domeniul edilitar-gospodăresc, în toate celelalte sectoare ale vieții economice și sociale, de a face totul pentru a întâmpina cu cele mai bune rezultate apropiatele evenimente din viața partidului, a întregului popor — cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă și Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

În județul Hunedoara, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au vizitat Întreprinderea Electrocentrale Deva, Combinatul Siderurgic Hunedoara, Întreprinderea Minieră Lupeni, au luat parte la întâlnirea cu membrii biroului Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. și la adunarea populară din municipiul Petroșani. Întâlnirea conducătorului partidului și statului cu energeticienii și siderurgistii județului Hunedoara a prilejuit o analiză amplă, cu factori de răspundere, cu muncitori și specialiști, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, a căilor și direcțiilor de acțiune prin care județul să-și îndeplinească, în condiții de înaltă calitate și eficiență, sarcinile deosebite ce-i revin, pentru a aduce astfel o contribuție tot mai mare, pe măsura puternicului său potențial tehnic și uman, la creșterea producției de cărbune, energie electrică și de metal a țării.

În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se adopte, la Întreprinderea Electrocentrale, tehnologii care să asigure valorificarea superioară a combustibililor solizi existenți în țară, să se acționeze, împreună cu unitățile industriei construcțoare de mașini, pentru ca programul elaborat în acest sens să fie îndeplinit într-un termen cât mai scurt.

Abordându-se, la Combinatul Siderurgic, problemele esențiale privind activitatea acestui mare obiectiv industrial, s-a cerut să se treacă de urgență la organizarea corespunzătoare a fluxurilor de fabricație, a muncii tuturor colectivelor din combinat, pentru obținerea unor rezultate superioare. O atenție deosebită trebuie acordată lichidării stocurilor supranormative existente în diferite sectoare ale combinatului, dimensionându-le la un nivel minim, în concordanță cu cerințele minime ale producției.

În cadrul întâlnirii cu membrii biroului Comitetului județean, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că programele privind perfecționarea organizării și modernizarea proceselor de producție trebuie să pornească de la principalii indicatori economico-financiar. Referindu-se la unele aspecte ale activității din agricultură, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie luate măsuri ferme în vederea creșterii mai puternice a producției de cereale, sporirii efectivului de animale, îndeosebi la bovine și ovine, pentru valorificarea condițiilor bune pe care le are județul. În același timp, a fost reliefată însemnătatea îndeplinirii planurilor privind dezvoltarea generală a satelor, potrivit programelor de organizare și modernizare, asigurându-se condiții de muncă și de viață tot mai bune locuitorilor acestora.

și a tovarășei Elena Ceaușescu în județul Hunedoara

Oaspeții ai minerilor din Valea Jiului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați de puternicul detașament muncitoresc din cel mai important bazin carbonifer românesc cu bucuria prezentării marilor înfăptuiri pe care această zonă a țării le-a cunoscut în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Miile de cetățeni prezenți la ceremonia primirii au aclamat și ovationat cu însuflețire, manifestându-și satisfacția pentru această nouă întâlnire cu conducătorul iubit și stimat al partidului și al țării. Această atmosferă sărbătorească s-a regăsit pe întregul traseu parcurs de coloana oficială de mașini până la primul obiectiv înscris în programul vizitei — Întreprinderea minieră Lupeni, unitate cu o pondere importantă în producția de ansamblu a marelui Combinat minier Valea Jiului.

Secretarul general al partidului a analizat împreună cu reprezentanții conducerii, ai combinatului minier și ministerului de resort, ai organelor locale de partid și de stat, cu mineri și specialiști aspecte esențiale ale dezvoltării și modernizării, în continuare, a întreprinderilor din acest mare bazin carbonifer, astfel încât Combinatul minier din Valea Jiului să-și sporească contribuția la creșterea producției de cărbune și, în special, a cărbunelui cocsificabil destinat industriei siderurgice.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu le-au fost prezentate, în cadrul unei expoziții, o gamă largă de mașini, utilaje și instalații miniere, realizate de uzinele românești de profil, folosite în prezent în minele de aici, precum și principalele realizări obținute de mineri din Valea Jiului în îndeplinirea programelor speciale de modernizare și dezvoltare.

Analiza privind activitatea productivă în cadrul Întreprinderii miniere Lupeni a continuat în subteran, în sectorul de producție nr. 3, la orizontul 400, care deține o pondere de circa 20 la sută în producția minei.

Referindu-se la problemele analizate în cursul vizitei, în cadrul întâlnirii cu membrii **consiliilor oamenilor muncii de la Combinatul minier Valea Jiului și de la Întreprinderea minieră Lupeni**, secretarul general al partidului a relevat că măsurile stabilite trebuie să conducă la mobilizarea mai puternică a tuturor colectivelor de mineri din Valea Jiului pentru sporirea în continuare a producției de huiă. De asemenea, s-a cerut să se acorde cea mai mare atenție îndeplinirii nivelurilor planificate la cărbune cocsificabil, fiind necesară, în acest scop, întocmirea unor programe cu prevederi precise pentru fiecare unitate din cadrul combinatului.

Secretarului general al partidului i-au fost adresate din partea colectivelor unităților vizitate respectuoase mulțumiri pentru orientările și indicațiile date, odată cu angajamentul ferm de a le transpune în viață, de a acționa în spirit revoluționar, în vederea ridicării activității combinatului minier la cote tot mai înalte de calitate și eficiență.

Vizita de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au efectuat-o în județul Hunedoara s-a încheiat printr-o impresionantă adunare populară care a avut loc în municipiul Petroșani. În acest cadru, dându-se expresie dorinței fierbinți a celor aproape 100 000 de participanți, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost adresată, cu deosebit respect, rugămintea de a lua cuvântul.

Cuvântarea conducătorului partidului și statului nostru a fost urmărită cu viu interes și deosebită satisfacție, fiind subliniată în repetate rânduri cu îndelungi aplauze, cu puternice urale și aclamații.

Pretutindeni, în unitățile vizitate, la întâlnirile avute, în cadrul adunării populare, oamenii muncii, factorii de răspundere, toți cei prezenți l-au asigurat pe secretarul general al partidului că cei ce trăiesc și muncesc în județul Hunedoara vor face totul pentru transpunerea neabătută în viață a orientărilor și indicațiilor primite, pentru îndeplinirea, la un înalt nivel calitativ, a prevederilor de plan, pentru creșterea contribuției lor la dezvoltarea economiei naționale, la progresul neîntrerupt al României socialiste.

ION CODRU

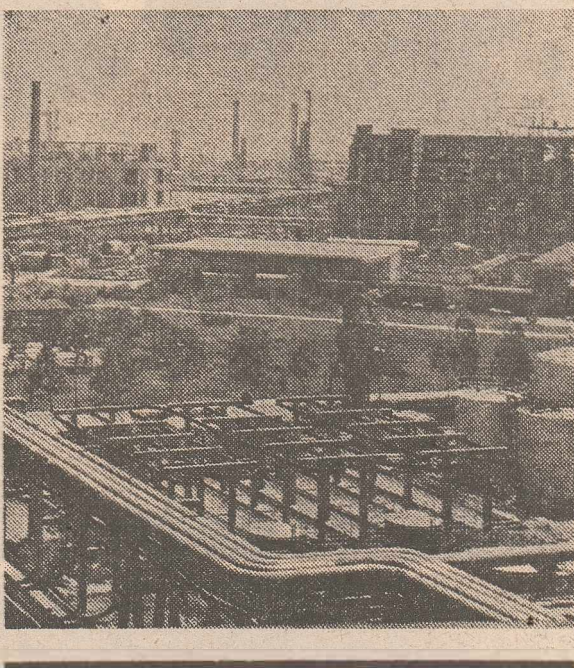
Socialismul cu poporul,

Intre tezele de profundă originalitate pe care le datorăm gândirii novatoare a secretarului general al partidului și președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este și aceea a construirii socialismului cu poporul și pentru popor, teză care, dincolo de puternica îmbogățire în conținut a teoriei socialismului științific, și-a pus în mod deosebit amprenta asupra întregii politici economico-sociale promovată de partid după Congresul al IX-lea, asupra cadrului larg asigurat pentru dezvoltarea și manifestarea democrației noastre socialiste — în care creșterea rolului statului se împletește tot mai strâns cu activitatea organismelor democrației muncitorești-revoluționare, asupra însăși stilului și metodelor de conducere, inițiate, impriimate și mereu perfecționate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, devenite o practică generală la toate etaloanele vieții noastre politice și economico-sociale, care pun în centrul lor dialogul cu oamenii muncii, consultarea largă a acestora, participarea lor la dezvoltarea și luarea tuturor deciziilor care ne privesc munca și viața și, totodată, antrenarea, mobilizarea lor la îndeplinirea cu înaltă responsabilitate a hotărârilor adoptate. „În întreaga noastră activitate — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea prezentată la marele forum democratic din 28-30 decembrie 1988 — am pornit de la teza științifică a construirii socialismului cu poporul și pentru popor, de la faptul că tot ceea ce realizăm în societatea noastră socialistă trebuie să se realizeze cu oamenii, pentru oameni, să asigurăm ridicarea continuă a gradului de civilizație, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor”.

Această concepție a secretarului general al partidului și președintelui României socialiste s-a manifestat cu deosebită pregnanță în tot ceea ce s-a îndeplinit în întreaga perioadă inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Să ne amintim de pildă că în prima sa vizită de lucru, efectuată în iulie 1965 la cooperativa agricolă de producție Gheorghe Doja, județul Ialomița, adresându-se lucrătorilor ogoarelor din acel loc, dar de fapt întregii noastre națiuni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că există un bun obicei la români ca, atunci când pornesc la un nou drum, să se sfătuiască cu cei apropiați. Noul drum — care a fost lung și greu, dar plin de izbînzi, așa cum avea să-l caracterizeze 23 de ani mai târziu, pe baza realităților, tovarășul Nicolae Ceaușescu — era drumul inaugurat de Congresul al IX-lea al P.C.R., iar pentru partid, pentru secretarul său general, cei apropiați au fost și sint oamenii muncii, întregul nostru popor, care prin formele și mijloacele democratice, directe sau reprezentative, participă activ la conducerea tuturor ramurilor de activitate, la elaborarea politicii interne și externe, la îndeplinirea acesteia — ca o premisă, ca un factor fundamental pentru edificarea cu succes a noii orînduiri sociale. De atunci, din iulie 1965, dialogurile secretarului general al partidului și președintelui României cu țara, cu făuritorii bunurilor materiale — în cadrul cărora, la fața locului, se cunosc și se analizează

principalii factori de care depinde îndeplinirea cu succes a obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării, perfecționarea continuă a activității, ridicarea nivelului calitativ al muncii oamenilor și, pe această bază, îmbunătățirea continuă a calității vieții lor — au devenit o latură intrinsecă a întregului sistem de conducere democratică a țării, o expresie concretă și deosebit de bogată în

Unicul său gând — înălțarea României

conținut a materializării tezei construirii socialismului cu poporul și pentru popor.

O altă expresie tot atât de grăitoare a transpunerii în viață a acestei teze au constituit-o însăși strategia, opțiunile fundamentale, obiectivele centrale ale politicii de dezvoltare economico-socială a țării, stabilite de către fiecare congres sau conferință națională ale partidului, de către marile forumuri naționale ale democrației noastre muncitorești-revoluționare, în conformitate cu cerin-

țele fiecărei etape, dar punind întotdeauna pe primul plan interesele fundamentale, prezente și viitoare, ale poporului. Elaborarea, adoptarea și transpunerea în viață a unor concepții sau obiective, de îndeplinirea cărora a depins la un moment dat sau depinde în continuare însuși viitorul prosper al țării, al întregului popor, au catalizat și au mobilizat puternic energiile creatoare ale acestuia, cu convingerea deplină — confruntată și întărită an de an de rezultatele obținute, de realitate — că tot ceea ce face sub conducerea clarvăzătoare a partidului, a secretarului său general este numai și numai spre binele și interesul țării. Un exemplu deosebit de relevant îl constituie opțiunea pentru creșterea mai susținută a venitului național și repartizarea mai judicioasă a acestuia între fondul de dezvoltare și fondul de consum. Ea a fost formulată și adoptată încă de la Congresul al IX-lea al P.C.R., într-o vreme cînd în celelalte țări socialiste și, până la acea dată, și în România, se împărțeau și se aplica ideea unei ponderi mai scăzute a fondului de dezvoltare în procesul de repartizare a venitului național. Realitatea a demonstrat cu toată puterea, în anii scurși de atunci, justetea deplină a acelei orientări fundamentale, menținută și îndeplinită cu consecvență de partid. În fapt de întregul nostru popor, care, prin munca sa abnegantă, a ridicat noile și modernele platforme industriale în localități cuprinse pe întreg teritoriul țării, a pus bazele științifice și tehnico-materiale ale dezvoltării moderne, intensive a industriei, agriculturii, a tuturor celorlalte domenii de activitate, a edificat construcții mărețe care vor dăinui peste veacuri, a dat o nouă înfățișare orașelor și comunelor țării. Iar roadele acestui imens efort le-a cules însuși poporul, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării și familiile lor: noi locuri de muncă, creșterea continuă a veniturilor realizate din muncă, posibilități tot mai largi de împlinire și manifestare a personalității umane, o viață tot mai demnă și mai îmbelșugată.

Acum, cînd întregul nostru popor acționează strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general pentru a întâmpina cu noi izbînzi și importante succese cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIV-lea al P.C.R., orizontul muncii și creației ne este puternic iluminat de noile și mărețele perspective prefigurate cu claritate pentru viitorul deceniu în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la marele forum democratic din noiembrie anul trecut: în anii 2000, România va deveni o țară socialistă multilateral dezvoltată, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, cu un nivel înalt de civilizație materială și spirituală. Este — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu acel prilej — un nou drum, lung, de muncă și luptă, un drum glorios, care se cere împlinit prin efortul unit și spre binele întregului nostru popor.

VIRGIL SIMION ■

SLUJIND CU CREDINȚĂ PARTIDUL, PATRIA, POPORUL

(Urmare din pag. 1)

Adunare Națională a împlinit voința unanimă a întregului popor de a încredința această funcție de cea mai mare răspundere eminentului om politic, militantului revoluționar și gânditorului cutezător ce apără cu dăruire idealurile de libertate, independență, pace și progres ale națiunii noastre socialiste. Acest act politic major a venit să înfrunghieze, la tensiunea evenimentelor istorice de importanță crucială, unitatea și coeziunea de nezdurcinate a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general. Prin aleșii săi în forul legislativ suprem, țara a dat glas dragostei, prețuirii, recunoștinței și stimei față de prodigioasă activitate desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului, contribuției sale determinante, hotărâtoare la elaborarea și îndeplinirea politicii generale, la realizarea profundelor înnoiri și obținerea strălucitelor succese ce caracterizează atât de preg-

nant istoria nouă revoluționară a patriei. În același timp, investirea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de președinte al României a dat expresie sentimentelor de respect și grațitudine ale națiunii față de cel care, prin inițiative de răsunet și vastă activitate pe planul politicii externe, a făcut ca România socialistă să se bucure de un prestigiu internațional cum nu a cunoscut niciodată în trecut, numele ei fiind astăzi rostit în lume cu stimă și admirație.

Conducător de partid și de stat, investit cu cele mai înalte funcții existente în țara noastră, cea de secretar general al Partidului Comunist Român și cea de președinte al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a putut manifesta, în toată amploarea, capacitatea sa excepțională în direcționarea activității generale, practice și conceptuale, destinate edificării României multilateral dezvoltate. În toate compartimentele de activitate, pretutindeni, indicațiile, re-

comandările și exemplul activității sale nemijlocite au grăbit și au asigurat împlinirea exemplară a grandioaselor proiecte elaborate de partidul comunistilor români prin largă consultare cu masele populare. Mărturie stau în această privință grandioasele edificii ale socialismului, intrarea ireversibilă a României în era civilizației prospere și democratice plene. Ca secretar general al partidului nostru și apoi și în calitate de președinte al României, aportul personal, decisiv, al tovarășului Nicolae Ceaușescu în fundamentarea liniei generale a partidului, temeinicia opțiunilor prin permanenta confruntare dintre teorie și practică, pasiunea în promovarea noului determină ca activitatea conducătorului partidului și statului nostru să fie asociată indisolubil în conștiința poporului nostru cu ansamblul succeselor dobîndite în ultimii aproape 24 de ani pe calea înfloririi patriei socialiste. Cabinetul lui de lucru e patria. E primul ei arhitect, e omul care, într-o viziune cuprinzâ-

toare, științifică, unitară, de ansamblu, desemnează etapele dezvoltării, etapele devenirii României și a românilor. El este deopotrivă primul oștean, constructor și muncitor, muncind neobosit pe șantierul ideii, dar și pe cele unde se pune piatra de temelie, el este primul între primii și alesul între aleși, cum îl numesc cu dragoste și admirație, așezându-l în prețul cel mai înalt al inimii, fiul acestui pămînt, toți cei care simt din plin grija primului bărbat al țării pentru condițiile lor de lucru, de viață, de rodnică împlinire, de răsplătă dreaptă a minunatelor lor eforturi.

Din vasta și multilaterală activitate, impresionantă și cu totul neobișnuită într-o viață de om, ne vom permite, în prezenta unui eveniment de inimă și suflet, să desprindem cîteva din cele mai evidente îndepliniri ce poartă înconfundabil amprenta muncii și gândirii tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ele ne vor îngădui să recunoaștem, într-o viziune retrospectivă, cîteva dintre stîlpii de boltă pe care a fost durat, prin aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, edificiul gândirii novatoare, al organizării sociale și al politicii

noastre interne și internaționale.

Secretarului general al partidului nostru îi revine încontestabilul merit de a fi repus meditația filozofică, dialectică generalului și particularului în drepturile ei firești și legitime. Cu tenacitatea și forța analitică bine cunoscute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a restituit filozofiei marxiste din România atributul ei inalienabil de investigatoare nepreconcepțută a realității obiective. Secretarul general al partidului nostru a redat filozofiei marxiste din țara noastră forța ei creatoare, caracterul ei viu, posibilitatea de a interpreta în mod flexibil și pătrunzător realul. Întreaga activitate teoretică și practică desfășurată de partidul nostru în ultimii 24 de ani este o ilustrare vie a acestui efort constant de înnoire continuă a concepției revoluționare a proletariatului. Problemele construcției economice, ale definirii societății socialiste multilateral dezvoltate, ale democrației muncitorești, revoluționare, ale autoconducerii și autogestunii, ale partidului — centru vital al națiunii —, ale funcțiilor statului în etapa actuală, ale rapor-

a președintelui Nicolae Ceaușescu

pentru popor!

În lumea petrochimiei românești inginerul **Mihai Georgescu** este un nume cunoscut. A venit aici, la Midia, în urmă cu doi ani pentru a participa la perioada, dificilă, a punerii în funcțiune a instalațiilor de cea mai mare complexitate între care și piroliza — un fel de „examen de capacitate” pentru specialiștii în domeniu. A venit, cum se spune, doar cu o valiză mică, dar a rămas, uite, până azi, deși restul omului, casa și familia îi sînt acolo, la Pitești, unde dînsul era director al Combinatului petrochimic. Situație primită și privită lucid, cu înțelepciune. Nimic mai firesc decît a transmite ceva din experiența sa tehnică

gani, Năsăud, care le așteaptă ca pe pîinea caldă!

Combinatul de la Midia are o capacitate anuală de prelucrare de 3,5 milioane tone țiței și, comparativ cu celelalte unități similare din țară, deține cele mai noi tehnologii în domeniu. În instalația de polipropilenă de joasă densitate (trebuie precizat că, într-un combinat de o asemenea capacitate, care se întinde pe aproape 4 km, termenul de „instalație” reflectă în fapt, o adevărată fabrică de sine stătătoare) se aplică, spre exemplu, o tehnologie absolut nouă, o veritabilă premieră obținută de specialiștii din țara noastră: fabricarea în reactor tubular, procedeu ce conferă

mersul lucrărilor, oferind indicații și soluții optime, operative pentru finalizarea noilor capacități.

Pe deplin validată astăzi de necesitățile economice, uriașa investiție a fost gîndită în strînsă corelație cu aspecte sociale-economice impuse de necesitatea dezvoltării acestei zone a țării. Pînă mai ieri, un modest sat de pescari de pe malul lacului Tașaul, localitatea Năvodari a căpătat într-un scurt răstimp, nu doar însemnele emblematic ale chimiei, ci și statutul unui oraș înfloritor, în care, numai în ultimii ani s-au construit peste 1.000 de apartamente, un frumos centru civic, spații comerciale și pentru pres-

Emblemele măreției la marea cea mare

și capacitatea organizatorică pe această nouă și vastă platformă a petrochimiei, care-și reflectă coloanele argintii în luciul albastru al mării.

Ce reprezintă acum, la începutul anului 1989, Combinatul de la Midia pentru economia României?... „Profesorul” Mihai Georgescu ne face să ne simțim din nou elevi, în banca clasei de liceu, la lecția despre derivații chimici ai țițeiului.

În primul rînd, prin prelucrarea țițeiului se obțin însemnate cantități de carburanți: benzine, cu diferite cifre octanice, motorină, păcură, cocs de petrol. Apoi, materii prime pentru procesele de chimizare — hidrocarburi aromate, propan, propilenă, butan (da, acesta este chiar gazul butan din buteliile bucătărilor constantenelor) și, în sfîrșit, materii prime pentru industria prelucrătoare de mase plastice: polietilena de înaltă și joasă densitate și polipropilena.

Acestea două din urmă (nimic altceva decît substanțe de bază din care se fac foliile din mase plastice, pentru sere — să zicem, sau obiectele de uz casnic din gospodăriile noastre, cite vor fi ele...) sînt livrate întreprinderilor de mase plastice din București, Buzău, Foc-

produsului final caracteristici calitative superioare tuturor celorlalte obținute la Brazi, Pitești, Borzești sau Teleajen.

Toate aceste performanțe, despre care inginerul Mihai Georgescu ne vorbește cu ne-disimulată mîndrie, n-ar fi fost posibile fără efortul conjugat al specialiștilor din numeroase institute de specialitate, cum sînt: Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică, Institutul de cercetare și proiectare rafinării Ploiești, al constructorilor și montajului din mari unități între care s-au distins Trustul de montaj utilaje chimice București și Trustul de construcții industriale Constanța, cu participarea a numeroase unități din industria constructoare de mașini și electrotehnică, care sînt autoare a peste 90 la sută din dotările specifice ale combinatului de pe țărmul Mării Negre — citadelă industrială modernă care condensează într-o unitate remarcabilă, creație proprie, inteligență tehnică românească.

Hotărîtoare, decisive pentru conturarea acestei mari ctitorii industriale au fost vizitele pe șantier, aproape an de an, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, care au urmărit îndeaproape

țări de servicii, școli și grădinițe, dispensare medicale etc., care oferă populației — ce numără acum aproape 30.000 locuitori — condiții optime de trai. Aici ființează și un liceu industrial cu profil de chimie — peste 800 de locuri — care asigură pregătirea tinerelor cadre pentru combinatul petrochimic și cel de îngrășăminte chimice — o altă mare unitate industrială din Năvodari.

Prin portul maritimo-fluvial Midia, Canalul Poarta Albă — Midia Năvodari, prin noile căi rutiere și feroviare deschise recent, s-a realizat un sistem de transport spre și dinspre combinat, deosebit de funcțional, care îi va conferi o eficiență economică sporită. Inutil să mai subliniem utilitatea acestuia pentru celelalte unități industriale din zonă, pentru întreaga dezvoltare prezentă și viitoare a localității.

Mai întîi pe planșe, toate aceste componente ale unei strategii vizionare a dezvoltării, sînt astăzi realități concrete.

Realități socialiste, realizări de anvergură purtînd efigia „Epocii Nicolae Ceaușescu”.

CONSTANTIN ISMAILEANU ■

turilor dintre partid, —stat — organizații obștești, ale dezvoltării națiunii socialiste, ale dezvoltării personalității umane și umanismului socialist, analiza procesului mondial revoluționar și altele au primit o nouă și adecvată soluționare teoretică și practică, în funcție de reperele dezvoltării contemporane ale cunoașterii științifice, de condițiile istorice specifice cu care se confruntă societatea românească.

În aceeași sferă a creației originale, în consens cu realitățile concret-istorice ale definirii noastre, se înscriu și contribuțiile tovarășului Nicolae Ceaușescu în definirea, adîncirea și perfecționarea continuă a democrației socialiste. Concluzia partidului nostru este în această privință lipsită de orice echivoc: socialismul și democrația sînt de nedespărțit, socialismul revinîndu-i misiunea istorică de a înfăptui cea mai înaltă formă de democrație, participarea maselor la conducerea societății. Climatul favorabil dialogului, dezbaterii critice și participării constructive, iată climatul spiritual, politico-moral și psiho-social definitiv pe care l-a dezvoltat partidul nostru de la Congresul al IX-lea încoace și căruia îi

datorăm revigorarea tuturor celulelor organismului nostru social, rezultatele palpabile, de amploare și de la sine graitoare ale construcției economice, sociale și umane socialiste, înscriindu-se cu fermitate pe magistrala dezvoltării multilaterale. În vederea punerii în valoare a acestor principii, în România a fost construit un întreg sistem democratic, original, care să permită în tot mai mare măsură participarea oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, la dezbateri, elaborarea și luarea deciziilor politice. Instituționalizarea principiului conducerii colective, ca și a activității unor forumuri și organisme la scară națională, a creat un cadru organizatoric original, ce asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți, la realizarea unui permanent dialog între partid și popor la împletirea tot mai strînsă între caracterul statal și cel obștesc, la accentuarea procesului de democratizare a vieții politice.

Sub semnul năzuințelor de pace și progres ale poporului nostru, și în centrul atenției opiniei publice mondiale se află și activitatea politică externă a președintelui Nicolae

Ceaușescu. Viața, fenomenele și procesele epocii noastre confirmă pe deplin justetea politicii externe a statului și partidului nostru, aprecierile și concluziile asupra vieții internaționale. România este astăzi cunoscută, stimată și prețuită în lume pentru realizările dobîndite în construcția noii orînduirii, pentru politica sa de pace și colaborare, pentru rolul activ și aportul constructiv pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le are la soluționarea noilor probleme ale epocii contemporane, ale vieții internaționale actuale. Toate acestea l-au impus în conștiința popoarelor ca o remarcabilă personalitate a vieții politice mondiale, ca militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești înflăcărat promotor al cauzei păcii, destinderii și colaborării între popoare.

Am fost cu toții martorii, constructorii și beneficiarii acestor ani de glorie zidiți în edificiul de granit al patriei socialiste. Tocmai de aceea, ei ne revin cu atît mai pregnant în memorie în momentele de bilanț, aniversare, de retrospectivă istorică, de tot ceea ce ne leagă gîndul și recunoștința de dinamica și clarvăzătoarea activitate a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Viața și opera președintelui României sînt cele ale unui erou între eroii neamului, ale muncii de zi cu zi, sînt dovada supremă a dragostei de țară, a dăruirii și spiritului de sacrificiu, este o viață întrupată din viața țării, așa cum o relevă și aceste alese cuvinte ce esențializează profesiunea de credință a marelui conducător al partidului și statului nostru: „Nu am avut, nu am și nu voi avea nimic mai de preț decît interesele poporului în rîndul căruia m-am născut, am trăit și trăiesc! Nu am avut, nu am și nu voi avea nimic mai de preț decît servirea dorințelor sale de bunăstare, de fericire, de libertate și independență! Voi face totul pentru a asigura, sub conducerea partidului nostru, mersul ferm înainte al națiunii noastre spre culmile luminoase ale societății socialiste multilaterale dezvoltate, ale societății comuniste. Numai așa voi considera că mi-am îndeplinit îndatorirea de comunist, de revoluționar, de patriot, de fiu al poporului român!”

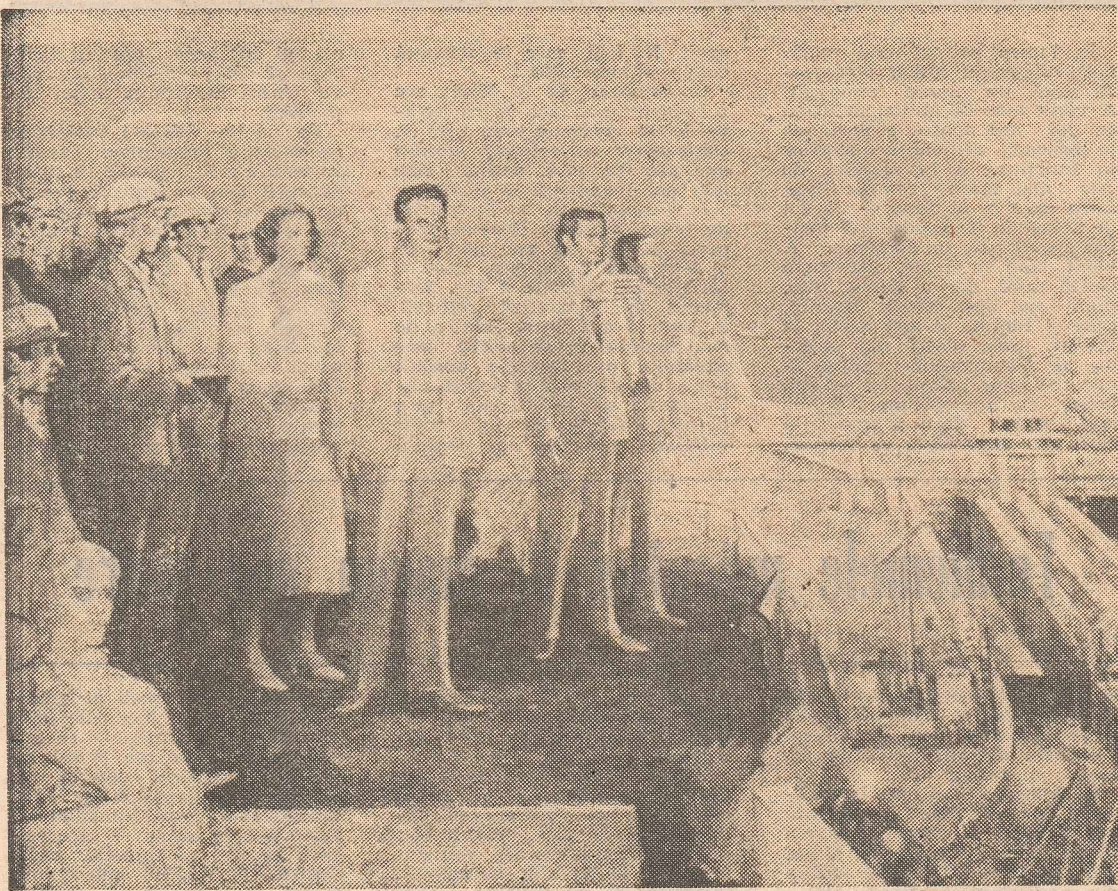
Oriunde, pe marele șantier care este țara de azi, din care se naște țara de mâine, prezența lui e perpetuă, nemijlocită, ea ne însușește pe toți, ea ne este de o strîngentă trebuință, ea este un ge-

nerator de energie națională care s-a ridicat, în toți acești ani, la rangul de simbol. El este omul care ne-a învățat că totul depinde de noi, de priceperea și hărnicia noastră, de spiritul gospodăresc și de economie, de perseverență, modestie și buna noastră credință, că dispunem de toate condițiile materiale, politice și morale de a înfăptui neabătut obiectivele și sarcinile stabilite de partid în lupta și munca noastră comună de construire a societății socialiste multilaterale dezvoltate. El este bărbatul și comunistul de omenie, permanent alături de omul muncitor căruia îi cunoaște bucuriile și grijile, îl îmbărbătează la greu și îi adresează cuvinte calde, muncitorești, la ceasurile de izbîndă și mulțumire. Pe umerii lui — de conducător de partid și de țară, de comandant și țăran, de arhitect și constructor — stă marea răspundere a destinului nostru.

El este cel care ne cere să ridicăm efortul, munca, implicit existența și bunăstarea noastră, la o dimensiune calitativ nouă, la treptele noi de perfecționare, este cel dintîi și cel mai neobosit în a-și perfecționa continuu munca spre folosul, progresul și fericirea acestui neam.

LIVIU TIMBUS ■

Cu sceptrul în mână,

GARANT AL DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR NOASTRE

Instituirea înaltei funcții de Președinte al Republicii Socialiste România, în martie 1974, se înscrie în aria evenimentelor politice ale căror virtuți excepționale pentru dezvoltarea țării își dezvăluie dimensiunile în timp, prin profunzimea și amplitudinea prefacerilor pe care le determină. Definindu-se ca un moment necesar în procesul revoluționar al istoriei, al societății, statului și națiunii române contemporane, început odată cu actul de la 23 August 1944 și accelerat, prin noile deschideri aduse de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Deschideri în punerea în valoare a factorului național în teoria și practica revoluționară a con-

strucției socialismului și comunismului. Este unanim recunoscut rolul și aportul secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al gândirii sale, prin care a îmbogățit tezaurul doctrinei socialismului științific cu privire la raportul dintre general și particular, dintre legitățile generale și condițiile concrete, particulare din fiecare țară în parte care adoptă calea socialismului, calea revoluționară a construcției lumii noi. Cu geniul său politic, prin analiza profundă a realităților și evoluției societăților contemporane, a arătat, și practica socială a dovedit, că nu există, nu poate exista, o singură cale, un singur model de construcție a socialismului ci, o multitudine de forme și modele proprii, cu particularități diferite de la țară la țară, determinate de o multitudine de factori și condiții specifice — economice, sociale, politice, psihologice, spirituale, tradiții, stadiu de dezvoltare ș.a. —, fiște, cu condiția de a nu abdică de la principiile și legitățile obiective fundamentale. România, după Congresul al IX-lea, a oferit un exemplu. Consecvența, principialitatea și fermitatea față de concepția materialismului istoric și a socialismului științific, aplicate în contextul tradițiilor și realităților naționale au generat forme specifice în dezvoltarea economiei, în dezvoltarea statului și națiunii noastre, în raporturile dintre partid și stat, în afirmarea rolului conducător al partidului în întreaga societate, în exercitarea largă a democrației socialiste. Totală pătrundere a politicii partidului în mase, devenind propria lor politică, răspunzând telurilor și idealurilor lor celor mai nobile, coeziunea întregului popor în jurul partidului și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au generat în mod legic — fiind procese de intercondționare dialectică —, forme și structuri proprii de conducere și desfășurare a vieții politice și sociale românești.

Schimbarea denumirii din Republică Populară în Republică Socialistă România a fost unul din actele politice de mare însemnătate și de răscruce istorică. Se punea de acord un termen semantic cu realitatea pe care o desemna, o realitate la care se ajunsesse prin numeroasele acumulări succesive din etapele anterioare ale procesului revoluționar. Astfel, evenimentul din martie 1974 își capătă transparența lui, permițându-ne să-i descifrăm cu claritate originea în însăși evoluția funcțiilor statului nostru socialist, în identitatea de țeluri, interese și linii politice dintre partid și stat. Așa se explică și faptul că în suprema funcție de Președinte al Republicii Socialiste România a fost unanim ales de forul legislativ, de Parlamentul țării — Marea Adunare Națională —, ca voiață a poporului întreg, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Vreare a națiunii, generată de calitățile și virtuțile bravului ei fiu, de cel care își dovedise din fragedă tinerețe dăruirea până la sacrificiu în lupta dreaptă și munca fără odihnă pentru libertatea și propășirea ei,

Istoria contemporană a României înregistrează ca pe un argument esențial al evoluției societății noastre în drumul ei spre progres, în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, constituirea unui concept nou și a unei practici noi a democrației. Problematika democrației socialiste, atât sub aspectele sale teoretice cât și practice, a reprezentat în mod statornic, pentru partidul nostru, o orientare programatică, o componentă fundamentală a strategiei sale politice. Temeiul acestei orientări programatice l-a constituit concepția cu privire la legătura organică dintre socialism și democrație, atât din punctul de vedere al genezei cât și din punctul de vedere al practicii revoluționare de construire a socialismului.

Pe baza unui examen exigent al drumului parcurs, dublat de efortul de a conferi socialismului sensul său autentic de orînduire în care poporul să-și fie stăpîn, s-a edificat în acești ani un amplu sistem democratic ce preia și valorifică în interes social opinia și inițiativa maselor, asigurînd participarea lor deplină la actul deciziei naționale.

Președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost în acești ani promotorul neobosit al unei concepții revoluționare și dialectice, profundă și originală, de interpretare a realităților, a cerințelor construcției socialiste, și ca inițiator al acestei concepții întemeiate, deopotrivă, pe încrederea sa nelimitată în virtuțile și geniul poporului ca și pe atașamentul profund față de valorile socialismului, și-a adus o contribuție hotărîtoare la edificarea unei noi vieți democratice în România. Forța și prospețimea acestei concepții clădite pe fundamentul trainic și în lumina adevărilor istoriei au scos în evidență desuetudinea aprecierii că democrația socialistă s-ar fi înfăptuit în mod autumat, odată cu marile pre-

faceri de ordin politic și social cu care a debutat construcția noii orînduiri. Experiența arăta că asemenea transformări profunde asigură, într-adevăr, premisele unei reale democrații, dar nu echivalează cu însăși democrația.

Este meritul președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi creat în acești ani un cîmp larg de acțiune cerinței obiective de democratizare a vieții țării. Prin revigorarea de substanță a conținutului și sensurilor democrației, ca și prin conturarea, într-o viziune armo-

noite ale vieții, și din această perspectivă apar deosebit de revelatoare cuvintele prin care secretarul general al partidului sublinia necesitatea ca sistemul democratic să reflecte permanent dinamismul de ansamblu al societății: „Trebuie să pornim întotdeauna de la faptul că ceea ce am realizat corespunde unei anumite etape, unui anumit nivel de dezvoltare a forțelor de producție și a relațiilor sociale, că, și în continuare, odată cu dezvoltarea generală a societății, a relațiilor sociale, va trebui să găsim noi și noi forme, să perfecționăm

cest cadru reuneste, în lumina conceptului fundamental al democrației muncitorești-revoluționare, o multitudine de structuri și mijloace, de organe și organisme ce funcționează la toate nivelurile societății și în toate sectoarele de activitate, imbinînd democrația reprezentativă cu participarea directă a tuturor cetățenilor, la actul de luare a deciziilor în probleme de interes general. Adunările generale și consiliile oamenilor muncii, autoconducerea și autogestiuinea muncitorească, instituționalizarea ca forumuri cu caracter deliberativ și decizional a unor congrese și conferințe naționale pe domenii de activitate, cele peste 50 de organizații de masă și obștești ale României de azi, ca și alte importante întemeieri democratice, alcătuiesc în ceasul de față tot atâtea eficiente forme de activizare politică și de sporire a contribuției tuturor fiilor acestui pămînt la conceperea și la conducerea propriilor lor destine. Centrul de convergență al tuturor acestor structuri, mijloace și forme prin care se manifestă, cu un dinamism fără precedent, acțiunea socială de masă în România de azi este Frontul Democrației și Unității Socialiste, condus de înusuși secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea celui mai larg și reprezentativ organism politic din societatea noastră intruchipează un veritabil simbol al unității poporului în jurul partidului, al strălucitului său conducător. Sistemul unitar, deschis și suplu al democrației noastre, favorizînd marele dialog pe care partidul, conducerea sa îl poartă strîns și statornic cu masele, stimulîndu-le inițiativa istorică, aportul viu, creator, pe toate planurile, ca factor esențial de progres.

D. CONSTANTINESCU ■

DEMOCRAȚIA ctitorie unică în felul ei

nioasă, a formelor ei concrete de manifestare, în acești ani a fost edificat în România, prin contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un amplu sistem de organisme și structuri democratice reprezentînd corespondentul în plan politic al noului statut economic și social al oamenilor muncii. Acest edificiu al democrației noastre reflectă transformările profunde ce au avut și au loc în societatea românească, începînd cu însăși esența puterii politice și continuînd cu făurirea economiei socialiste unitare, cu instituirea unui nou sistem de repartiție, cu făurirea unei suprastructuri corespunzătoare exigențelor noi ale modului de viață și ale conștiinței socialiste. Se înțelege însă că, în temeiul dezvoltării stadiale a noii societăți, funcționarea eficientă a sistemului democratic depinde de capacitatea sa de înnoire, de adaptare la cerințele mereu în-

pe cele existente, lărgind conținutul cadrului democratic și asigurînd participarea activă și conștientă a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. Acest spirit deschis, novator și revoluționar, relevă înțelegerea profundă a adevărului esențial potrivit căruia, așa cum a subliniat în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu, „socialismul este opera conștientă a poporului, el se construiește cu poporul și pentru popor”. Omul, așadar, omul ca valoare supremă în socialism, este chemat să participe activ la elaborarea și înfăptuirea planurilor de dezvoltare multilaterală și înflorire a țării.

Astfel, din inițiativa și cu participarea nemijlocită și hotărîtoare a secretarului general al partidului, a fost creat un cadru democratic nou, original, unic în felul său, după cum l-a definit tovarășul Nicolae Ceaușescu. A-

cu tricolorul în jurul inimii

pentru înălțarea patriei și poporului pe cele mai înalte trepte și cuceriri ale civilizației moderne.

Cu scepul în mână, cu tricolorul în jurul inimii, a jurat credință desăvârșită, iar fiecare zi a vieții sale a fost și este dovada împlinirii sacralului jurământ. Tot ce s-a înfăptuit în România socialistă în ultimul pătrar de veac — și realitatea e martoră, s-a făptuit o vastă renaștere națională, „miracol” după „miracol” care a scos România din condiția de țară subdezvoltată a Europei și de țară eminamente agrară, ridicând-o la cea de țară cu o puternică industrie și o agricultură înfloritoare, stă sub semnul grandioasei sale personalități, gândirii și puterii sale de muncă, patriotismului său fierbinte ce îi alimentează devotamentul, abnegația, neodihna pentru binele și propășirea patriei și poporului. În fruntea Țării ca și în fruntea Partidului este garantul drepturilor noastre fundamentale, înscrisă în Constituția Republicii Socialiste România. **Drepturi apărute și ocrotite prin Legea supremă a țării, dar mai ales prin edificiul nostru de realități, prin funcționalitatea vieții sociale a cărei arhitectură îi aparține.**

„Nici piine fără muncă, nici muncă fără piine”

Nu sînt două luni, de cînd fiecare dintre noi, a avut sub ochi imaginea globală, la scara țării, a acestui adevăr, citind Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului Național Unic de Dezvoltare Economico-Socială pe anul 1988. La 23 112 000 locuitori, populația ocupată în activitatea economică-socială este de 11 070 000, adică toți cei apti de muncă. O asemenea cifră implică de la sine înțelesul că au **unde munci**. Or, se știe, aceasta este garanția dreptului la muncă. Ritmul înalt de dezvoltare a României după anul 1965 — unul dintre cele mai înalte din lume —, creat, cincinal după cincinal, și miile de locuri noi de muncă — în mari platforme industriale, pe numeroase și numeroase șantieri de construcții, în agricultură, în știință, învățămînt și cercetare, în domeniul sănătății, în cel tot mai numeros și complex al serviciilor, în administrație și cultură. Numărul personalului muncitor a fost anul trecut de aproape 8 milioane persoane, dintre care 40 la sută femei. Studiul întregi de sociologie se pot întreprinde în România asupra acestei realități indubitabile a afirmării femeilor în viața economică și social-politică, în mod egal cu bărbații. Știu să muncească și să se pregătească la fel cu ei, sînt retribuite și promovate în toate domeniile și în toate funcțiile în măsură egală cu ei. Totul depinde de competență și de merite și nicidecum de origine socială, de apartenență politică, de religie sau de naționalitate. Drepturile constituționale ale românilor nu se pot de altfel despărți, ele sînt viață socială și acționează în complex, în totalitatea lor. Dreptul la muncă este, intrinsec legat, de pildă, de dreptul de a alege și de a fi ales, căci activitatea într-un domeniu sau altul formează și evidențiază calitățile și virtuțile menite să îl facă pe un om capabil de a fi ales în foruri de decizie de către semenii săi. Dreptul la muncă este, cum vom vedea intrinsec legat de cel la învățatură, de cel la odihnă, de cel la cultură, de cel la apărarea sănătății, de cel la asigurarea bătrîneții etc., etc.

Munca este obligatoriu retribuită, principiul „nici muncă fără piine, nici piine fără muncă” implică o valoare morală națională, pe care Președintele țării o invocă adesea, cultivînd spiritul de dreptate, cultivînd demnitatea și prestația aportului social ca sursă a existenței

umane. Relația dintre muncă și retribuție vădește, de asemenea, pe lângă legități obiective ale economiei politice socialiste, particularități specifice ale țării noastre ce țin de puterea economiei, de concepția și politica dezvoltării, de Codul eticii și echității socialiste, de grija majoră pentru om, pentru creșterea nivelului său de viață. Nu a existat cincinal fără o majorare corespunzătoare a retribuției personalului muncitor, a veniturilor țărănimii cooperatiste, a pensiilor pentru limită de vîrstă și de asigurări sociale, a alocațiilor de stat pentru copii, a burselor pentru elevi și studenți. A existat permanent în atenția Președintelui țării raportul dintre retribuția maximă și minimă, din fireasca rațiune a respectării echilibrului între cîștiguri, în numele dreptății și echității sociale. Anul trecut, știm, a început majorarea retribuțiilor, beneficiind de această măsură inițiată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, toate categoriile de oameni ai muncii. În același timp s-a procedat la o creștere importantă a pensiilor. În aceste acțiuni descoperim atîtea valențe ale umanismului societății noastre, ale grijii neobosite a Președintelui

țării față de toate aspectele vieții, de modul cum acționează în practică un drept constituțional.

Un popor vîguros și sănătos!

Celor 11 070 000 de oameni, aproape jumătate din populația României, li se acordă (firește, ne-am obișnuit să spunem) concediul anual plătit.

Statisticile noastre mărturisesc la cite miliarde lei se ridică fondurile pentru concediile de odihnă ale oamenilor muncii, ca și cele acordate drept ajutoare de boală în cadrul asigurărilor sociale de stat. Ceea ce este mai semnificativ, dincolo de aspectul individual este „instituția” care garantează și ocrotește odihna, refacerea forțelor noastre fizice, intelectuale, psihice. Instituția spun, căci, grija statului nu se îndreaptă doar spre asigurarea sumelor cuvenite, calculate

după anumite principii științifice, asigură o imensă „industrie” a odihnii și sănătății noastre, a destingerii, iar aceasta nu doar în timpul concediului, este destinată timpului liber, sfîrșitului de săptămînă și chiar optului pentru odihna pasivă, a stării de somn.

Cite stațiuni de odihnă, balneo-climaterice și turistice avea România de altădată? Și citi muncitori, țărani ori meseriași ajungeau în ele? Ce era Litoralul Mării Negre, de pildă? Cîteva vile în Eforie și Mamaia, unde poposeau potențaii vremii. Ce este astăzi? De la Capul Midia la Mangalia, o superbă salbă de orașe-stațiuni, de stațiuni-grădină, unde ne petrecem anual vacanțele milioane de români. Și care din noi nu știe, căruia nu i-a rămas în amintire pentru totdeauna, faptul că sînt creații ale ultimului pătrar de veac, creații ale Epocii Nicolae Ceaușescu și că

Președintele țării personal s-a preocupat de noua lor înfățișare, de întreaga lor arhitectură și dotare? Am putea lua astfel în șir toate stațiunile existente azi, cu sutele, de la șes pînă în vîrf de munte, cele mai multe cu biografiile scrise în aceste decenii. Dar cite alte cabane, popasuri, hanuri, hoteluri, restaurante, drumuri de munte, plaje, pîrtii de schi, baze sportive, bazine de înot, locuri de agrement, nu s-au construit, amenajat, înființat, modernizat? ! Sînt încă un chip concret al formulei „a garanta”. Accesul spre ele este universal, adică egal pentru toți cetățenii Republicii Socialiste România, fără nici o îngrădire. Bătrînii își au rezervate locurile lor și uneori chiar vilele lor, asigurate prin casele de pensii. Anul trecut s-a aplicat încă o majorare a cuantumului pensiilor mici, iar anul acesta, în cadrul majorării plății în natură pentru muncă depusă a țărănilor cooperatori, măsura s-a aplicat și pentru pensionarii C.A.P. De cîteva ani, au intrat în sistemul pensiilor inclusiv țărani din zonele necooperativizate, asigurîndu-li-se astfel și lor bătrînețea.

Puține țări din lume au dezvoltat ca România, în ultimii 20 de ani, rețeaua sanitară, sistemul ocrotirii sănătății întregii populații. Din 1968 încoace, de la reimpărțirea administrativ-teritorială, nu există reședință de județ fără un spital nou, de proporții, incluzînd toate specialitățile și disciplinele, dotat la cel mai bun nivel existent în domeniu, avînd asigurate cadrele necesare de medici și personal mediu sanitar. Cea mai recentă statistică ne arată că dispunem de 215 000 paturi în spitale, ceea ce revin 9,3 la 1 000 de locuitori, dispunem de 48 800 medici, dintre care 7 200 stomatologi, revenind 472 de locuitori la un medic, și de 135 200 cadre sanitare medii. E o situație bună, în continuă evoluție. La Plenara din noiembrie anul trecut, secretarul general al partidului a înfățișat un nou program de dezvoltare a rețelei sanitare, în special în orașele mici și în mediul rural, unde se vor înființa și mici stațiuni, și noi case de nașteri, unde se vor construi noi dispensare și moderniza cele existente, așa încît fiecare comună să aibă medici, iar aceștia să aibă condiții bune pentru exercitarea nobilei lor profesii.

De veghe la starea

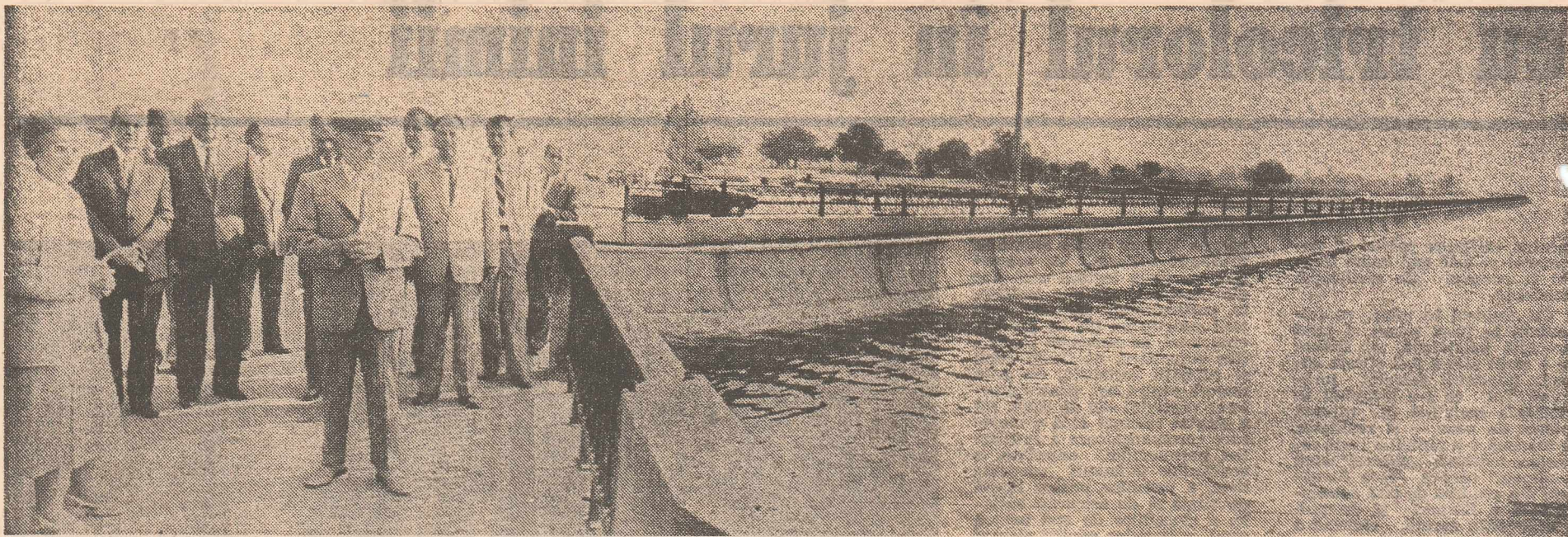
Învățăturii

Cum e lesne de înțeles, toate drepturile noastre cetățenești, chiar (sau mai ales), cel al Muncii, se intercondiționează cu unul la fel de vital — învățatura. Străvechiul proverb româ-

nesc „ai carte ai parte” capătă în epoca modernă valoare de condiție sine-qua-non a dezvoltării și civilizației. El se transformă în „cine știe, cîștigă” sau, cum spunea marele savant Octav Onicescu „cine citește, trăiește, cine nu, pierde”.

Sistemul nostru de învățămînt actual ne dă o nouă statură în lume, fiind unul dintre cele mai bune, sub multiple aspecte. Cit a făcut societatea socialistă și statul nostru pentru garantarea învățaturii tuturor locuitorilor României este fără precedent și rar pe planetă. S-a investit covârșitor, s-au investit fonduri însemnate de la buget în construcția de școli, de grădinițe, de licee, de mari centre universitare, cu ateliere și laboratoare ultramoderne, s-au investit pentru gratuitatea învățămîntului de toate gradele, s-au investit în manuale acordate gratuit de la clasa întâi și pînă la prima treaptă de liceu, în burse, internate, cămine studențești și în cite altele. Fiecare an școlar se deschide în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, în semn al locului major cel ocupat acest etaj al arhitecturii sociale în preocupările partidului și statului nostru pentru formarea viitoarelor cadre de muncitori, tehnicieni, specialiști, dar și de cetățeni cu un larg orizont de cunoaștere, cu o concepție înaintată despre lume și viață, cu o dimensiune intelectuală și de conștiință pozitivă epocii și viitorului, pozitivă aspirațiilor noastre spre cea mai înaltă civilizație. În anul de învățămînt 1988—1989 populația școlară a României a fost de 5 562 000 persoane, ceea ce reprezintă 24,1 la sută din populația țării, ceea ce înseamnă că la 4 locuitori există un elev, un preșcolar sau un student. Dacă lor le adăugăm pe cei 3,5 milioane de adulți care se instruiesc în sistemul de reciclare și perfecționare — sistem organizat la inițiativa Președintelui țării, ajungem la impresionanta cifră de peste 9 milioane de locuitori care învață. În Epoca Nicolae Ceaușescu s-a generalizat învățămîntul de 8 clase, s-a trecut la generalizarea celui de 10 ani, iar pînă la finele anului 2000 va deveni general și obligatoriu cel de 12 clase. Vom intra în mileniul III, cu toate generațiile tinere avînd bacalaureatul. Ce salt poate fi mai semnificativ pentru țara care, pînă cîteva mijlocul acestui secol, deținea un număr însemnat de analfabeți? Îndemînd permanent tineretul să învețe, și iar să învețe, să se desăvîrșească, tovarășul Nicolae Ceaușescu le demonstrează adevărul că „socialismul se construiește cu oameni culti, temeinic și multilateral pregătiți”.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Ați văzut Dimbovița, acum, primăvara? E o încintare în lumina aurie a soarelui și în adierea vântului cald, cu podurile dantelate ca la Veneția, sub care, în „dulcea-i apă”, se reflectă de o parte și de alta, arbuști, siluete de blocuri și trecători care, chiar sub presiunea ceasului, își lenevesc pasul, ca la o plimbare doriță. Nimic nu e de neglijat într-o panoramă, mai ales la o înfilnă, care nu e diurnă. Drumul meu zilnic e prin subteran, cu metroul, așa că documentarea în aer liber, pe străzi, pentru acest reportaj, mi-a produs o desfătare.

N-am mai călătorit pe marile Dimboviței renăscute de peste doi ani. Ploua, era o toamnă rece, pământul răscălit de buldozere era gata să mă înghită, tuburile de beton stăteau înșirate dizarmonic. Atunci, am privit totul cu ochii proiectanților și, crezându-i pe cuvânt, am intuit ziua de astăzi. Noroiul, traversările interzise, uritul, îngrădirea lucrărilor șantierului, erau elementele de lucru ale hidrotehnicienilor care făureau esteticul și funcționalitatea Dimboviței de astăzi. Nici acum nu este totul perfect, dar de la Ciurel până la portul Glina (de la podul Vitan măninci o piine și dai de celălalt pod) pe lungimea de 18 km. este o traversare insolită a Bucureștiului, demnă de o mare capitală, înnoită și ea în cea mai mare măsură cu străzi, case, drumuri.

Acum, când Dimbovița arată așa, nu o mai pot detașa din structura ei de apă cristalină, cu adâncimi de 3-4 metri, fără mirosul pestilențial (adjectivul nelipsit din orice referire de acum câțiva ani), cu strălucire și relief, în care se pot urmări familiile de pești.

Stratul superior este destinat esteticului orașului, agrementului, viitoarelor plimbări cu bărcile, iar cel nevăzut este rezervat utilului, purificării apelor menajere de reziduri toxice.

Tot ce am așteptat până acum de la noua Dimbovița este în pas cu planul, de multe ori înaintea lui, întinzându-se doar ambarcațiunile. Poate considerați o copilărie din partea mea dar abia le aștept.

Am privit o porțiune din Dimbovița, de pe terasa unui bloc cu multe etaje, și mi s-a întărit convingerea că transformarea ei într-o apă vie, dintr-un „coș de gunoi” al unor bucureșteni, care aruncă orice, oriunde, era un demers vital.

Într-un consum record de voințe, de energii, de muncă, pentru recreirea Dimboviței și turnarea în tiparele durabile de beton, într-o unanimă și însuflețită dorință de participare la modelarea unui

segment important al Capitalei, într-o încleștare, simbolică și de fapt, a puterilor umane, reducând somnul și recicland cele 24 de ore în ore... non stop, printr-o gradată și continuă ascensiune a rezultatelor, printr-o arzătoare dorință de a aduce la îndeplinire stăruitoarele și patrioticele chemări ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru o viață civilizată, Dimbovița anului 1989 este ideală pentru coperta unei reclame turistice, pentru ilustrate semnificative, dintr-o lume a noastră, croită de noi.

Confrații mei au revenit pe șantierul Dimboviței, au adus în prim plan numele celor care și-au organizat viața în ciclul non stop al orelor de facere a unui obiectiv central al planului cincinal. De aceea, s-ar putea, ca din acest

— La 1 Mai. În paralel, lucrările de la lacul de acumulare Văcărești sînt în vîrfurile preocupărilor noastre. El se va întinde pe o suprafață de 140 ha., cu un volum de 10 milioane metri cubi de apă, care se aduc de la 25 km., printr-o conductă gravitațională.

— Gravitațional?

— Adică apa vine direct din Argeș, fără intervenția pompelor. Vara, la fiecare secundă, 2 m³ de apă vor primi lacul pentru a împiedica fenomenul de eutrofizare. Ca să nu mă mai întrebați, adaug că, în acest fel evităm uscarea, putrefacția, mirosul fetid. Va fi un lac de acumulare, cu maluri grădinate. Soluțiile sînt ingenioase, în totalitate românești ca tot cursul revăzut al Dimboviței.

— Ceea ce părea un exercițiu profesional, aproape o iluzie în timpul profesorului Dorin

Oancea, Dumitru Constantin, Vasile Onea, Constantin Bucich, Ștefan Sandu, Alexandru Florea, Rodiana Boboc. Portul va fi la dispoziția publicului la 1 Mai în varianta turistică, dar, poate fi, oricînd, navigabil pentru vapoare care să transporte pînă la 120 persoane.

— Tovarășe Stănescu, unde este biroul dumneavoastră, doar nu vă rezolvați hîrțile în acest pustiu de pămînt și apă?

— Am unul, nu mai știu cum arată. E și el plin de praf.

Mîinile inginerului director sînt crăpate, au bătăături, fața sa e arsă de soare, un bronz care nu trece nici iarna.

— Șefu' are la birou un anunț pentru cine îl caută: „Audiențe de la 7 la 21”, dar și la miezul nopții tot aici este.

— Cît ciștigă un macragiu,

„drum foarte bun” pentru șantier. Și ca el, Ștefan Ilie Bălășa, sînt la volan din zori pînă noaptea târziu, găsind o imensă împlinire în faptul că pot transporta oameni sau materiale, care „în ultimă instanță înseamnă tot Dimbovița cea nouă”.

Văd cu ochii mei procesul de metamorfozare. Vechea albie, dacă mai poate fi considerată așa, e o surprare de pămînt, cu apa neagră ca smoala, făcînd irespirabilă atmosfera din jur. Alături albia nouă, taluzată, modelată, este pregătită pentru apele cristaline.

Inginerului Costică Jalbă l s-au crestat cîteva cute adînci pe frunte. Răspunderile directorului Antreprizei nr. 2 sînt invers proporționale cu vîrsta sub 40 de ani. Sîntem vecini de scară, dar nu ne-am cunoscut din bloc, pentru că la ce oră să-l întîlnesc? Pleacă pe întineric și vine pe întineric. Fetița sa, bună de gură, prietenoasă, îmi comentează viața tatălui care: „Este un constructor al socialismului; merge cu cizme de cauciuc și vara. Tovarășă, să știți, este curajos, intră în apă pînă la brîu. O să mă ducă duminică în Parcul Tineretului dar știu eu că n-are cînd. Seara (rîde) adoarme pînă îi aduce mama de mincare”. Iar rîde și fuge spăriată că mi-a spus altele despre tatăl ei. Dar n-o să așteptăm vorbit noi!

Ioan Damian îmi reamintește că în 1985 se pornea ofensiva Dimboviței în două direcții: începeau lucrările lacului de acumulare de la Ciurel, și amenajarea riului în bariere. Inginerul, în plină maturitate, contaminînd pe toți cu ideile și energia sa, s-a logodit cu apa și construcțiile ei pe viață. Îmi spune că pe o banalitate: „Păcat că săptămîna n-are 8 zile. Șantierul nostru ar avea nevoie de o măsură specială a timpului”.

Nu numai șantierul dumneavoastră socotește cele 24 de ore insuficiente. Topitorul, cărturarul, țăranul, medicul, ziaristul, și oricare dintre oamenilor care iubesc binele și progresul, simt nevoia prelungirii minutelor active. Ziua și noaptea se schimbă după legi eterne, dar noi sîntem stăpîni absoluți ai minutelor...

Parcurea Dimboviței renăscute nu este altceva decît mersul către lumină pe care și l-a propus România de 45 de ani. Dimbovița a fost reînținerită prin gînduri mărețe, care, cu modestie și devotațiune, sînt puse într-o operă de piatră, în care curge abia acum o „apă dulce”.

Dimbovița este un trainic teritoriu, un document care nu poate fi contestat, ea probează că, în libertate, și apele au nevoie de grijă și sentimente.

CARMEN DUMITRESCU ■

O mărturie limpede: DÎMBOVIȚA

reportaj, să nu aflați prea multe nouăți, iar partenerii mei de informații să vă fie prea bine cunoscuți. Cu alt mai bine!

Ei au realizat Dimbovița nouă și ea le-a consolidat statutul moral și profesional. Cine dorește să scrie despre un om care nu se distinge prin spirit și eforturi?! Încerc acum să răspund celor care, cînd văd ziaristii, spun: „Iar ați venit!” (pe capul nostru se subînțelege). Da, am venit și vom veni pentru că este o dublă relație. Noi ne extragem seva din faptele dumneavoastră și, dumneavoastră prin noi, ajungeți în toate casele, pe toate buzele, stimați și respectați, cum meritați. Nu-i așa, Ioan Damian, Ilie Aurel, Adrian Găzdar, Petre Marinescu, Aurel Mihai, Costică Jalbă, Ion Udrescu, Valeriu Roman, Florin Lăzărescu, Constantin Sofronie, Radu Mitulescu? Nu încercați să replicați că nu e decît normal ceea ce faceți dumneavoastră, pentru că nu mă las condusă nici de preaplinul imaginației, nici nu anticipez succese. Judec numai, la rece, ceea ce văd, ceea ce stă în puterea analizei oricărui locuitor al capitalei, care are la dispoziție pînă la podul Vitan o șosea perfectă, care îl poartă paralel cu Dimbovița, și de acolo un drum care va fi ca celălalt, pînă la noul port de la Glina.

— Cînd va fi terminat portul de la Dimbovița, tov. Damian?

Pavel, care prin 1940 a schițat cîteva idei pentru modernizarea Dimboviței, este acum realitate tangibilă. Cînd veți fi gata și dacă sînt primejdii în timpul lucrului?

Întreb în dreapta și stînga, de la Ciurel la Glina, răspunsurile parcă se suflă de la unu la altul, deși îi separă kilometri.

— Ne propunem mereu ca la ceea ce începem azi, dacă este posibil, termenul de dare în funcțiune să fi fost ieri (a nu se citi rămînere în urmă, ci numai o imensă dorință de a înfrînge timpul, de a-l depăși). Nu ne simțim în vreo primejdie pentru că noi stăpînim natura. Dimbovița nu a mai fost îngrijită, în traversarea ei bucureșteană, de un secol. Avea mare nevoie de un chip pe măsura dezvoltării societății românești.

Cursul înfrumusețat, regîndit, în folosul orașului, se va întinde pe 50 km. din care aproape 20 terminați, începuți din 1985. La Glina, unde se fac ultimile rețușuri pentru predarea portului, inginerul Mircea Stănescu, directorul Antreprizei nr. 3, nu se deosebește cu nimic de macragiul nebarbierit, de excavatoristul cu salopeta pătată de noroi. Duminică, la ora 8, Mircea Stănescu era de cîteva ore pe șantier, punînd mîna, nu numai cunoștințele, la orice necesitate concretă. Este înconjurat, ca întotdeauna, la tot ce este mai greu, de muncitorii de forță: Augustin

un excavatorist, după un asemenea regim de lucru?

— Muncim mult dar luna se încheie mai mult decît bine. Ducem soțiilor, mii bune.

Inginerul Valeriu Roman este șeful exploatarei sistemului hidrotehnic al Dimboviței. Douăsprezece ore este pe firul apei, pentru că tot ce e la început, cere atenție sporită, consult avizat, decizii prompte. Petre Marinescu director adjunct al întreprinderii de amenajare complexă și exploatare a riului Dimbovița, este factor de decizie oriunde se află (în birou sau pe teren) bun gospodar care tratează treburile concrete ale unui șantier cu aceeași gravitate ca pe cele tehnice, încît motorina, uleiurile, cimentul, anvelopele, echipamentele, livrate de Reșița și Bocșa, sînt preocupări, nu din cînd în cînd, ci, de fiecare oră. Înaintarea ritmică, armonioasă a cursului reconstrucției Dimboviței se conduce după un plan care include, (în aceeași măsură) concepție, organizare, aprovizionare și nenumăratele probleme care se ivesc neprevăzute.

De la Glina către Argeș, șoseaua nouă, lină ca în palmă, se întrerupe. Merg cu o mașină Aro care se hurdăie prin gropi încît, la fiecare înaintare, fără energia și dibăcia șoferului, ne-am răsturna. Valentin Paraschiv este calm și stăpîn pe volan, pentru că, spune el, este un

„Legătura indisolubilă dintre tradiție și modernitate”

Democratizarea culturii naționale a contribuit în mod esențial la sporirea nivelului de civilizație și de informare a întregului popor, ea nemaipartind doar unei elite intelectuale, ci este la îndemina oricui e doritor de frumos și de cunoaștere. Accesul la carte, la învățătură, implicit la cultură este acum un bun al întregului nostru popor. Cu precădere după Congresul al IX-lea al P.C.R., cind în fruntea partidului a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-au deschis noi orizonturi culturii române, redându-i-se libertatea și varietatea de exprimare, posibilitatea de deschidere către universalitate; reasezind-o, în fapt, în perimetrul demnității ei reale.

În primul rînd au dispărut canoane și modele care estompau intrucivă spiritualitatea noastră de sorginte latină. Astfel că întregul nostru popor și-a reasezat la loc de cinste străbunii, marile personalități culturale și istorice ale trecutului nostru, și-au reamintit de nobletea și frumusețea limbii românești, de melosul adecvat și cîntarea plaurilor natale, de starea oarecum apolinică, dacă mă pot exprima astfel, a trăirilor și a conștiinței sale de sine.

Nu e puțin lucru să faci o trecere în revistă a citorva realizări de seamă, mai cu seamă în astfel de momente sărbătorești. De reamintit că s-au clădit nenumărate așezăminte culturale în toate colțurile țării; producția artistică a sporit și a căpătat o anume prospețime; învățămîntul a devenit obligatoriu de 10 ani, iar acum va fi obligatoriu de 12 ani; deci, nu e puțin lucru nici faptul că toți tinerii au acces la învățătură gratuită și că vor beneficia de o perioadă mai lungă de instrucție și școlarizare. În același context vorbind, sporirea educației patriotice — în sensul cel mai general și profund al termenilor, cu variate implicații în modelarea conștiințelor, — a dus la un schimb mai echilibrat de informații, în consens cu ceea ce se petrece în alte țări în domeniile cultural și informațional; a dus, de ce să n-o spunem, la o adevărată „explozie” culturală și informațională, la o mai bună cunoaștere și cerce-

tare interdisciplinară a multor domenii de activitate social-umană.

Anii pe care i-am parcurs de la Congresul al IX-lea al partidului au permis o participare reală la schimbul de valori spirituale. România culturală s-a integrat într-un circuit din ce în ce mai activ, într-o arie din ce în ce mai largă a cunoașterii și prospectării, a informării și a culturii. Să nu omitem faptul, esențial în accepțiunea noastră, că înființarea Festivalului național „Cîntarea României” a oferit — și oferă — un cadru amplu, fără precedent, de a stimula toate formele de manifestare artistică atît la oamenii de cultură, specialiști în domeniu, cit și la amatori, contribuind în mod evident la activizarea potențialului creator al întregului nostru popor, descoperind noi fațete, frumuseți și prețuri noi ale spiritualității noastre, dezvoltînd responsabilitatea civică și patriotică de a apăra și protegi patrimoniul cultural național, tezaurizînd valorile perene ale artei, ale culturii noastre.

Desigur, în cadrul aceluiași proces de adîncire și democratizare a vieții sociale, a culturii noastre, se integrează în chip firesc și existența școlilor, ziarelor centrale și județene, a editurilor, a instituțiilor culturale sau de învățămînt superior, care există în limbile naționalităților cu care muncim împreună în acest spațiu geografic și spiritual. Relevant aspect și acesta menționat mai sus într-o Europă dornică să îmbrățișeze încă suficiente contrarii, cu un ochi mai atent în grădina altuia decît în propria grădină. Nu e nici un secret să spunem că și pe plan mondial asistăm la o confruntare de idei cit se poate de variate, la o problematizată dintre cele mai spinoase. Se pun pe tapet cu o nonșalanță demnă de o cauză mai bună ideii și concepte istorice depășite, scoase din lada de reziduuri a istoriei. În atari condiții este limpede că o reevaluare se cere să fie făcută în concordanță cu dimensiunile actuale, cu originalitatea și contribuția fiecărui popor, pentru a putea fi prezent activ la dialogul universal al muncii și al artelor.

Este știut de asemenea faptul că deși cea mai grea, totuși cea mai sigură cale este aceea a păstrării legăturii indisolubile dintre tradiție și inovație, dintre tradiție și modernitate, căci prima asigură rădăcinile și apartenența la o spiritualitate, iar a doua prospectează căi către viitor, către universalul valoros. Cine reușește să le îngemăneze, să le asimileze, dar, mai ales, să nu negligeze un aspect în detrimentul altuia, are într-adevăr șansa de a fi un creator autentic, de a aparține realmente unui popor și în același timp de a aparține aceluiași glas universal inconfundabil al artei, al culturii adevărate, autentice, perene.

Creatorii și interpreții desășoară activități — nu e pentru nimeni nici un secret — deopotrivă în sedii culturale, dar și în uzine, fabrici, școli, pe platforme industriale etc. În felul acesta cultura participă activ la sporirea în carte a inteligenței, în sporirea randamentului novator, în innobilarea sufletească a tuturor acelor ce se apropie de cultură, se însuflețesc din lumina ei. Este meritul incontestabil al președintelui nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a crea un spațiu atît de fertil culturii, de a încuraja dialogurile și dezbaterile între oamenii de cultură și iubitorii de frumos. Astfel de dialoguri la scenă deschisă, au devenit o practică necesară și curentă în ultimele decenii. Toate acestea au contribuit și contribuie și acum din plin la o mai mare și adecvată penetrantă a valorilor spirituale în rîndul oamenilor muncii, la accentuarea sentimentului firesc, de altfel, că valorile culturii le aparțin. Se poate contura deci acum, în final, ideea nobilă altminteri că există o consistentă efervescență spirituală, care contribuie la o permanentă șlefuire morală și afectivă a noastră, a tuturor, care sporește coeficientul de inteligență românească și, nu în ultim rînd, desigur, ajută la o mai bună fixare a valorilor autohtone în rînd cu valorile certe universale.

LIANA ALEXANDRA

Peste virfuri

Peste virfuri trece lună,
Codru-și bate frunza lin,
Dintre ramuri de arin
Melancolic cornul sună.

Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemingiiet
Indulcind cu dor de moarte.

De ce taci, cînd fermecată
Inima-mi spre tine-ntorn ?
Mai suna-vei dulce corn,
Pentru mine vre odaie ?

(1883, decembrie)

Statuia lui Mihai Eminescu, din parcul „Eminescu” din Galați

Eminescu și Creangă au înscris prin prietenia lor o pagină unică în literatura română. E vorba de o prietenie literară exemplară, o prietenie care trece dincolo de convenții, de stereotipii, de impedimente; o prietenie care se hrănește din sine și pentru sine, din suflul aerian al aripelor gândului nicidecum marginalizat. O prietenie bazată pe prețuire reciprocă, pe o devoțiune totală. În aparență cel mai mare contrast, o anomalie, o antinomie stridentă. Marele poet al românilor, intelectualul rafinat, omul studiilor profunde din atitea domenii ale cunoașterii omenești, făcute la Viena și Berlin, și „săteanul” Creangă abia ieșit din Humuleștiului, omul plăcerilor lumești și al taifasurilor îndelungi, al vorbei fără perdea și al glumelor deocheate. Poate tocmai de aceea, prietenia lor a fost atît de trainică și de durabilă, iar căutările lor tot mai insetate unul de altul. Unul venea cu experiența cărții, celălalt cu a vieții; unul aducea cumințenia și taina învățăturii, celălalt dezordinea firească a faptului trăit și auzit, oralitatea monștruasă a „lumii”, sfătoșenia și hazul robust, tipic țărănești. Pentru Eminescu, Creangă era expresia cea mai autentică a sufletului popular, după cum pentru

Creangă, Eminescu era geniul inegalat al limbii și al științei de a percepe fapte și lucruri neobișnuite, duhul fără de prihană al ghiersului românesc. Amîndurora le plăceau țărani și țărăniile, iubeau cu poftă viața nefalsificată a acestora, rostul lor simplu și temeinic, statornicit din vechime într-o albie ce venea din veșnicie. Încă din epoca studiilor vieneze Eminescu scrisese: „Ne mai rămîne o singură clasă

teste G. Panu: „Noi cestiilăți ne duceam după Junimea citeodată, pe la cafenelele cele mai cu vază ale Iașului. Eminescu ne-a urmat uneori, însă nu cu mare plăcere. Îndată ce cunosc pe Creangă, el se izolă cu totul de noi dîndu-se în societatea aceluia numai.”

Ce făceau ei? Unde se duceau? Ce vorbeau oare, zile, nopți întregi?

Ce făceau și unde se duceau, știu. Plecau amîndoi și se în-

Se pare că cei doi prieteni erau suflete ce se completau reciproc. Poveștile fermecate ale lui Creangă își găsiseră în Eminescu un ascultător devotat, după cum cunoștințele vaste și multilaterale ale lui Eminescu aflau în Creangă un auditor dornic de instrucție și cultură, de un bun simț desăvîrșit. Apoi, ei se credeau oameni simpli în interioritatea lor și nu sufereau țiñoșelile și ifosele celor cu pretenții burgheze, egoiști și

odată încheiate. Iată ce ne relatează în continuare memoria-litul George Panu despre întîlnirile lor:

„Ce vorbeau între ei? Nu știu. Eminescu și Creangă rar primeau cite un al treilea în intimitatea lor, dar imi închipui ce trebuiau să vorbească. Creangă istorisind povești din bătrîni și de la țară, Eminescu făcînd teorii metafizice și croind visuri cum ar trebui să fie poporul român. Se înțelegeau, cum se zice, ca gîsca cu rața; îl uneau aceleași aspirații.

Cîteodată întrebam pe Eminescu.

— Ce vorbești tu tot timpul cu Creangă?

El zîmbea, și cu acea privire vază și rătăcită, care îi era caracteristică, răspundea în mod evaziv.

— Vorbim și noi ce ne trece prin minte!...

Si atita tot.”

Dar prietenia dintre cei doi mari scriitori nu se rezumă la plimbări și discuții prin circumi sau prin împrejurimile Iașului. Eminescu este după cum se știe părintele literar al lui Ion Creangă și desigur lui în primul rînd literatura română

(Continuare în pag. 14)

MIRCEA POPA

Eminescu și Creangă

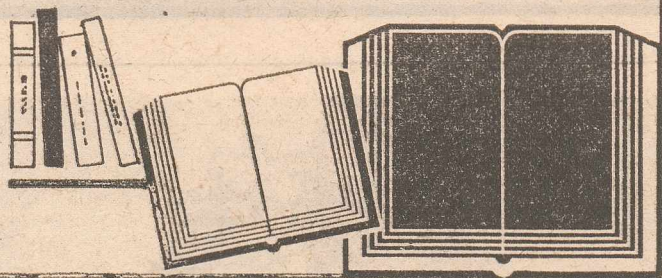
pozitivă, pe al cărei spate trăim cu toții: țărănul român”, el spunînd prin aceasta totul, adică exprimînd o convingere adîncă ce nu avea nevoie de demonstrații. Cred că această stimă enormă față de țărani era platforma pe care se regăseau, fluidul adînc care-i lega și care-i făcea nedespărțiți.

Întîlnirile și conciliabulele lor au devenit legendare încă din epoca Junimii. Eminescu își părăsi în curînd comilonii pentru Creangă, ceea ce păru de neînțeles acestora, așa cum pove-

fundau pe la vreun crîșmar din Tătărași, Păcurari sau Nicolina, adică prin părțile exterioare ale orașului. Acolo nu se puneau pe băut, cum se pretindea, sau cum se crede, — căci mulți cred că aceasta ar fi ruinat sănătatea lui Eminescu și a lui Creangă, — nu; ei se puneau să trăiască o viață care le plăcea lor, viața simplă și primitivă. Era o plăcere pentru ei ca să se așeze într-o odaie din fundul unei crîșme, pe laviți de lemn, cu brațele rezemate de o masă murdară, serviți de un băiețel naiv.

lăudăroși, „mici în inimi, mari în patimi”, după expresia eminesciană. De aceea acceptau rar să fie deranjați, și dacă cineva îi agasa cu prezența sa nedorită, găseau un pretext s-o steargă la un alt local, preferînd mai degrabă intimitatea sătenilor, decît a parvenitilor, adeseori dispărînd din Iași trei-patru zile, pentru excursii mai îndelungi la Galați și Tîrgușorul sau în satele dinspre Păcurari și împrejurimi. Scopul acestor călătorii era cunoașterea mai de aproape a țărănului și continuarea unor discuții nici-

VITRINA CARTILOR

Convorbiri fără adiționale

„Patria, mereu în suflet!“

— Cum serieiți, stimată Nico-
lae Oancea?

— Sunt dintre aceia care cred
că poezia trebuie să ia ființă
spontan, sentimentele să se
nască din ivirea clipei și ideile
din trecerea ei. Asta nu în-
seamnă că tuși de puțin că nu
mi-am dorit și că nu-mi doresc
mereu să mă autodepășesc, să-mi
direcționez creația spre proble-
mele majore ale existenței. Când
scriu îmi place să fie liniște,
să-mi aud pașii din copilărie.

— Ați avut o copilărie fru-
moasă?

— M-am născut în Galați, pă-
rinții veneau din Bărăgan și
străbunicii lor din Ardeal. Am
copilărit pe malul Dunării, dar
am învățat să înot mult mai
tirziu, la mare. Copiii din
preajma fluviului erau mereu
sub ochii părinților, așa că în-
vățau să înoate numai cei care
veneau din cartiere mai îndep-
ărtate, scăpați de suprave-
ghere... De supărare, scriam
versuri.

— Când ați publicat prima
poezie?

— Am publicat-o în ziarul lo-
cal „Viața nouă“ și m-au sem-
nat Nelu Oancea, pionier.

— Ce mai e nou la Galați?

— Mai țineți legătura cu orașul?

— Galațiul, port fluvial și ma-
ritim este astăzi un oraș mare,
cu multă industrie nouă, cu
mulți oameni noi. E de nerecu-
noscut aproape. E o cetate a
noii epoci, pe care cu toții o
numim Epoca Nicolae Ceaușescu.
Vechii gălățeni își scriu scri-
sori, vorbesc seara la telefon,
să nu-și piardă amintirile... Ade-
vărat, s-a construit mult la Ga-
lați și, din fericire, cu gust.

— Critica de specialitate a
primit în genere bine ultima dvs.
carte de versuri, „Păsări apo-
rifere“...

— Poate că am reușit să mă
transcriu mai modern, mai at-
tent la concretețea și simplici-
tatea lumii, convins și mai co-
plescit de faptul că miracolul se

manifestă obișnuit, în viața o-
mului de pe stradă. Critica a ob-
servat pesemne o schimbare,
primirea și, în unele cazuri,
a insistat asupra ei. Criticii li-
terari Romul Munteanu, Al.
Piru, Valentin F. Mihăescu, Ma-
riana Ionescu și alții m-au plas-
at unii în familia „lucizilor“,
alții au scris despre un „sentimen-
tal cenzurat“, un „ironic și
autoironic“.

— Cum se vede anul editorial
'89 din perspectiva lui '88?

— În literatura noastră există
azi, ca urmare a unei mai rea-
liste politici culturale promo-
vate în special după Congresul
al IX-lea al P.C.R., o netăgă-
duită emulație culturală, spiri-
tuală. E îmbucurător că a apărut
în librării volumul de ver-
suri al lui Cezar Baltag alături
de acela al lui Cristian Popescu,
în vreme de Mircea Cărtărescu
declară în scris că se întoarce la
Eminescu... În fond, toți plecăm
și ne întorcem la E-
minescu. Anul editorial '89 a debu-
tat, dacă pot spune așa, cu o
goană neînțeleasă după roma-
nul Shogun, în timp ce, iată, a
apărut volumul XVI (de cores-
pondență) din apropiata inte-
grală a operelor marelui nostru
Eminescu.

— Ce părere aveți despre poe-
zia patriotică?

— Poezia patriotică și poli-
tică trebuie să fie, în pri-
mul rând poezie adevărată, o
poezie a „stării de patrie“. Des-
pre patrie — s-a mai spus —
scrii ca despre mamă. Nu e
lucru ușor. Unii știu acest
lucru, alții nu. După opinia
mea, Odă (în metru antic) este
o capodoperă în acest sens. Poe-
zia noastră valoroasă, deci și
patriotică, are șanse reale prin
Blaa, Goga, Voiculescu, Ar-
gezi, Bacovia, Nichita Stă-
nescu, Cezar Baltag, Ștefan Aug.
Doinaș, cit și prin „Doina“ emi-
nesciană.

DORIN SALAJAN

Cronica literară

de Romul Munteanu

Amintirile unui soldat amnezic

Dacă nu am fi nevoiți să ținem seama de
unele criterii de cronologie, am fi probabil ten-
tați să spunem că o bună parte a literaturii
kitsch ca și a literaturii trivialului s-ar fi dez-
voltat sub impulsurile favorabile ale postmo-
dernismului. Dar și una și alta din direcțiile
literare semnalate sint mult mai vechi. Din
diverse motive orizontul de așteptare din țări
extrem de diferite a fost favorabil acestor mo-
dalități de creație ce trec de o anumită vreme
printr-un adevărat proces de resuscitare. Ten-
tativele acestea nu au fost străine nici în spa-
țiul creației artistice românești. Dar folosirea
improprie a termenilor de kitsch și de trivial
în artă printr-un simplu transfer operat din
viața cotidiană a generat multe confuzii și ju-
decăți de valoare în afara acestor coduri de
creație. De aceea o reamintire a conotațiilor
fundamentale ale celor doi termeni în teoria
literară ni se pare absolut necesară. Artă
kitsch își propune să respecte aparențele crea-
ției artistice. G. Benn spunea că acest model
„contrar artei este bine intenționat“. Se știe de
asemenea, că nu orice formă a artei epigonale
poate fi decretată kitsch. De altfel, kitsch-ul nu
devine relevant doar prin procedee, ci și prin
viziunea asupra lumii. A construi, de pildă, un
univers idilic în roman sau unul ludic într-o
epocă de eflorescență a realismului dur și lu-
cid înseamnă a cădea într-un kitsch amuzant
la modul cel mai superficial cu putință. De
aceia literatura kitsch nu poate fi anulată prin
interdicții, așa cum firește se poate proceda cu
cea porno, ci prin alte tipuri de creație cu ade-
vărat vitale.

Spre deosebire de aceasta, literatura trivială
(trivialului), nu întotdeauna identificabile are
unele trăsături relativ diferite. „Literatura tri-
vială este literatura unei concepții sociale in-
terizate despre lume, ea păstrind o imagine a
lumii de ieri“. (Klaus Gerth). Criticul german
menționat scoate în evidență unele aspecte ca-
racteristice ale acestei literaturi. 1) Stilizarea
realității în funcție de anumite dorințe. Eroul
idilic în romanul țărănesc este doar un exem-
plu. 2) Corelarea unor elemente fantastice sau
de basm cu un mediu social bine definit, tri-
vializat pe această cale. 3) Iluzia construcției
unei realități fără ieșire deși o cale de salvare
se găsește întotdeauna. 4) Armonizarea forțată
a evenimentelor și bagatelizarea unor eveni-
mente tragice. 5) Problematică aparentă și con-
flicte construite artificial. 6) Aglomerarea ex-
cesivă pe plan stilistic și evenimential. 7) Clisee
și alte forme de reducere. 8) Banalitatea și
prețiozitatea. 9) Naivitatea trucată, lipsa de dis-
tanță critică. 10) Imitarea unor modele exis-
tente.

Bineînțeles că aceste aspecte și procedee nu
pot fi regăsite în fiecare operă literară. Aglo-
merarea lor dominantă rămâne însă concludentă.
Mai extins ca de obicei, preludiul acesta teo-
retic nu este destinat să elucideze doar anumite
aspecte ale romanului lui Sorin Preda, „Plus-
minus o zi“ (Ed. Militară, 1988). El își propune
să înglobeze într-o anumită perspectivă literară
mai multe cărți, începând și terminând cu ro-
mane ale lui A. Buzura, referindu-ne la acelea
ale lui Platon Pardău (mai aproape de kitsch)
și evident subsumând în acest concept și alte
creații ale unor prozatori mai tineri. Opere de
acest gen pot fi semnalate și în literatura noastră
interbelică (G.M. Zamfirescu, M. Caragiale
etc.). Valoarea operelor nu este prin nimic im-
pietată prin acest gen de clasificare.

Romanul lui Sorin Preda, „Plus-minus o zi“ nu
indică decât într-o infimă măsură modul de
viață al soldaților de azi înăuntrul și în afara
armatei. El se constituie ca o reprezentare mult
mai complexă a unui soldat amnezic (truc lite-
rar) despre societatea contemporană. Toate în-
trebările de genul : oare așa sint soldații noștri,
oare așa sint copiii noștri, oare așa sint țărani
români devin aberante prin gradul lor de gene-

ralizare. Copiii noștri nu pot fi cu toții ca în
Amintirile lui Creangă, țărani români nu seamă-
nă toți cu Ion al lui Rebreanu, femeile
vîrstnice nu sint toate ca Mara lui Slavici, vâ-
dulele cărora le-au fost omorîți bărbații nu se
comportă toate ca Vitoria Lipan etc., etc. Iar
soldații-sahisti nu sint nici ei făcuți în aceeași
matrice ca Emil Cela.

Panoramicul uman și social traversat de sol-
datul lui Sorin Preda este complex și variat.
Dar cu foarte puține excepții, cele mai multe
personaje din acest roman stau sub zodia hila-
rului. Raporturile dintre oameni sint adeseori
triviale, fiindcă însăși concepția lor despre
lume, modul lor de comportament nu depășesc
această stare.

În romanul „Plus-minus o zi“ nu armata apare
în stare de dirizune, ci indivizii (indiferent de
cultură și poziție socială) care abordează viața
din perspectiva unor valori degradate. Sorin
Preda și-a scos învățămintele de rigoare din
proza textualistă postmodernă. Așadar, decon-
strucția intrigii în limite rezonabile, ironie ge-
neralizată (părinți, licee, iubiri, relații inter-
individuale), umor grosier, arareori cazon, ade-
seori de mahala, autopersiflare, trăirea ca re-
petiție, indiferența și aparența de naivitate,
abordarea existenței ca joc, limbaj cit se poate
de șocant, citeodată golănesc etc. Asta ar fi
desigur una din variantele posibile ale unui
roman postmodern din Balcania strămoșului
nostru Matei Caragiale (a se păstra proporțiile).

Cu atâtea instanțe ale intrigii abil inversate
cronologic, cu o ingenioasă trecere de la eta-
larea eului la persoana a doua pînă la paginile
de jurnal, Sorin Preda mizează pe tot ce con-
sideră că este citit pentru arta de-a povesti și
de-a pune în mișcare siluete umane creionate
fulgurant dar sugestiv doar prin cîteva linii
caracterologice.

Student exmatriculat, nu înainte de a se în-
drăgosti de bibliotecara facultății, copil de pă-
rinți blinzi dar ușor alienați în existență, sahist
internțional cu exerciții în Cîșmigiu, fante
innăscut cu apucături și tandrețuri de mahala,
Emil Cela optează pentru un traseu prin viață
potrivit cu starea sa de debusolare, de abordare
cantitativă a existenței.

Un tânăr în stare de dezordine se întilnește
cu armata privită ca un factor de ordine și pri-
vațiune. Dar un personaj format sub zodia tri-
vialului nu este niciodată confruntat cu obsta-
cole reale. Emil Cela nu este nici bun nici rău,
nici escroc ca Felix Krull, nici un adolescent
romantic neînțeles. Ca și toți cei care mișună
în jurul său (Ion Pășune, Geta, Viviana, Ca-
lească, Mimi Popescu, doamna Frangopol, fa-
milia Popiscă, Petruche cu știința lui telepatică
ușor sexualizată), Emil Cela aduce în viață o
undă a trivialității jucăuse, amuzante, golănești,
instinctuale.

Evident că personajul este o creație de la-
borator literar, dotat cu însușiri menite să-l
semnifice. Pînă și amneziile lui (Miron Ureche,
Lacul lebedelor de Mozart, Sara pe deal, nuferi
galbeni etc., etc.) reprezintă artificii utile în
mașinarea (transcrierea) unor stări dezordonate
ale memoriei, ca și stările de imbroglia (căde-
rea sub masă — voluntară?, telepatia cu mici
căutări între ochii Getei sau ai Vivianei, bătaia
la nunta lui Pășune) generatoare de umor gras,
condimentat ici colo cu vorbe crude, ziceri orale
etc. Toate acestea sint oglinzi paralele destinate
să sporească starea acestei faune umane tri-
viale atînsă de o puternică perturbare (dege-
nerare) a spiritului.

Nu se poate spune că Sorin Preda se identi-
fică vreodată în cartea sa cu aceste personaje
concepute ca niște semne ale unei lumi degra-
date. Ostentativ, prețios, cumulativ de spirit
explozat în mici garje de limbaj, stilul lui Sorin
Preda este construit cu știința unui prozator
autentic.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Adevăr și metaforă

Oprindu-se la acest titlu pen-
tru cel mai recent volum al său,
publicat la Editura „Cartea
Românească“ în 1988, Mircea Io-
nescu sugerează, fără a avea
aerul că ar fi prea interesat de
clasificări și clarificări teore-
tice, cite ceva din statutul re-
portajului ca gen : un text care,
pornind de la o realitate de o-
bicei spectaculoasă, rămîne în
limitele adevărului, fără a fi
deci o operă de pură ficțiune,
și, totodată, avansează o moda-
litate de redactare menită a im-
presiona și a se imprima în me-
morie. În felul lui, reporterul
este un observator care desco-
peră ceea ce rămîne netrecător
într-un eveniment, un martor,
dar și o sensibilitate militantă,
activă, implicată atît în realita-
tea descrisă narată, cit și în e-
fortul de a transforma notația
precipitată sub avalanșa în-
tempestivă a evenimentului, în-
tr-o carte-document, la care
poți reveni oricînd. Narator cu
accente lirice, obiectiv și patetic,
psiholog și cercetător al arhive-
lor, — iată tot atitea ipostaze în
care se travestește autorul, în

tentativa sa de a contura și de
a (re)aminti evenimentele mai
vechi și mai noi ale tînutului
gălățean, — prima de acest fel
în literatura noastră. Există
astfel de documente imortalizate
în texte de factură diferen-
țiate, pornind de la marile reali-
zări ale vieții sociale contempo-
rane românești (Geo Bogza și
Traian Coșovei, Titus Văjeu și
Ion Andreiță, de exemplu). Nici
un volum însă, nu s-a ocupat
exclusiv de începuturile Gala-
țiului, de marile și impresio-
nantele transformări pe calea
industrializării competitive pe-
trecurte aici, de tradiția mai ve-
che și mai nouă a satului gălă-
țean, cu o generoasă deschidere
spre viitor.

Unul dintre impulsurile cele
mai puternice care au condus la
construirea acestui volum, este
cel educativ, fără a fi morali-
zator, ci propunînd o galerie în-
treagă de porirete memorabile,
mai ales, prin faptele generate
de o inepuizabilă forță de dă-
ruire pentru un ideal — drept
exemple demne de urmat. Iată
de ce, autorul cu o tinerete su-
fletească arzătoare, îl dedică
în primul rînd tinerilor, atît
pentru a-i familiariza cu trecu-
tul istoric mai apropiat sau mai

îndepărtat al tînutului lor na-
tal, prin relatarea unor fapte
de muncă făuritoare de istorie,
cit și pentru a-i ambiționa ca,
la rîndul lor, să devină exem-
ple demne de urmat. De la pri-
mii constructori de caravele la
făuritorii contemporani ai na-
veilor de mare tonaj și ai plat-
formelor marine, este o distanță
„geologică“, și tinerii sint che-
mați să-i parcurgă etapele, îm-
preună cu autorul și cu eroii lui
și ai noștri; de la orașul bom-
bardat în timpul celui de-al
doilea război mondial, la ceta-
dela dunăreană de azi, drumul
este, de asemenea, foarte lung
și presărat la tot pasul cu fapte
de eroism cotidian, de eroism,
pur și simplu, pe care cu toții
il cunoaștem acum, datorită a-
cestui volum. Mai presus de
toate însă, sint oamenii care
și-au dăruit simplu și firește în-
treaga lor energie și inteligen-
ță cauzei progresului, a dezvoltă-
rții demne. Toate acestea sint
exemplare prin patetismul fap-
tei lor și prin acela al transcrie-
rii lor într-un grupaj de texte-
document, așezate la confluența
adevărului și a metaforei.

CRISTIAN FLORIN POPESCU

Despre Bucovina

Mircea Motrici le oferă citito-
rilor prin a doua sa carte de
reportaj **Fereastă spre inima
Bucovinei**, Ed. Eminescu un
unghi relativ nou din care se
poate privi un vechi spațiu geo-
grafico-istoric al continuității
românești — Bucovina, teritoriu
spre care duce, pe lingă trasee-
le cunoscute și „drumul cel
mai drag al sufletului“ celui
care scrie. Și cum altfel ar pu-
tea fi un asemenea drum care
duce, între altele, spre Albastrul
de Voronet, spre citirile lui
Ștefan cel Mare, spre Stupca lui
Ciprian Porumbescu, spre fos-
netul nesfîrșit al pădurilor de
unde, la ceas de odihnă, însuși
cîntecul „Sara pe deal“ pare a
cobori către orașele și satele
care, zice M. Motrici, „au cres-
cut în anii din urmă și au de-
venit puncte fierbinți ale unui
tîmp dinamic“.

Martor al devenirilor și împli-
nirilor petrecute pe acest stră-
vechi meleag de istorie și de
legendă — Bucovina (cum aflăm
din reportaje precum cele intitu-
late **Un avion la poarta Bu-
covinei**, **Flori de foc**, **Despre**

destoinicie sau despre noi), au-
torul este în același timp și
„suflet din sufletul“ acestui țî-
nut; bineînțeles că aici trebuie
căutat și izvorul unui legitim
sentiment de mîndrie prezent în
multe pagini și cu pregnanță în
ultimele două capitole ale ei.

**Orația de nuntă a copilăriei și
Umbre colorate.**
Locul în care descoperim re-
porterul de talent îl reprezintă,
creдем, două capitole **Ochii pă-
mîntului nu trebuie să sece** și
Fosnetul Bucovinei unde auto-
rul, reușește să ne dea pagini de
mare vibrație despre natură și
oameni, intîind acele aspecte
caracteristice vieții forestierilor
și în general tipice pentru ceea
ce se întîmplă astăzi în lumea
satului bucovinean, intrat pe
calea unor mari mutații; din
acest punct de vedere, reportaje
ca **O comună-oraș**, **Iarna la
Dumbrăveni**, **Un tablou cu pă-
minturi roditoare** și altele vor-
besc sîncor și convingător des-
pre oameni și locuri, despre
schimbările survenite în anii
socialismului în această veche
vatră de țară.

ILIANA PALODA-POPESCU

SEMNAL

● Editura Univers ne-a obişnuit în vremea din urmă cu apariții dintre cele mai notabile. Un volum recent al lui Thomas Wolfe se intitulează **De la moarte până în zorii** (sau „o stranie veghe ținut-ă pe cimp într-o noapte”). În tălmăcirea Ancăi Gabriela Sirbu apare această tulburătoare confesiune, în amintirea fratelui scriitorului, Benjamin Harrison Wolfe, și a „scurtei sale vieți minde și pline de amărăciune”. Cotele înalte ale confesiunii îmbracă uneori glasul înflăcrimă al mamei: „Am un

măr unde se-adună toate pădărele care sînt aici în lunie: pomul pe care l-ai plantat cînd erai mic înfloresce lîngă fereastră, chiar acolo unde l-ai sădit. (Dragul mamei, să te hrănești bine și să ai grijă de sănătatea ta: tare sînt neliniștită cînd te aștiu singur printre străini). Dealurile sînt minunate și-n curînd o să vină iar primăvara”.

● Catinea Muscan publică sub cunoscutul semn Evrika! (la Editura Albatros), pagini cit se poate de interesante din așa-zisul roman al științei, căci pînă la urmă există și un astfel de roman al marilor personalități care fac știința. Ince-

pînd cu celebra intimplare a lui Arhimede, care a descoperit principiul fundamental al hidrostaticii și conceptul de greutate specifică, mergînd mai departe pe firul acelora care au

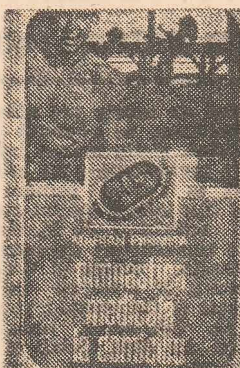
contribuit într-un fel sau altul la înălțarea edificiului științei, ajungînd la acea enigmatică lumină verde venită parcă din lumi intergalactice — vom recunoaște, firește, că s-au scris pagini memorabile despre știință și istoria științei. Catinea Muscan innobilează însă acele pagini aride, le aduce din condei într-o formă cit se poate de accesibilă.

● Un mic proiect de cezură pentru clipele sale (rare) de visare ne propune Ion Arcaș în cartea de versuri: **Teste de sinceritate** (Editura Dacia, Cluj-Napoca). Solitar, poetul cîntă nichitastănescian: „Într-o vreme vine-o vreme / că nu-i nimeni să te cheme / să te-alineze cu blesteme; // într-o vre-

me vremea vine / că te chemi singur pe tine / din uitări și nedestine”. Într-o altă poezie, poetul nu mai e singur și nici plopii nu sînt fără de soț: „stă plopu ca un caporal / peste păduri desfoliate / și primu-n regnul vegetal / cedează din perenitate; // cînd moartea e suprem final / să mori grăbit e-o vanitate”.

● Tocmai bună pentru sezonul de primăvară cartea lui Marian Firimîță: **Gimnastica medicală la domiciliu** (Ed. Sport-Turism, 1989). Volumul

vine în sprijinul acelora care nu pot practica sportul de performanță sau o altă formă de

educație fizică, precum și a acelora care prin kinetoterapie vor să-și fortifice organismul. Desigur, exercițiul fizic este un cit se poate de bun „medicament natural”. Unele dintre exercițiile fizice sînt indicate chiar și în asteniile de primăvară.

● În traducerea lui Marcel D. Ghibernea a apărut zilele acestea, la Editura Meridiane, cartea lui Tim Severin: **Expediția lui Iason** („În căutarea liniei de aur”). Povestea prîntului Iason și a argonauților trimiși de către regele Pelias în căutarea liniei de aur, în genere se cunoaște. De asemenea se

cunoaște pe căile legendei că printesa Medeea, fiica regelui din acea țară îndepărtată, probabil Colhida, probabil Anatoția, s-a îndrăgostit atît de tare de Iason, încît și-a trădat familia, l-a ajutat să fure lîna de aur și a plecat cu el în Grecia. Relevante sînt ultimele etape ale călătoriei petrecute undeva pe țărmul Mării Negre. Deși este vorba de secolul al XIII-lea î.e.n., se amintește de o anumite cultură simplă dar robustă, de anumite legături existente între triburile aflate de-o parte și de alta a coastelelor mării, de largă întindere de apă a golfului și pămîntul vălurit și deluros care înainta în interiorul țării spre munți.

● După apariția romanului **Zina confuză**, distins cu premiul C.C. al U.T.C., tînărul prozator Lucian Ionică publică romanul **Tarcu** (Editura Facla, 1989). Chiar dacă autorul ne avertizează binevoitor că personajele, gîndurile și motivațiile sînt mai mult sau mai puțin fictive, ca rod al întîlnirii cu imaginația, vom detecta cu ușurință tocmai astfel de fapte și întîmplări reale, petrecute, unele, de pildă, la stațiile meteo Tarcu și Cuntu. Desigur, nu „identificarea” eroilor cu anumite persoane reale contează, ci faptul că evenimentele sînt narate convingător, fluent, uneori palpitant, alteleori pînd la respecta o anumite cronologie istorică.

Cartea de arhitectură

Vederi alese din Capitală

Există călători care își implinesc pasiunea cu un maximum de satisfacții în teritorii apropiate, în preajma locuinței și, citeodată, în spațiul măsurat al acesteia. Scriitorii au povestit aventurile unei infinite peregrinări într-o cameră, într-o bibliotecă, bunăoară, ori întreprerii unei odăi. Un pictor contemporan a dobîndit notorietate și prin statonica sa incintare la înfățișările de ieri și de azi ale Bucureștilor. De curînd, la Editura Sport-Turism, un arhitect — **Gheorghe Leahu** — a publicat un album cu o sută de vederi în acuarelă, sinteză, marcată de sentiment, a unei bogate experiențe de urbanist și constructor: „București-arhitectură și culoare”. În lumea arhitecților, numele lui Gheorghe Leahu e foarte popular, el fiind unul din cei mai solicitați autori de mari proiecte, o categorie de proiecte vîndînd nu numai personalitate, ci și respect pentru tradiție. S-ar părea că exprimarea personalității se produce întotdeauna pe fondul unei cunoașteri profunde a lucrului înaintașilor. În arhitectură însă treburile nu stau chiar așa. E vorba de o veritabilă cuadratură a cercului: opera arhitectului se evidențiază în cadrul unui proces de integrare. Ideea cărții lui Gheorghe Leahu vine din tezaurul de imperative ale profesiei, cei dintîi fiind imperativul armo-

niei. În vederile sale „după natură”, Bucureștiul ni se arată ca un oraș stabilizîndu-se rapid într-un vast efort de refacere ori, mai bine zis, de prefacere. Gheorghe Leahu a avut prilejul să cugete la portretul unui oraș cunoscîndu-l cu de-amănuntul. În introducerea la album — care e și o expunere de motive — el vorbește ca un călător fascinat de spațiul ce-l are de străbătut și euforizat de gîndul că îi este dat să cunoască acest loc cu dragoste: „Parcurgem adesea orașul... fără să-l privim, să-l descoperim și să-l iubim în-deajuns”.

Pentru un arhitect, acest tip de „veduti” nu e, în sine, o performanță. Majoritatea arhitecților au pricepera de a realiza în acuarelă sau în creion planșe de un anume interes documentar și plastic. Performanța lui Gheorghe Leahu nu-i, în principal, artistică. Ce interesează în mod deosebit în cartea sa — care, bineînțeles, e o selecție dintr-un fond considerabil mai mare de imagini „create după natură” de-a lungul anilor — e logica acestei călătorii, traseul: noul e integrat, vechiul are prospețime și dezvăluie rațiuni ale noului. Tot construitul are măsură umană. Încă un merit al străduințelor lui Gheorghe Leahu e acela că reține, din mulțimea situațiilor revelatoare, pe acelea ce dau orașului stil. Iar prin stil, o respirație înconfundabilă, un duh propriu. Nu e nevoie să știi ce colț de stradă ori ce clădiri sînt în cadrul ca să ai sentimentul apartenenței.

TUDOR OCTAVIAN ■

● Cap limpede ● Cap limpede ●

Eroare regretabilă

La citirea articolului **Bucuria de a ști**, semnat de Andrei Dorobanțu și publicat în nr. 2 al revistei **Știință și tehnică** se face referire la raportul poetului cu știința secolului al XIX-lea. O revistă de asemenea factură ar fi putut aborda subiectul dintr-un unghi mai original. Fotografia publicată la pagina 24 a revistei și considerată a fi „Eminescu la 16 ani” nu este reală. Scriem aceasta pentru că: portretul lui Eminescu — așezat în

picioare, cu mină dreaptă în buzunarii pantalonilor ultramoderni, în carouri, cotul sting avîndu-l spînjit de spătarul unui scaun și îmbrăcat într-o redingotă de culoare închisă — nu este portretul lui Eminescu!

Dacă cei ce au propus și au publicat acest portret nu au avut posibilitatea să cunoască lucrarea **Portretele lui Eminescu**, de I. Scurtu, apărută în 1903, măcar să fi avut curiozitatea să citească suita de articole publicate

nu demult de revistele **Flacăra** și **Suplimentul literar-artistic al Științei** tînerului, materiale ce au adus o nouă contribuție la elucidarea întrebării — de cite ori s-a fotografiat Eminescu? Ar fi aflat, cu acest prilej, că fotografia cu pricina îl reprezintă pe actorul iesean Constantin Bălănescu, actor alături de care Mihai Eminescu a apărut pe scenă. În piesa **Răzvan-vodă** de B. P. Hasdeu — dar aceasta e o altă poveste!

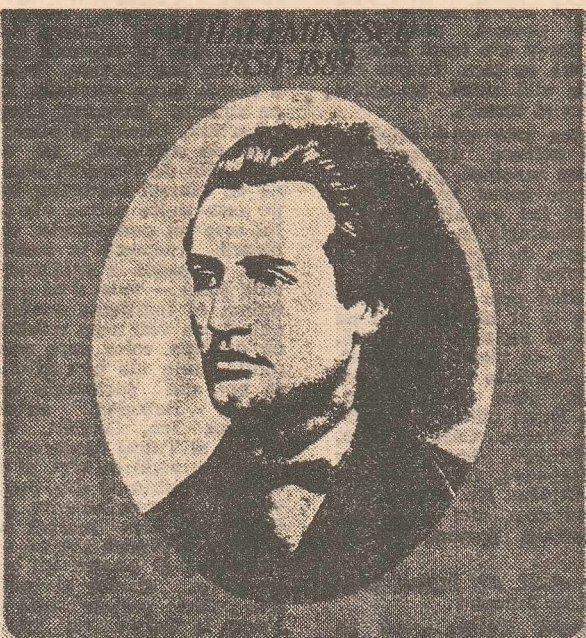
GEO CIOLCAN ■

Calendarul Eminescu

Asociația „România” și revista „Tribuna României” au tipărit în condiții grafice excepționale **Calendarul Mihai Eminescu**, dedicat poetului național al românilor. Fotografii și versurile poetului luminează filele calendarului, ca lumina blîndeii primăveri. Vom regăsi imagini ale părinților și casei părintești; alte imagini cu frații mai mari, surorile și fratele mai mic, încadrate într-un tot care se constituie în frumoase mărturii privind viața și mediul în care s-a format marele poet.

De asemenea sînt surprinse din unghi potrivit locurile unde a învățat poetul (Chișinău, Viena, Berlin). Plăcute ochiului sînt și locurile din țară pe unde și-a perindat pașii geniul nostru național (Grădina Copou din Iași, Bojdeuca lui Creangă, Mănăstirea Putna etc.). Cei trei mari prieteni ai lui Eminescu sînt plasați la loc firesc de cînte: i-am numit pe Creangă, Slavici și Caragiale. Efigiile poetului sînt cele cunoscute, chiar dacă în presă au mai apărut referiri suplimentare cu privire la portretele sale. Din subsolul unei pagini de calendar veghează portretele lui Călinescu și Perpessiciu, critici și istorici literari care și-au închinat o parte din activitatea lor descifrării și luminării paginilor memorabile eminesciene.

În totu, **Calendarul Mihai Eminescu** este o reușită tipografică și un binemeritat omagiu adus aceluia care a devenit pe drept cuvînt „omul deplin al culturii române”. (Dorin Sălăjan)

Asociația „România” și revista „Tribuna României” vă urează cu prilejul
Anului Nou 1989
La mulți ani!

30	31						1
2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	

Țelul suprem al vieții și luptei

Bunăstarea și fericirea

TULCEA:

Repere

ale

unei

deveniri

contemporane

Tulcea — un început de drum către mările și oceanele lumii

Cînd ajunge la Tulcea, fluviul se încordează ca un virf de arc și îi dă un ghionț orașului, de parcă i-ar spune să se mai adune în sine; face un fel de burtă în malul pe care străjuie moderna cetate, dar orașul, cu cheiuri înalte de piatră, nu se sinchisește. Înfruntarea asta, în mod paradoxal, devine rareori contradictorie: atunci doar cînd apele încearcă evadarea dintre maluri. În rest, uscatul și apa rămîn într-o amicală coexistență, fiindcă Dunărea curge mai departe în albia ei imemorială, iar orașul a leargă pe verticală către cote tot mai înalte de civilizație.

★

Există așezări umane cu destine tulburătoare, traversînd perioade de glorie, de stagnare, altele căzînd parcă în sine pînă la uitare, la dispariție. Bătrînul Aegyssus, Tulcea de azi, cocoțat pe cele șapte coline, a cunoscut și el unele dintre aceste ipostaze, dar a reușit să dureze. Tărîm al geților, începuturile i se pierd în memorie. Ascult povestea lui rostită de arheologul și istoricul Simion Gavrilă, directorul Muzeului, o poveste incitantă, care ne îndeamnă să rămînem o clipă în istorie: la început de secol, era noastră, orașul, mărturisește Ovidiu, poetul de la Tomis, a fost cucerit de romani cu mare vărsare de sînge. Avea să devină, însă, un oraș înfloritor, consemnat de hărțile romane. Apoi, societatea românească de la gurile Dunării, constituită în formațiuni politice menționate de Ana Comnena în *Alexiada*, din care făcea probabil parte și Aegyssus, se maturizează politic în timpul lui Dobrotici, prin întemeierea statului feudal independent Dobrogea. Intemeietorul și urmașii lui se afirmă în luptele împotriva bizantinilor, mai apoi a otomanilor. Lupta pentru independență e continuată în plan superior de Mircea cel Mare, voievodul viteaz care unește mare parte din provinciile locuite de români în statul feudal centralizat Țara Românească. Marea statuie a domnitorului Mircea,

crescută parcă din solul stîncos al Dobrogei chiar aici, în piața municipiului de azi, vorbește despre această îndelungă istorie. O privesc cucernic cînd vînturile singurează în colțurile ei de piatră și parcă aud glasul domnului de pe cal: „Io Mircea mare voievod... stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți, încă și spre părțile tătarăști... și pînă la Marea cea Mare și cetății Dirstorului singur stăpînitor”. Reverie? Nu, ci o scurtă săgetare a istoriei, pentru a ne reaminti pragurile devenirii noastre, a înțelege spiritul locului care ne arde tălpile, singurarea strămoșilor. De la ei și cu ei, în întreg gestul nostru creator de azi, mergem mai departe. Pe aceste praguri de civilizație construim modernă Tulcea de azi.

Și dintr-o dată izbucnește orașul!

Hotar în marele timp

Cită tăcere o fi apăsât peste vechea Tulce, pînă în clipa în care destinul i-a suris din nou?

Contemporanii îi marchează o clipă la fel de istorică.

Cînd a venit tovarășul Nicolae Ceaușescu prima dată la noi, la Tulcea, atunci a început orașul să renască asemenea păsării aceleia care se aprinde, arde, se face cenușă și se intrupează din nou.

Avem, deci, un nou hotar în marele timp. Să navigăm de la el înspre azi.

Primarul Alexandru Rizu e dobrogean, om indescat și iute, scrutător și inteligent, cu timp drămuț, cu ochii doar spre lucrurile trainice și serioase, cu urechea mereu atentă la ideile noi, îndrăznește și poate de aceea îi și iubește pe cei ce cîtează. Îl întreb de moștenirea edilitară a Tulcei, dacă a preluat sau a conservat ceva din fondul orașului vechi. Tace un timp, expresia feței se asprește aproape imperceptibil, nu bănuiesc însă încotro va bate răspunsul său. Am moștenit, zice,

un tirgusor cu două-trei clădiri mai importante și cu niște „coloane”, un fel de antrepozit, o uliță comercială unde se afla un bazar, un fel de „centru al lumii tulcene”. Prin 1960, chiar și în 1968, tulcenii se mai salutau între ei la tot pasul. În '60 erau cam 30 000 de oameni, în 1968 — vreo 35 000. Cum să nu-ți cunoști conorășanul? Unii, mai nostalgici, spun că am dărimat vechea Tulce. Bănuiesc că se referă la acele rămășițe de coloane, că altfel nu știu să mai fi existat ceva. N-am dărimat nimic, casele s-au năruit singure, obosite de timp, roase de umezeală. Orașul nou nu putea să se sprijine pe ceea ce nu era.

— Cînd a început să izbucnească orașul?

— După 1968, cînd devine reședință de județ. Din acel moment se poate vorbi de Tulcea modernă. Orașul nostru, cum se poate observa, se dezvoltă într-un larg și cuprinzător amfiteatru cu fața spre Dunăre. În dreapta se mai păstrează urmele orașului vechi, monumentul Independenței, urmele antice. În stînga, arcul celor șapte coline se încheie cu orașul nou și cu unitățile industriale de azi: combinatul metalurgic, întreprinderea de alumina, întreprinderea de construcții de nave și utilaj tehnologic, unități etalon ale economiei românești, realizate îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului. Tulcea este unul dintre orașele țării care putem spune că a fost construit din temelii. Impetuoșitatea construcției lui este urmare a vizitelor de lucru în județul și municipiul nostru, ale secretarului general al partidului, a fondurilor de investiții alocate.

Așa se face că din punct de vedere economic Tulcea nu se poate compara decît tot cu o perioadă a Tulcei contemporane: valoarea producției-marfă realizată în anul 1988 a fost de 27 de ori mai mare decît cea realizată în anul 1965. Aceeași economie tulceană a livrat la export de șapte ori mai multe produse în 1988 decît în 1965. Și cite astfel de comparații nu se pot face!

Ce spune geanta unui poștaş!

Alături de aceste noi obiective economice, se dezvoltă orașul în sine. Noile ramuri industriale, inexistente pînă atunci, cheună la Tulcea oameni ai muncii din întreg spațiul românesc: metalurghi de la Hunedoara; constructori de nave de la Oltenița, Brăila și Galați; proiectanți și arhitecți de la București și Constanța; specialiști în fabricarea aluminei, textiliști din Iași, Galați și din alte orașe; marinari, pentru pescuitul oceanic, din toate satele și orașele românești. Orașul reînvie din letargia lui milenară. Pasărea aceea legendară își desface larg aripile, renăscută din propria ei cenușă. Noii veniți aduc cu ei o bogată experiență, îi învață meserii noi pe vechii pescari, păstori și plugari. Veniți din toată țara, ei sînt legați de țara. Tulcea redevine, la altă scară, un altfel de „centru al lumii”.

Realitatea asta mi-a oferit o idee: să privesc ascensiunea, dezvoltarea orașului, prin ceea ce-mi poate spune geanta unui poștaş; să fac, cu alte cuvinte, pușină arheologie în geanta lui Ion Carпов, de vreo 30 de ani poștaş numai în Tulcea.

Zice: Pînă prin '68, mărșăluțam între 10 și 15 kilometri pe zi cu 10—15 scrisori în geantă, cu vreo 30 de ziare „Scinteia”, cu 2—3 „România liberă” și, să mă gîndesc bine, să nu mint, cam atît. Eram plătiți la lungime de traseu. Case ici-colo, cam bătrînești, bojdeuci, pe străzile Babadag, Cimpului, Libertății, Oîțelor. Nu exista, nici în sectorul meu, nici în sectoarele celorlalți factori, nici un bloc.

— Cîte oficii, cîte factori poștali erați în Tulcea?

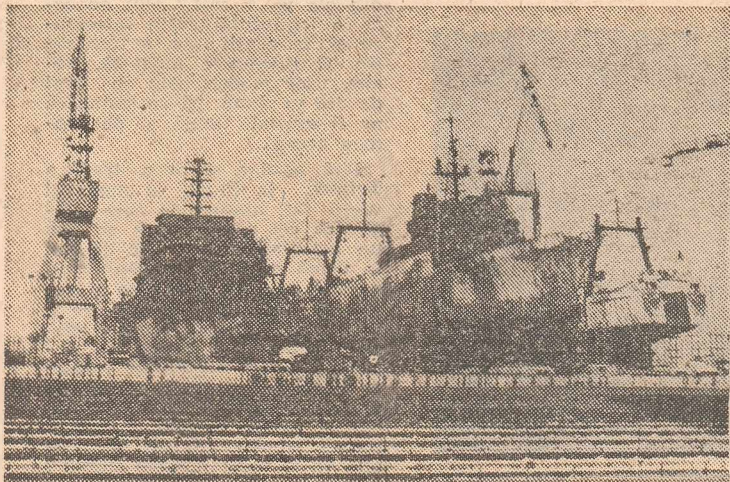
— În toată Tulcea eram 15 factori și 12 curieri la telegraf. Oficii? Păi, da, un singur oficiu era — Oficiul Tulcea. Asta pînă prin '70.

De mai mulți ani, geanta poștaşului Ion Carпов a devenit neîncăpătoare, s-a mai și învechit și de aceea a fost nevoit să ceară o geantă nouă. Ce

duce acum în ea? Trebuie să răspundem altfel la această întrebare, intervine Costel Cosmici, dirigintele Oficiului județean de presă. Poștaşul Ion Carпов duce pe umeri aceeași geantă ca mărime, dar o încarcă de mai multe ori pe zi. Azi numai în Tulcea avem cînc oficii poștale, toate în sedii noi peste 40 de factori poștali și 12 curieri telegrafici. Un fac face două curse pe zi cu geantă plină cu ziare, sute, și scrisori mai multe sute. Pentru ușurarea muncii poștaşului, cartarea se face încă din vagonul poșta care vine de la București. Presa și scrisorile se încarcă la mașini, se împart pe oficii apoi se transportă, tot cu mașina, în sectoare, la cutii-rele (speciale), punct la care factorul poștal își încarcă geanta ce pușin de două ori pe zi. Astăzi zice Ion Carпов, merg ma mult, fiindcă „merg des”. A merge des, în expresia glumeață a lui Ion Carпов, înseamnă a merge și pe verticală, fiindcă pe străzile Babadag, Cimpului, Libertății, Oîțelor și altele, aceleași de odinioară, au apărut „pădurile de blocuri”, cum spune el. Marșul factorilor tulcenii pe cele șapte coline ale orașului este tot undulatoriu, ca odinioară, respectă în continuare aceea diagramă a spațiului mioritic (deal — vale, deal — vale), numai că înălțimea dealului s'adîncimea văii s-au mărit odată cu apariția celor zece sau mai multe etaje ale blocurilor, toate noi, din sectoarele lor. Pe strada Babadag, subliniază bucuros Ion Carпов, vechea poștaș al Tulcei moderne, va fi uitată, se vede de aici, și blocul oamenilor muncii din poșta, c vreo 55 de apartamente. Și Ion Carпов își reia marșul lui de 30 de ani, fiindcă timpul e prețios chiar și pentru un poștaş, scrisorile, ziarele și revistele alte „efecte poștale”, alte valori sosesc la Tulcea cu trenurile cu vapoarele, vara chiar cu avionul, sosesc din țară, sosesc de la marinarii de pe mările și oceanele lumii, se revarsă în oficii, în sectoare, în cutiile-rele, ca apele în mirifică Delta Dunării, să astîmpere foame de informație a omului modern.

reședinței Nicolae Ceaușescu

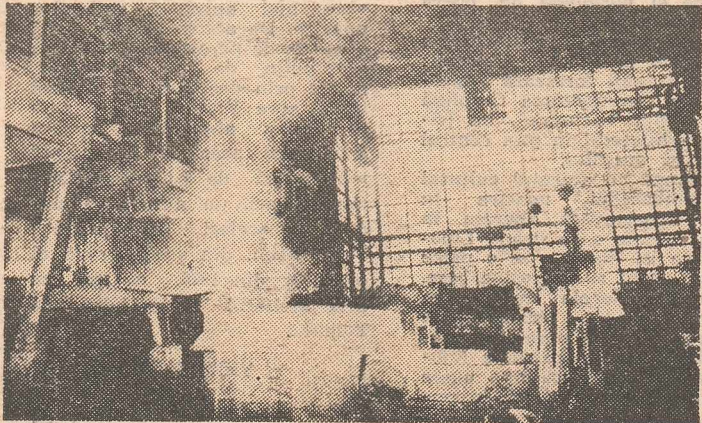
Tulcea în întregul popor

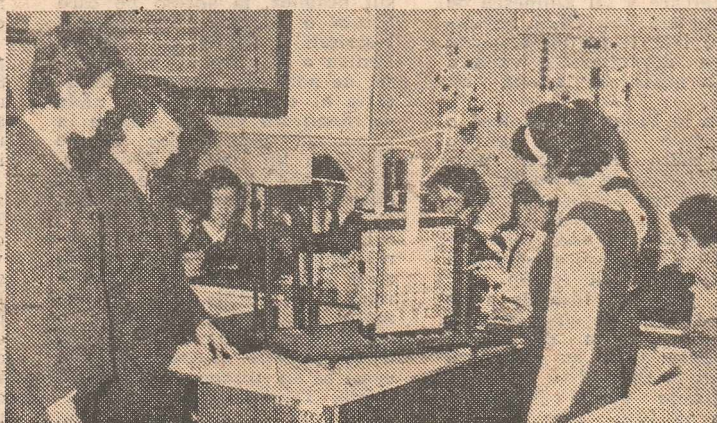
Visul ce se împlinește mereu : vapoare, vapoare, vapoare...

Arhitectură nouă pe strada Babadag

Metalurgie la malul Dunării

Aici se gindește viitorul

„E atât de tânăr orașul,
dar noi avem impresia
că reclădim!”

Deducem din intervențiile de mai sus că la Tulcea factorul demografic a crescut enorm: populația de azi a municipiului atinge cifra de 100 000 față de numai 35 de mii în 1965. Mai bine de 60 la sută din această populație locuiește în ansambluri noi de locuințe, însumând peste 21 de mii de apartamente. Cartierele Tulcei se numesc astfel: „23 August”, „E-2”, „E-3”, „E-4” și așa mai departe, parca desemnate de un calculator. Realitatea asta probează un fapt: lipsa unei dezvoltări urbane mai înainte de 1933, cind Tulcea a devenit reședință de județ. Sigur, edilii orașului se vor gindi poate ca în viitor să mai „umanizeze” cumva denumirile acestor cartiere, așa încât ele să pomenească de evenimente sau de personalități istorice legate de spațiul în care trăiesc, conferindu-le astfel o semnificație și valență patriotice-educativă. Sintem aproape siguri că va fi așa fiindcă tradiția abia a început. Oamenii care au venit la Tulcea din toate colțurile țării, n-au venit ca la un Eldorado, să cîștige și să plece, ci marea lor majoritate au venit să se așeze, iar alții, tulcenii, s-au întors acasă. Asta nu înseamnă că nu sint și dintre aceia care, ca și tulcenii întorși acasă, nu doresc sau nu înfăptuiesc chiar actul întoarcerii lor acasă. Dragostea de spațiul natal ne urmărește toată viața, ne dă dimensiunea dragostei de țară. De aceea, tulcenii, cei ai pămîntului cit și cei veniți, au simțit datoriei. Tulcea e un oraș „emancipat în morală”. Nu suferă nici de extravaganță, deși sint și zone ale orașului cu oarecare aderență și la extravaganță. Oamenii nu s-gălăgioși, deși vorbesc repede. Moda nu sare din obișnuit — dar asta nu înseamnă provincialism, ci mai degrabă o înscriere în limita bunului gust. M-am întrebat și

am întrebat: de ce? Oamenii, mi s-a răspuns, nu și-au pierdut nici bunul gust, nici bunul simț. Oamenii au ritmul fluviului. Trăind într-un port ei au văzut și au cunoscut atîtea încît nu mai pot fi curioși și nici nu mai aleargă după mode efemere. Ei prețuiesc ceea ce este frumos și durabil. Ei își trăiesc viața în chip firesc, între datoria muncii, familiei și ceea ce le poate oferi, deocamdată, orașul pentru nevoile lor spirituale.

— Spațiul în care trăiești te formează, e de părere tinărul arhitect Marcel Pavel, cu care hălăduiesc pe străzile orașului, vorbindu-mi „pe viu” despre noua arhitectură a Tulcei, bătînd străzile vechi, pavate cu marmură roșie, adusă, zice el, din vechile cariere dobrogene de la Greci, Bididia și spălate de ploile și ninsoarele vremurilor, lustruite de pașii altor generații. Arhitectul Marcel Pavel mă poartă pe strada Babadag, să-mi arate, zice el, noua arhitectură a orașului.

— Noua arhitectură?, întreb eu mirat: Tulcea e un oraș construit, cum spuneai, din temelii! E nevoie de o nouă arhitectură?

— Așa este, dar la Tulcea, ca și în alte orașe, la început s-a construit după proiecte tip, aceleași blocuri și la Tulcea, ca și la Buzău sau Brăila, la București sau Constanța. Specificul local, zonal, n-a prea fost pus în valoare. Veneau aici proiectanți, arhitecți din București sau Constanța și proiectau la fel, și construiau la fel. A fost o vreme cînd s-a justificat această grabă. Acum trebuie să fim, așa cum ne cere partidul, președintele țării, mai pretențioși, să punem în valoare specificul locului, chiar specificul național.

— Cum rezolvați la Tulcea această frumoasă aspirație?

— După 1975 au început să vină tulcenii acasă; au început să vină și arhitecții noi formați, și inginerii constructori, și calele care ridicau prin țară noile cetăți. Așa a apărut, îndrăznesc eu să zic, generația arhitecților tulcenii, a acelor arhitecți și ingineri care poartă orașul „în singe”, îl știu din co-

pilărie, îl vor mai altfel, adică mai frumos.

— Frumos, frumos! Dar cum ați încercat să schimbați „fața locului”?

— Specific e acum la noi claritatea și așezarea volumelor în lumină. Orașul copilăriei noastre se scaldă într-o lumină proprie, foarte puternică. Obiectele capătă astfel contururi precise, tăioase uneori. Am reșus, deci, în valoare șarpanța casei dobrogene. Balcoanele le-am conceput ca niște prispe adînci (la noi nici soarele nu lărtă, vara ajungem repede la 30 grade). Ne-am reamintit de alte elemente specifice zonei: arcadele și porticele. Le-am implementat noilor construcții. Ele asigură umbra, în ele te poți retrage din iureșul străzii, poți discuta, admira o vitrină, ele articulează corect volumele construite cu solul pe care se construiește. Iată, strada asta, Babadag, este o expresie a ceea ce v-am descris; e realizată de arhitecți tulcenii.

Această „școală” de arhitecți „ai locului” este la prima generație. Nu sint orgolioși, sint mai degrabă dornici să confere orașului lor o notă aparte, să iasă din „uniform” și din „serie”, să caute, să găsească și să pună sau să repună în valoare nota de originalitate pe care o poate genera, la scara arhitecturală, spiritul zonei. Originalitatea există, dar trebuie s-o simți, s-o cunoști, să știi unde și cum să o cauți, să te zbați pentru posibilitatea de a o repune în lumină, în valoare, s-o materializezi din nou în casa în care viețuiești, în orașul în care îți este drag. Nu știu dacă greșesc sau nu, știu în schimb că ei au învățat mult din greșelile altora, din nereușitele altora.

— Uite, mai zice arhitectul Marcel Pavel, cum lumea trece pe sub porticul străzii!

— De ce?, întreb.

— Se simte bine în spațiul ăla; e familiar, are nevoie de el. Și, uite, reia din nou discuția arhitectul, pe sub acest portic, sub care ne aflăm noi, ni-meni nu trece. O să mă întrebați din nou: de ce? E rece, lipsit de acel atașament față de

lucrul pe care-l crezi; neîntregat în spațiul de semnificație al orașului. Sigur, eu cînd gîndesc și realizez un proiect, picur în el sentimente și amintiri.

Da, aceste „sentimente și amintiri” se văd clar așezate în lumină pe strada Babadag, acolo unde, spune poștașul Ion Carpov, erau niște bojdeuci ici-colo. De aici, orașul reverberază spre cele șapte coline, se văd noi cartiere în construcție, mi-l imaginez la scara lui viitoare. În arhitectură, constat, se întîmplă ca și în sculptură, în muzică sau poezie: creațiile populare pot fi preluate, prelucrate și reinterpretate, redimensionate pînă ce devin sau redevin artă autentică, originală, cu acces la universalitate. Nu mă gîndesc neapărat la universalitatea lui Brîncuși, ci la o realitate care-mi este mult mai aproape: uite, oamenii, persoanele acelea merg, își aleg drumul pe sub porticul străzii, „Se simt bine în spațiul ăla”. Porticul e frumos, e de-al locului, iar în omul care umblă pe sub el se întîmplă ceva, o accedere către frumos, un act estetic.

Test pentru viitor

Să vorbești despre Tulcea fără a aminti de vapoare, îmi atrăgea atenția primarul Alexandru Rizu, este ca și cînd ai naviga pe fluviu fără să observi fluviul. Nu-mi trecea prin minte așa ceva, mai ales că aveam în buzunar un fel de test despre vapoare. La clasa I a Școlii generale nr. 1 din municipiu, învățătorul Mircea Petcu le-a dat copiilor următoarea temă la desen: cum văd ei orașul de mine? Unul dintre prichindei, Dan George Rădulescu a așezat în desenul său citeva blocuri și foarte, foarte multe vapoare. Nu spun ce notă a luat, dar cînd a ajuns acasă, mama, oarecum mirată, l-a întrebat: ce crezi că o să locuim în viitor pe vapoare? Nu zic asta, ar fi spus elevul de clasa întâi, dar Tulcea va fi un port maritim cu foarte, foarte multe vapoare. Copilul avea

dreptate, desenul său nu face parte din lumea visului, ci dintr-o lume cit se poate de ade-vărată, de apropiată nouă. La Tulcea, cînd vii la malul fluviului, ai strania senzație că orașul continuă și pe apă. De pe mal, peste punți și pasarele, ajungi pe punțile vapoarelor. Pe vapoare trăiesc și muncesc, locuiesc oameni. Vapoarele sint sute. Ele formează partea orașului de pe apă. Acum zece ani, la Tulcea, a intrat în funcțiune una dintre cele mai mari întreprinderi navale din țară: Întreprinderea de construcții nave și utilaj tehnologic. Se construiesc vapoare de 7 500 tdw pînă la 15 000 tdw; se construiesc nave de transport fluvial, barje de pînă la 3 000 tdw, alte nave de transportat îngrășăminte chimice lichide, remorhere, tancuri de buncheraj. În cîrind va începe construcția unui mare spărgător de ghețuri, alte nave de degazare a tancurilor de combustibili de la vapoarele mari și nave pentru pescuitul costier la Marea Neagră. Vapoare, vapoare, vapoare! Tot la Tulcea, înțeapă cum bine se știe, Întreprinderea de pescuit oceanic, unică în țară, cu activitate, cum zice inginerul ei șef, Paul Dănăilă, în afară. Avem în șantierele navale din Brăila și Galați, în construcție, mai adaugă inginerul Paul Dănăilă, nave de pescuit și nave de aprovizionare pentru întreaga flotă din zonele de pescuit. Tulcea e conexată la oceanul planetar prin drumul ei pe apă, prin vapoarele și echipajele ei de pescuit oceanic. Zilnic sau aproape zilnic, pe bulevardul acesta european, Dunărea, vin și pleacă, din lume și în lume, vapoare, oameni — marinari. Pe mal, tot timpul vei întîlni soții și copii care flutură bastele celor ce privesc de la înălțimea etajelor plutitoare spre ei. Aici, pe mal și pe fluviu, este partea cea mai sentimentală din existența orașului. De citeva zile a acostat la cheu nava Polar 5, comandată de căpitanul de cursă lungă Florin Romulus Altman. L-am vizitat și noi și abia a putut să ne răspundă la citeva întrebări:

— De unde vii căpitane?

— Din Atlanticul de sud-est. Am plecat din țară pe 25 octombrie 1988 și ne-am întors pe 4 februarie 1989. Am parcurs cam vreo 13 000 de mile.

— Cum e în Atlantic?

— În zona ecuatorială, de unde venim noi, e vreme frumoasă; am prins vreme bună. Mai rea a fost vremea în Mediterană și al dracului de rea în Egee.

— Cu ce v-ați confruntat în Egee?

— Cu o furtună — forța vîntului 9—11 și cu o mare turbată, de gradul 6—8. Și n-ar fi fost nimic dacă aveam să ne luptăm numai cu marea și vîntul. Dar din sudul insulei Siciliei, am adus după noi, la remorcă și nava Milcovul. În Egee, din cauza furtunii, ni s-a rupt remorca; chiar după strimtoarea Daro. Trei parime de relon de 80 mm diametru fiecare s-au rupt ca o ată de papioță. Dar despre remorcajul ăsta poate pe altădată. Important și bine e că am ajuns cu toții, cu amindouă navele, cu bine acasă.

Îl las pe comandantul Altman cu treburile navei, ale echipajului. Mă gîndesc la picul acela din clasa întâi. De ce-o fi vrînd el atîtea vapoare, ancorate de pe acum în desenele lui? Poate, îmi răspund tot eu, fiindcă se visează la comanda vreunui dintre ele. Zorște încă de pe acum să devină căpitan de cursă lungă.

E un dar al acestei epoci, dreptul copilăriei și-al oamenilor mari, la visurile cele mai temerare.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU
Fotografii: FEODOR MIHEI

Putea Mihai Eminescu să se înscrie la Universitatea din Praga în altă calitate decât aceea de student obișnuit? Iată o întrebare pe care ne-am pus-o, cercetând arhivele universității, cu gândul la înscrierea sa, de mai târziu, la Viena. Cu același sprijin călduros al specialiștilor în istoricul învățămîntului superior din Cehoslovacia, constatăm că Regulamentele Senatului Universității Carolina prevedeau două categorii de cursanți: ordinari, adică obișnuiți, și extraordinari, aceștia din urmă avînd o anumită profesie, lucrînd efectiv sau fiind militari și, în același timp, încercînd să se specializeze în domeniul dreptului sau al filosofiei (la celelalte două facultăți, de medicină și teologie, nu existau studenți extraordinari). Pe lângă aceste două categorii, se admitea participarea, ca *audient* (= *hospitant* sau *postulant*), numai la cîte un curs și pe o perioadă restrînsă de timp a celor care se interesau — provenind de obicei de la alte facultăți, dar și persoane particulare — de o anumită chestiune științifică sau de un anumit profesor. Din păcate, registrele de înscriere pentru această categorie nu au prezentat deosebită importanță (nu aveau relevanță pentru note și certificate), în consecință nu au fost păstrate cu grijă și s-au pierdut în timpul primului sau al celui de-al doilea război mondial. Nu vom ști deci niciodată dacă Mihai Eminescu s-a înscris, sau nu măcar sub această formă, la Praga cum va face, peste puține zile, la Viena. Credem mai degrabă că nu s-a înscris, altfel neexplicîndu-se graba cu care părăsește Praga îndreptîndu-se spre Viena, atunci cînd află cu exactitate că nu poate fi student la Universitatea Carolină. Și astfel, la 2 octombrie 1869, Mihai Eminescu devine, cum o dovedesc scriptele, student extraordinar în capitala Austriei, ca *ausserordentlicher Hörer* deci „audient”.

Stătuse la Praga între două și trei săptămîni. Această desfășurare a evenimentelor ne explică, în sfîrșit, de ce chibzuim

Căminar a plătit costisitoare bilete prin Praga, cînd cel mai firesc era ca Șerban și Mihai să plece direct la Viena, pe calea scurtă, ce se putea face la vremea aceea pe linia ferată: Cernăuți — Bratislava (Pressburg) — Viena. Nu fusese deloc vorba de un ocol de 1.000 de km., ci de încercarea lîmpede de a urma cursurile universitare la Praga. Popasul praguez trebuia, așadar, consemnat,

documentele, deosebit de strînse, poate cele mai puternice între frății acestei familii numeroase. Doar în copilărie, Mihai mai fusese atît de legat de Ilie, evocat în cronica ritmată „Copii eram noi amîndoi / Frate-meu și cu mine...”. Hoinarul unei perioade îndelungi, dintre 1864 și 1869, fusese luat, sau dat de Căminar, în mod condiționat, sub aripa protecției a lui Șerban, așezînd

decît acestea, ca Mihai Eminescu să locuiască pe strada care-i amintea de „teiu” sînt din curtea casei de la Ipotești, de tefi deveniți parte integrantă a naturii în creația sa. Descifrăm toate acestea ajutați de Katerina Becková, doctor în științe istorice, în prezența traducătoarelor noastre, Olga Andriová, absolventă cu pușin ani în urmă a secției de romanistici-că a Facultății de filosofie,

mare și de culoare roșie: 459... 463... apoi nimic și totuși, descifrăm puțin mai sus, cu bucurie și uimire numărul 471! Coborîm din mașină în mijlocul străzii. Aceasta este casa! La parterul ei, parcă pentru a ne întări minunata descoperire se află o imensă librărie. Este cea mai mare librărie specializată în literatura medicală din Praga. Pătrundem pe coridorul din dreapta imobilului, pe dalele îmbătrînite de pași. Pe aici a trecut POETUL... În stînga, o casă a scîrilor, care duce spre locuințe. În care din ele va fi stat? Mai departe, o înghesuită curte interioară și, în continuare, o tipografie. O tipografie modestă, veche, ușor modernizată cu zeci de ani în urmă. Ni se spune că ar fi existat, totuși, și pe vremea aceea...

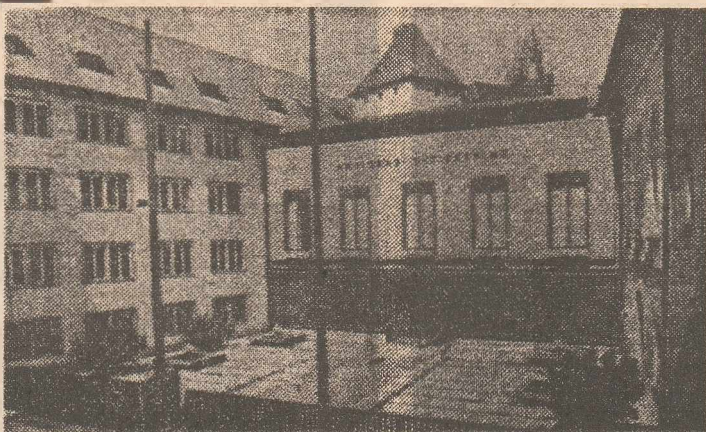
Iată, așadar, că pe o stradă a Teiului, la Praga, la numărul vechi 471, alături de care vegează cel de astăzi, 6, se află un loc străbătut cu 120 de ani în urmă de pașii lui Eminescu, se află bolta pe sub care a trecut, se află scările pe care a urcat spre cămăruța ce l-a găzduit. Alături, Institutul de patologie, unde trebuia să studieze Șerban. La două sute de pași, o așezare medievală în curtea căreia se află numeroși copaci seculari. Și un tei. De aici va fi venit numele străzii?

Orașul care ne-a dăruit și fascinantă fotografie dintii, devine mai apropiat sufletelor noastre. De aceea, pornim mai departe, de pe strada Lipova, la mai puțin de un kilometru, direct prin prelungirea acestei străzi spre Vltava, deci prin Střelkova, ajungem la celebra Václavská, acea „ulică mare” menționată de Eminescu. Căutăm, și aici, un număr de clădire, în același arondisment: 7—II. Știm, din același plan al orașului, din 1870, că aici se afla atelierul fotografului Jan Tomáš...

VICTOR CRĂCIUN
Fotografie de
VASILE BLENDEA

Pașii poetului

La Praga: Casa în care au locuit Șerban și Mihai Eminescu

după opinia noastră, drept prima încercare a lui Eminescu de a deveni student. Dacă regulamentele i-ar fi permis-o, poate întreaga dezvoltare și viață a poetului nostru ar fi avut alt curs.

Vizita la Praga a avut însă o însemnătate aparte pentru imortalizarea înfățișării poetului, așa cum se va vedea, aici realizîndu-se fascinantă fotografie care, de 120 de ani, impresionează prin aura romantică atît de grăitoare a celui mai reprezentativ poet român.

Mai înainte însă de a ne ocupa de această chestiune, să precizăm un lucru de primă importanță: unde au locuit cei doi frați la Praga?

Legăturile dintre Mihai și Șerban au fost, cum o atestă

du-se așadar amîndoi, în popasul praguez, la adresa pe care acesta o comunica cu prietelui înscrierii la facultate: 471—II. Pentru a descifra această adresă, ne adresăm Muzeului de istorie al orașului Praga, unde se manifesta aceeași energie în lămurirea problemelor legate de viața lui Mihai Eminescu. Pas cu pas, din aproape în mai aproape, deslușim chinuătoarea întrebare.

Iată, avem în față planul amănunțit al orașului Praga din anul 1870. Căutăm, la arondismentul II, poziția casei cu numărul 471. Prima surpriză: o găsim pe strada care se numea și se numește și astăzi Lipova, ceea ce în traducere înseamnă strada Teiului. Nici nu se putea o mai frumoasă coincidență,

perfect cunosătoare a limbii române și pasionată de opera eminesciană.

Privim planul și circumscriem perimetrul în care ne aflăm: Strada Teiului formează împreună cu Universitatea Carolină și cu Piața Václavská, un triunghi echilateral în plin centrul istoric al orașului.

Împreună cu atașatul cultural al Ambasadei noastre în R. S. Cehoslovacă, zburăm în câteva minute spre strada Lipova, care își înscrie, pe o parte și alta, vechi și expresive case. Pe lângă numerele curente, ca pe orice stradă, obișnuite, de culoare albastră, menite a indica orînduirea prezentă a imobilelor, observăm că pe unele clădiri se află și altfel de numere, de un format puțin mai

Eminescu și Creangă

(Urmare din pag. 9)

li datorează apariția unui mare și atît de original scriitor. La fel ca în cazul lui Slavici, Eminescu a intuit calitățile neobișnuite de povestitor ale învățătorului din Humulești și le-a stimulat pe cit a putut. I-a citit cele dintîi manuscrise, i-a făcut sugestii, îndreptări, corecturi, și tot el l-a introdus pentru întîia oară la Junimea, după ce se cunoscuseră și se împrieteniseră dintr-o dată la Bolta Rece. Marele lor biograf care a fost G. Călinescu își imaginează scena aceasta în felul următor: „Și după ce s-au îmbrățișat desigur și s-au sărutat plescăit peste masă, într-o mișcă patetică din cele mai expresive, după ce Creangă și-a dezlegat basmaua diaconască cu snoave și zicături populare, spre deliciile cu lacrimi ale poetului, s-au hotărît într-o ultare totală de sine să meargă la Junimea. Într-o simăbătă seara junimiștii se pomeniră cu Eminescu ținînd de braț un om gras, îmbrăcat în haine aspre de șiac minăstiresc, avînd înfățișare fumurie și vicleană de popă de țară, mai mult ironic în stînjeneala sa de țaran sastic decît realmente rușinat. Amîndoi erau aprinși la față și zimbeau extatici din colțul ochilor împăienjenți și dukul lor miroseala cale de-o poștă a vin de la Bolta-Rece. Din seara aceea, în care intuiția ni-l înfățișează pe Creangă clătînd respectuos din cap la lecturi și pe junimiștii iubitori de anecdote, în frunte cu nebulatecul Pogor, chicotînd de haz, spre mulțumirea calmă, demonstrativă a lui Eminescu, soarta literară a lui Creangă era pecetluită și, odată cu ea, și prietenia dintre cei doi...”

Prietenia lor se baza în fond pe o mare prețuire reciprocă. Eminescu l-a prețuit de la început pe Creangă, nu numai pentru frumoasele basme pe

care le știa povesti ca nimeni altul, nu numai pentru anecdotele sale picante, ci și ca pedagog, ca om al școlii. Încă de pe cînd era redactor la *Curierul de Iași*, Eminescu a scris laudativ despre manualele de școală ieșite din pana lui Creangă și a prietenilor lui. Așa, de pildă, în 1876, el recomandă publicului *Povătuitorul la citire prin scriere după sistem fonetică*, pe motiv că lucrarea „este un vade-mecum al învățatului elementar și un pendent neapărat la *Metoda nouă de scriere și citire* de aceeași învățători”, cartea avînd o expunere „clară și vie”, fiind bazată pe elementul intuitiv. În 1880 recomandă cu aceeași căldură ediția a IV-a din *Învățătorul copiilor*, ca „una dintre rarele noastre cărți de școală netraduse” și „una din puținele cărți din care copiii învăță într-adevăr românește”. El laudă în special materialul de lectură cuprins în ea, între care citeva povești originale de Creangă, „lucrări literare de gen popular de-o valoare oarecare”, lucrări „care se razimă pe însuși graiul poporului” și sint adecvate modului de a fi și gîndi al copiilor, criticînd, în schimb, direcția latinizantă a lui Eliade, despre care întreabă la un moment dat: „Să ne răs-pundă fiecine, cu mină pe conștiință, care e limba românească, cea din *Învățătorul copiilor* și din colecțiunea lui Ispirescu sau cea scrisă de Heliade Rădulescu?” Luînd atitudine împotriva instrîinării prin cultură, și a maniei traducerilor de maculatură străină încetățenită în unele periodice, Eminescu se ridică cu tărie împotriva acestei tendințe care neglijență scrișul național în favoarea unor autori ca Ponson du Terrail și Eugène Sue. un fel de „scriitori cu cotul”, meniti „să sperie babele și copii”, pe care-i traduce generos *Colectorul literar* din

Piatra Neamț. Acest gest iresponsabil îl face să se întrebă cu fină ironie: „Dar la dreptul vorbind la Piatra, într-un tînut muntos, plin de legende, de proverbe, locuțiuni, apoi de localități istorice, *Colectorul* nu găsește ce să culeagă? Un muntean de băstînă, născut asemenea în tînutul Neamțului, e Ioan Creangă. Cetit-au vreo-dată *colectorii* pe *Dănilă Prepeleac*, pe *Seacra* cu *trei nuroși* și altele, ca să vadă, care ar trebui să fie izvoarele din care să se inspire, și cum vorbesc și se mișcă tînutășii în Neamț?” Și cu alte ocazii, el dă ca exemplu literatura unor scriitori considerați de el „poporali”, precum Anton Pann, V. Aaron, I. Barac, C. Negruzzi, Alecsandri, Slavici, Ispirescu sau Donici, laudînd strădaniile unei reviste ca *Sezătoarea* a lui Iosif Vulcan, deoarece „Comora și puterea limbistică, felul stilului și a expresiunilor la un popor reflectă și se manifestează în literatura sa națională: ea este izvorul, din care are să iose fiecare”. Subliniază cu deosebire frumosul succes al lui Slavici în direcția poveștii umoristice și cel al lui Creangă în ceea ce privește „povestea fantastică”, apăsînd pe caracterul de originalitate și unicitate al limbii care le conferă un specific național de extraordinară rezonanță. „Goethe zicea — scrie Eminescu — că partea cea mai bună a unei literaturi e cea intraducibilă, și avea cuvînt. Cel mai original dintre ei pin-acum e povestitorul Ion Creangă, ale cărui basme, traducîndu-se, ar pierde tot farmecul și mai cu seamă tot hazul lor”.

O asemenea așezare la înalte cote valorice a operei lui Creangă nu este o simplă figură de stil din partea poetului nostru și nici un act riscant, de circumstanță. Pentru el literatura practică de Creangă se

înscria în linia tradiției celei mai fertile a literaturii noastre, a celeia care a dat cele mai exemplare creații și cei mai profunzi scriitori, a acelora care au păstrat și dus mai departe moștenirea vie a poporului din care au ieșit. Iată o astfel de apreciere, într-un alt context, atunci cînd recenzează volumul lui Slavici *Novela din popor*, stabilind prin aceasta o filiație și o legătură de idei. „Ceea ce face meritul scrierilor lui Slavici, Creangă, Nicu Gane, nu este numai talentul autorilor, concepția lor curată românească, ci și împrejurarea că într-un mediu deplin stricat, cum e pătura superpusă din România, în mijlocul unei corupții care împrunează în ea viciile Orientului turcesc au ale Occidentului și-au păstrat sănătatea sufletească, reflectă tinerețea etnică, curăția de moravuri, seninul neamului românesc.” Pe de altă parte, așa cum a arătat recent Mihai Ungheanu în cartea sa *Fiii risipitori*, Eminescu a încercat să facă din *Timpu* o gazetă proțărească, publicînd acolo literatura lui Slavici (cele mai multe din nuvelele sale din popor au fost tipărite aici) și Creangă, și să ducă o campanie susținută în favoarea cauzei acestora, împotriva bugetocrației și samsaricului politic, acțiune în care a fost secondat de cei doi prieteni, împreună cu care a alcătuit o mică dizidență politică: „Datarea însă la București a două dintre părțile *Amințirilor din copilărie*, ca și reproducerea primelor două părți în *Timpu*, ne arată că legătura celor doi era vie și că Ion Creangă era integrat de Mihai Eminescu unui sistem solidar de vederi, în egală măsură literare și politice, scrie mai departe Mihai Ungheanu în volumul citat. Prietenul ieșean trăia, desigur, de la distanță, drama prietenului său, căutat și la București de citeva ori”.

Acesta este adevărul adevărat. După ce fusese scos din revizorat și fusese lipsit la un moment dat de mijloace de trai, Creangă a pus prietenului său Mihai la dispoziție bojdeuca sa din mahalaua Tîcăului,

unde cei doi se simțeau cel mai în largul lor. Apoi, după plecarea lui Eminescu la București, în redacția ziarului *Timpu*, Creangă s-a adaptat greu noii situații și a jeli mult luarea acestei decizii. El a făcut dese drumuri la București spre a-și vedea prietenul, tot mai apăsât și incovoiat sub povara sarcinilor ce-i luase și a luptei surde cu „roșiile” liberali, gata oricînd de riposte dintre cele mai dure. A vrut să facă din *Timpu* un ziar al lor, cu o țintă proțărească precisă, și asta se va vedea și mai bine dintr-un studiu care ar urmări literatura publicată de *Timpu*, pe timpul cit a fost el condus de Eminescu. Probabil că de la acesta, și de la Slavici, a venit și ideea *Amințirilor din copilărie* și a *Popei Duh*, replică evidentă la *Popa Tînda* al lui Slavici sau la *Budulea Tai-chii*. Departe de îndrumătorul și idolul său, Creangă își striga oful în scrisori patetice, vecine cu disperarea: „Bădie Mihai, ce-l cu Bucureștiul de ai uitat cu totul Eșul nostru cel oropsit... De Crăciun te așteptăm să vii. Tîncea a pregătit de toate și mai ales „sarmale” cari tie îți plăceau foarte mult... La Eși, ninge frumos de ast-noapte, încît s-a făcut drum de sanie. Circulă parcă e mai frumos acum. Vîno, frate Mihai, vîno, căci fără tine sunt străin”.

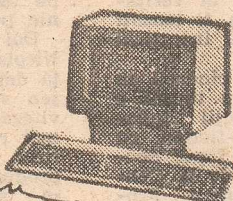
În fața acestor inimoase chemări, Eminescu n-a mai putut răbda, și, avînd de pus la punct și anumite afaceri sentimentale cu Veronica, el porni spre Iași prin mai sau iunie 1883, cînd urma să aibă loc sberbarea dezveșirii statuii lui Ștefănel cel Mare. Urma să tină și o mică cuvîntare, înlocuită în ultima clipă cu versurile din *Doina*, pe care însă n-o recită la sberbare, de la care a și lipsit, urînd sfîrșiturile oficiale și preferînd compania, reconfortantă a mult doritului său prieten Creangă.

Creangă a rămas fidel prieteniei lui Eminescu pînă și în moarte. Și asemeni unui mare conducător de popoare, care se îngroapă cu cei apropiați, Eminescu a luat cu el în eternitate atît Prietenia (pe Creangă), cit și Iubirea (pe Veronica Micle), spre a-i avea veșnic alături.

atelier literar

Lucia Novaceanu

Teodora Tudor — București. E prea multă afectare și prea puțin sinceritate în ceea ce scrieți. De unde, nu avem nici un fel de îndoaială: deocamdată nu scrieți cu adevărat, ci fabricați poeme. De aici, lipsă de gravitate și de răspundere, substituite prin insistență și poză. Cuvintele, într-o astfel de situație, se comportă tot ca niște fotografii: surprind, ici-colo, câte o trăire (simulată, bineînțeles), fără semnificație și fără pic de sugestie. Numai întâmplarea vă apropie din cînd în cînd de cîntec (**Pietre, Atunei, Măști**), dar nu reușiți să transcrieți decît primele silabe. Alteori, probabil din neatenție, preluați și prelucrați nefericit poemele altora: **Incognito** — „Brațul meu drept / e limba clopotului mut / al nopții. // Brațul meu stîng / e foc / în plină zi”. — nu vă aparține, pentru că a fost scris de Grete Tarter. Și ca să vedeți cită poezie era acolo și cită nu este aici, vă amintim că poeta spune: „Torta pe care o țin în mina dreaptă / e chiar mina mea dreaptă”. Ca să nu se „vadă”, ați trecut focul în mina stîngă.

Așa a făcut cîndva și Chateaubriand, preluînd impresiile de călătorie din Grecia ale mai tinărului Merimée, dar fără să fie atent la un amănunt: Merimée părăsea Atena și, îndepărtîndu-se, descria peisajul din stînga drumului. Chateaubriand se apropia de Atena și, deci, peisajul cu pricina se afla în partea dreaptă. Și s-a văzut. Tirziu, dar tot s-a văzut.

Ilie Leahu — Deva și **Vali Cărlava** — Buzău. Considerați **Cantilena** (2 februarie) drept o pasișă după o glumă cu izvor rural. Cunoașteam gluma, dar atunci cînd am decis publicarea **Cantilenei** nu ne-am amintit de ea. Recunoaștem. Și nu ne-am amintit pentru că, deși pare că ne contrazicem cu ceea ce am spus mai sus, „în artă nu există a șaptea poruncă” (Heinrich Heine), important fiind, dacă „împrumut” ceva de la un autor, să faci mai bun ceea ce ai luat. Mutînd oîstea carului din bătaură în Carul Mare, autoarea a transformat gluma în cu totul altceva.

Paul Mironescu — București. Plicul la care faceți referință n-a ajuns pînă la computer. E po-

sibil ca preselecția să-l fi „pierdut”. Cel de acum e mult prea inconsistent pentru a ne forma o opinie.

Alexandru Șerban — București. Construiți frumos, ca un arhitect priceput — „E iarnă. În surdina Bacovia mai cîntă. / Vin viscole și pleacă, / însuflețind statui” — după care lăsați impresia că încredințați edificiul altui poet, care nu vă mai respectă verticala și pune totul la orizontal: „Pe rînd eternitatea ne va pofti la nuntă, / unde nu e lumină, nici întinerie nu-i”. La fel stau lucrurile și în cazul celorlalte poeme — **Pașina cărților, La moară, Calul**. Încercați o armonizare a gândului. O unitate a ideii tratate.

Apetrei Lazăr — Vrești, Suceava. Absolvent de liceu, la 26 de ani trecuți încă nu ați învățat să vă exprimați și să scrieți corect: „Insist pentru a treia oară în speranța căci computerul dumneavoastră nu v-a neglijat sesizarea mediocră sau valorică, a ceea ce eu personal numesc a fi poezie”. Mai încolo, referindu-vă la poeziile trimise, recunoașteți: „...prin ele nu urmăresc

să-mi expun talentul (ce nu cred că-l am), ci mai ales surescitarea sufletească interioară”.

Puteți scrie cit vreți, chiar și sub o surescitare... exteroară, dar nu trebuie să ne obligați pe noi să vă citim.

Ciubi Cătălin — București. Reținem pentru „arhivă” poemul dedicat lui Jorge Luis Borges. De-altfel, e și cel mai reușit: o anume agresivitate a rostirii, neacoperită de idee, vă anulează textele, unele dintre ele — **Existențialism, Dispariția florilor** — aproape implinite.

Adrian Bica — Făgăraș. Sinteți ușor supărat pentru că nu v-am spus dacă ne plac sau nu poemele dumneavoastră. Pentru gândurile frumoase, ne plac. Pentru pregătirea pe care o aveți, nu-i puțin lucru. Dar trebuie să înțelegeți că asta nu-i de-ajuns. Dumneavoastră considerați că tot ce „rimează” e poezie. Și asta, recunoaștem, pentru că aveți o anume îndeminare a rimării. Mai trebuie. Chiar dacă afirmați: „Pot să zbir în centrul pieții, / căci încetu cu încetu / lumea-ncepe să mă știe: / asta-i Adrian, poetul”, să nu credeți ce spunea lumea: „se mai amuză și ea, așa, din cînd în cînd”.

Petru Vasile — Zalău. Ne trimiteți trei poezii, „cu speranța că-mi vor fi publicate”. Vă facem hatîrul, reproducîndu-vă **Munca**: „Ce e munca? — m-am întrebat; / Și tot eu mi-am răspuns: / Munca e ceva cu care /

toată viața te hrănești, / E ceva, ce te ajută să trăiești, / E ceva ce te poate face cunoscut în lume, / E ceva prin care poți câștiga renume. // Munca e o floare / Munca e ceva ce necesită sudoare”. Dar rețineți: nu v-am publicat, ci v-am reproduș. Credeți că poezia nu e muncă?

Nu vă pierdeți timpul: **Matei Florin** — Plopeni; **Simona Matei** — Trifești; **Vali Rolaru** —

Galați; **Magda Vlad** — Medgidia; **Șerban Mihaela** — Constanța; **Alina Voinea** — Bacău; **Miran Andra** — Baia Mare; **Georgescu Cristian** — Tirgu Mureș; **Tiron Z. Ion** — Ciudanovița; **Pătrașcu N. Ion** — Galați; **Celia Andrescu** — București; **Baciu Aurelian Florin** — Cluj-Napoca; **Lupei Elena** — Reghin.

DARIE NOVACEANU ■

Poem

Vorbînd, ne-ndeamnă gîndul să dezmoșim ideea;
Tăcerea se desface într-un proces revers.
Din valul care curge, călăuzind marea
Ideii de răsruce, se naște cite-un vers.

Sisif, purtînd povara tăcerilor roșite,
Ce-n încordări speranța și-a pus-o amanet,
În pași de timp cu gîndul, pe căi bătătorite,
Străbate melancolic trasee de poet.

BEATRICE KAILDER
(Brașov)

Mărturie

Eram aici cînd m-am hotărît spre tine înainte.
Poți întreba crivățul acela de greieri
care-și zbuciuma alaiul neîntrebat
între mine și noi.
Eram aici, am martor
tot trupul meu și gîndul
ce începuse să rodească luminos
o chemare supraviețuită
după naufragiul de dinainte de tine.
Eram chiar aici, toată,
poți întreba amănunțit oricînd
martori nenumărați înlăuntrul meu.
Sau mai bine pune degetul
pe harta stîngă.
la intersecția epavei cu perla nou-născută.

JUNONA TUTUNEA
(București)

Vitrina artelor

Plastică

Confirmări

● Vestit, într-o vreme, pentru calitatea cercului de desen al copiilor Școlii nr. 5 din Onești, unde e dascăl de arte frumoase, Gheorghe Mocanu a stăruit ulterior să se facă mai bine cunoscut și ca artist. Expoziția de acuarele și desene de la Galeriea Municipiului îl înfățișează, în sfîrșit, ca profesionist al genului, după ce un mare număr de mici expoziții îi aduseseră elogi superior motivate din partea unor comentatori, a căror opinie e luată întotdeauna în seamă: Ion Frunzetti, Dan Grișorescu, Cristina Angelescu, Simona Vîrșaru. Cele peste treizeci de „personale” risipite prin țară și-n săli care aduc satisfacții, dar nu și notorietate, au dovedit mai degrabă stîlcirea desăvîrșită a artistului, decît resursele talentului său. Flîndcă Gheorghe Mocanu e unul din generoșii autentici ai breslei, ce se amîna pe sine în cauza binei celorlalți. În două decenii, care sînt cele ale tinereții și ale puterii întregi, s-a dăruit frenetic și cu un crez de-a dreptul patetic în beneficiul cenealului de arte plastice al școlarilor. Trecerea timpului i-a arătat că rostul picturii bun rămîne totuși, acela de a picta, de a constitui operă și astfel, adunîndu-și toate ambițiile, Gheorghe Mocanu deschide expoziția sa reprezentativă. Cîteva acuarele și un număr de desene sînt impresii de călătorie, note de observator dominate, afectiv de imaginea locului natal, Ion Frunzetti observa — și fraza merită a fi citată intrucît definește memorabil poziția de mediator de interese spirituale a artistului — că „Gheorghe Mocanu și-a luat sarcina să spună lumii ce, din el, e lumea trăită, și ce, din lume, este el”. Pictorul nu născoceste imagini, dar selecția pe care o operează în motiv ne conduce la părerea că totul, în planșele sale, e fapt de imaginație, rod al unei priviri ce se minunează continuu. Acuarela e o tehnică străveche, care

pretinde să i te dedici. Gheorghe Mocanu practică acuarela de mulți ani și rezultatul fidelității lui este, adeseori, încîntător. Socotesc că un contact susținut cu galeriile de artă în care valoarea are șanse sporite spre a se releva îl poate stimula pe Gheorghe Mocanu să consolideze această izbîndă.

● Un alt pictor, **Mircea Bochiș**, din Baia Mare, prezintă o selecție de tablouri în ulei pe pînă în sala de la etaj a Galeriei „Căminul Artei”. Nu știu prea multe lucruri despre Mircea Bochiș și nici catalogul, cu excepția faptului că a absolvit Institutul „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca și că, de la terminarea studiilor, a expus rar și parcă neîncercător în propriile-i daruri, nu ne îngăduie să știm mai mult. Încerc să-mi domolesc simpatia, născînd atît de tumultuos la cunoștința picturii sale, simtîndu-mă, totuși, obligat să mărturisesc că nu credem să existe, în generațiile medii, un artist atît de bun, de cultivat și de îndrăgît la treburile importante ale sevăletului și, cu toate acestea, atît de puțin cunoscut. **Mircea Bochiș** vine din seriile de absolvenți ai „cursului scurt” (facultatea de 3 ani de pedagogie) și unele inconveniente ale programei se mai simt în arta sa. A fost silit să-și completeze educația estetică fără o îndrumare cu perspectivă, astfel că, acum, la maturitate, ezită între o imagine saturată de concept, cu o fundamentare teoretică amintind în unele privite de pictura unui Horia Bernea și a emulilor ei, și un tip de peisaj după natură în care culoarea energică, spiritualizată, de o pregnantă sugestivitate te reclamă să-i consideri fără rețineri calitatea. E probabil că un critic angajat sufletește în orice demers artistic autentic ar fi știut să opereze cu un criteriu mai clar în producția atelierului lui **Mircea Bochiș**, caz în care am fi trăit simțămîntul unei marcate descoperiri. Oricum, expoziția din București a băimăreanului se ține minte și îl asază între fruntașii prestigioasei școli locale de artă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Am urmărit în cîteva recente prezente scenice o tînră interpretă și gîndeam că, pentru ea, condiția de student îi definește doar parțial profilul. **Ruxandra Donose** se conturează din ce în ce ca un artist capabil a trece dincolo de cadrarele studiului, după programe analitice. Ceva depășește limitele exercițiilor repetabile, „ceva” aparținînd componentelor personalității sale, aflate într-un aliaj aparte. Privirea ascultătorului poate lunea de-a lungul unei istorii proprii, care a început — în ciuda anilor nu prea numeroși — mai de multă vreme. Stăruie astfel în amintire silueta fragilă a **Ruxandrei** petrecînd anii liceului ca pianistă, evoluînd cu o secretă discreție spre adolescență. O asemănăm cu misterul unei flori ce nu s-a oferit încă privirilor. Și, nu eram prea departe de adevăr căci, într-un moment dat, explozia culorilor a însemnat pentru **Ruxandra Donose** (și nu numai pentru ea!) revelația vocației către o altă dimensiune a interpretării — cîntul.

Planul nu a dispărut, dar a rămas undeva în structura de rezistență a noii intruchipări, ca o temelie formativă dar nu îndestulătoare. Se iveau, cu o forță neobișnuită, făptura surprinzătoare a unei voci de violă, cu rezonanțe grave contrastînd de la bun început cu fragilitatea chipului și siluetei foarte tinere. Neîndoios, dru-

mul spre cînt este pentru **Ruxandra Donose** cel al vocației, presupunînd nu încăpătinare ci pasiune, nu izolare ci dăruire necondiționată. În răstimpul ultimilor ani, tocmai aceste date s-au confirmat, uneori urcînd periculos cotele efortului. O ardere fără preocupatea oboselii,

Muzică

Insemnări pentru un portret

o îndrăjire care face dificil de modelat glasul slujit de un caracter ferm, uneori dur, promiș să traseze un drum nici ușor, nici obișnuit pentru această muziciană,

Reascultînd-o acum, în manifestările Conservatorului cuprinse în Festivalul artei și culturii studentești, gîndul la ce va fi a primit parcă temeiuri noi. O știm din concerte și recitaluri, dintr-o primă participare teatrală (**Orlovski** din **Liliacul** de **Johann Strauss**). Acum, în concertul clasei condusă de **Georgeta Stoleru**, ca și în spectacolul cu **Conu Leon**

da de **Matei Socor**, căutam să „prînd” caracteristicile talentului său aflat la treptele superioare ale intrării în profesie. Anul VI înseamnă, pentru ea, un start care cere o încălțătură deosebită. Iată deci **Trăirea** actualui interpretativ, care se confruntă cu controlul lucid în care nimic nu apare întîmplător în desfășurarea gestului convingător prin spontaneitate (și eleganță). De aici capacitatea de a da splendidului poem **Trandafirul negru** de **Șerban Nichifor** întregul dramatism al emoției, cu explozii gradate în acumularea tensiunii finale. Tot de aici vine și jocul fin al nuanțelor într-un text muzical pornit de la Caragiale. Efimăta este, în versiunea **Ruxandrei Donose**, un timp uman cu propriul univers, unind cu farmec contrastul dintre vîrsta interpretă și cea a rolului. Dialogul cu **Leonida** — excelent partener teatral în tălmăcirea lui **Mihnea Lamatic** — are haz și valoare în timp, părăsește fără tăgadă acel cadraj didactic al programelor de studii...

Comic sau tragic, mesajul acestei tinere trece prin expresia vocală, fără ostentație, căutîndu-și unicitatea timbrală și propria vibrație umană. Este **Ruxandra Donose** o cîntăreță? Mai degrabă, un tînr artist, soșit în lumea muzicii și o locu-tiască și să o lumineze cîntînd.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

● În conducerea muzicală a dirijorului **Constantin Petrovici**, vineri 24 martie, la ora 18, **Lucia di Lammermoor** de **Gaetano Donizetti**. Își dau concursul: **Lucian Mănescu**, **Eleonora Enăchescu**, **Florin Georgescu**, **Gabriel Năstase**, **Alexandru Moisiuc**, **Adriana Alexandru** și **Nicolae Bratu**.

● Simbătă 25 martie (ora 18), **Nabucco** de **Giuseppe Verdi**. În distribuție: **Vasile Martinou**, **Ionel Voineag**, **Dan Zancu**, **Lucia Tibuleac**, **Veronica Gărbu**, **Paul Basacopol**, **Nicolae Bratu**, **Gerda Radler**. La pupitru **Cornel Trăilescu**.

● Duminică dimineața (ora 11), matineul pentru copii propune **Motatul încălțat** de **Cornel Trăilescu**. În distribuție figurează: **Melania Ghioaldă** (**Motatul**), **Cornelia Pop** (**Domnița**), **Florin Diaconescu** (**Ionica**), **Cristian Mihăilescu** (**Împăratul**) și **Nicolae Bratu**, **Nicolae Andrescu**, **Nicolae Constantinescu**, **Paul Basacopol** (Cei 4

slujitori). Sub bagheta dirijorului **Lucian Anca**.

● Duminică seara (ora 18), **Trubadurul** cu **Emil Iurascu** (**De Luna**), **Monica Teodorescu** (**Leonora**), **Lucia Cicoară** (**Azu-cena**), **Florin Farcaș** (**Manrico**),

La Opera Română

Alexandru Moisiuc (**Ferrando**). Conducerea muzicală: **Constantin Petrovici**.

● Luni 27 martie, la ora 18, **Recital Ioan Tugearu** cu un grup din cei mai buni dansatori ai Operei bucureștene. Invitați: **Adela Mărculescu**, **Simona Noja**, **Raluca Ianegic**, **Ion Caramitru**, **Claudiu Bleont**.

● Un spectacol extraordinar cu concursul dirijorului **Alexandru Samoilă** artist al poporului

al U.R.S.S., marți 28 martie (ora 18), **Aida** de **Giuseppe Verdi**. În distribuție: **Sanda Sandru** (**Aida**), **Constantin Ene** (**Ramones**), **Ecaterina Tuțu** (**Amneris**), **Nicolae Urziceanu** (**Amonasro**), **Pompei Hărășteanu** (**Ramfis**).

● Seară de balet modern, miercuri 29 martie, la ora 18. Spectacolul cuprinde: **Măști** de **Doru Popovici** (coregraf **Alexa Mezincescu**); **Gura lumii** de **G. Enescu** și **Th. Rogalski** (coregraf **Ioan Tugearu**); **Cin-tee înalt** de **Irina Odăgescu-Tufulanu** (coregraf **Adina Cezar**); **Vibrații contemporane** de **Șerban Nichifor** (coregraf **Rose Marie Both**). Ultimele două piese sînt dirijate de **Lucian Anca**.

● Tot în conducerea muzicală a dirijorului **Alexandru Samoilă** joi 30 martie, la ora 18, **Madame Butterfly** de **Giacomo Puccini**. În spectacol: **Victoria Bezetti** (**Cio Cio San**), **Gabriel Năstase** (**Pinkerton**), **Emil Iurascu** (**Sharpless**).

Cînd în prag de aprilie au umplut pompele cu un produs cu nume farmaceutic și cifră de unități antibiotice, Thuringin 6000, țărani au fost surprinși de înlocuirea insecticidelor obișnuite. Și-au dat căciulele pe ceață a mirare aflînd că de fapt stropesc pomii și legumele cu o suspensie de bacterii și că practica o modernă combatere biologică. Cîrca 60 de miliarde de spori îngheșuiți într-un gram de substanță erau mobilizați să vină de hac pîrdalnicilor de omizi. A doua zi, acestea nu muriseră încă, dar nici nu mai dezbrăcau de frunze merii, vița de vie, varza, stejarul. Bacteriile dresate să fie de folos agriculturii le-au îmbolnăvit de un fel de septiciemie și, în nici o săptămînă, printre pomii, era un adevărat cimitir de dușmani ai livezii. Unii apicultori din zonă s-au speriat că molima o să pătrundă și în stupi. Cum puteau fi convinși că minuscule bacterii e complet inofensivă pentru om, animale, celelalte insecte utile? Cercetătoarea Zoe Beratlieff a înghițit în fața lor o doză de Thuringin. Două decenii se frămîntase în laborator să transforme *Bacillus thuringiensis* în biopreparat lipsit de toxicitate pentru celelalte viețuitoare, dar atât de eficace în lupta împotriva omizilor defoliatoare. Douăzeci de ani pentru sănătatea frunzei! Împreună cu Gheorghe Galani, Zoe Petre și mai tinerii biologi Florin Marcu și Ana-Maria Andrei, toți de la Centrul de Cercetări pentru Protecția Plantelor, a studiat nenumărate omizi bolnave. A pus diagnosticul, stabilind că această bacterie reprezintă cel mai virulent agent patogen al devastatorilor laboratorului clorofilian. S-au scurs mii de gânduri de la creșterea și multiplicarea ei în laborator și pînă cînd, din reacțiile întreprinderii de Biosinteze Calafat, veritabilă uzină de bacterii, să pornească spre câmp biopreparatul de microorganisme scolarizate să joace perfect rolul de minisanitari ai fructelor și legumelor.

„Combaterea biologică folosește organismele vii și produsele activității lor în stîrpirea dăunătorilor, o adevărată armată a cruzimii alcătuită din insecte, acarieni, rozătoare, buruieni, nematozi, acei mici viermi din sol care înfigindu-se în rădăcini provoacă umflăturile bolii cronice a oțelirii și opririi în dezvoltare, spune dr. docent Tudorel Baicu, unul din promotorii acestor metode moderne la noi în țară și totodată membru al consiliului de conducere al Organizației Internaționale de Luptă Biologică, secția est-paleatică. Aceste tehnologii rezolvă dezideratul de a reduce consumul de insecticide și uneori chiar de a le înlocui. Insecticidele, deși foarte eficiente, sînt toxice, acumulîndu-se în sol de unde sînt preluate de plante și animale, ajungînd în final în organismul omului. Multe se

fabrică din țiteiul tot mai drăguit în cămările Terrei. Dăunătorii se obișnuiesc cu ele și formează rase rezistente la atacul substanțelor chimice. De altfel, recent, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu clarviziune a trasat sarcina de a combate utilizarea excesivă în agricultură a substanțelor chimice care poluează mediul înconjurător și produc efecte nocive asupra vieții însăși. Natura, uriaș depozit de brevete ingenioase oferă și în acest caz soluții. Gîndul omului

agrosisteme. Alții trebuie crescuți și înmulțiți în veritabile creșe pentru a fi lansați apoi ca un veritabil insecticid biologic nepoluant.

Nu de mult, niște cinești cu inspirație scîrțiată au turnat o serie de superproducții indolene, zise science-fiction, cu un om-păianjen. Ei bine, doctorul Nicolae Iacob de la Centrul de Cercetări pentru Protecția Plantelor din București a regizat pe viu un adevărat război între păianjeni, într-o arenă inedită: straturile de legume.

plare. Atacă pe bandă rulantă pe dăunătorii făcînd o curățenie perfectă în seră.

Doi ani au trecut pînă cînd Nicolae Iacob a făcut cunoștință deplină cu folositorul păianjen sud-american. I-a urmărit viteza de deplasare, de trei ori mai rapidă decît a acarianului roșu devastator, i-a stabilit productivitatea, o cifră uluitoare: stîrpește 50—100 de mincătorești nesățioși de tomate. Apoi încă 4 ani l-a acomodat și i-a construit un înmulțitor în flux continuu. O tehnologie predată la cheie serelor din Oradea. Mi-

rodit fără să mai aibă în carne lor nici un zaț chimic.

Cum au reușit dr. Tatiana Sesan și dr. doc. Tudorel Baicu să pregătească adevărate bioterapii pentru combaterea bolilor unor plante? Au pus sub microscopul gîndului fabuloasa lume a ciupercilor antagonești și micoparazite. Totul n-a fost o bagatelă ca în șarada „ghici ciupercă ce-i”. N-au acționat asupra legăturilor chimice, ci asupra legăturilor vieții. Ciupercă *Trichoderma viride*, izolată din natură, crescută pe medii nutritive și transformată apoi în biopreparat, invadează ciupercile generatoare de maladii devastatoare pentru lanuri și le inhibă dezvoltarea. Prin tratarea semintelor sau stropirea în vegetație cu pulberea biologică se luptă eficient împotriva putregaiurilor, leguminoaselor, sfeclei, fasolei, soiei, flozii-soarelui și a unor plante horticoale.

Aproape 3.000 de hectare cultivate cu sfeclă de zahăr, porumb, viță de vie, măr, căpșuni sînt apărate de escadrilele de viespi *Trichogramma* ale cercetătoarei Haritina Manolescu. Acestea își depun ouăle în cele ale unor insecte dăunătoare curmîndu-le viața chiar din scutece. Vara, din frigidele crescătorilor, se lansează în câmp ouăle insectelor oofage și o femelă distruge 40—60 de viitori urmași ai viermilor pomilor fructiferi, moliilor vitei, sfredelitorilor porumbului. Expusă așa, în citeva cuvinte, cercetarea pare o simplă regulă de trei simple biologică. Numai cercetătorii știu însă cit s-au frămîntat la o răscruce a studiului cînd trebuiau alese plantele gazdă convenabile și temperaturile optime pentru ca în populațiile de viespi să predomină femelele.

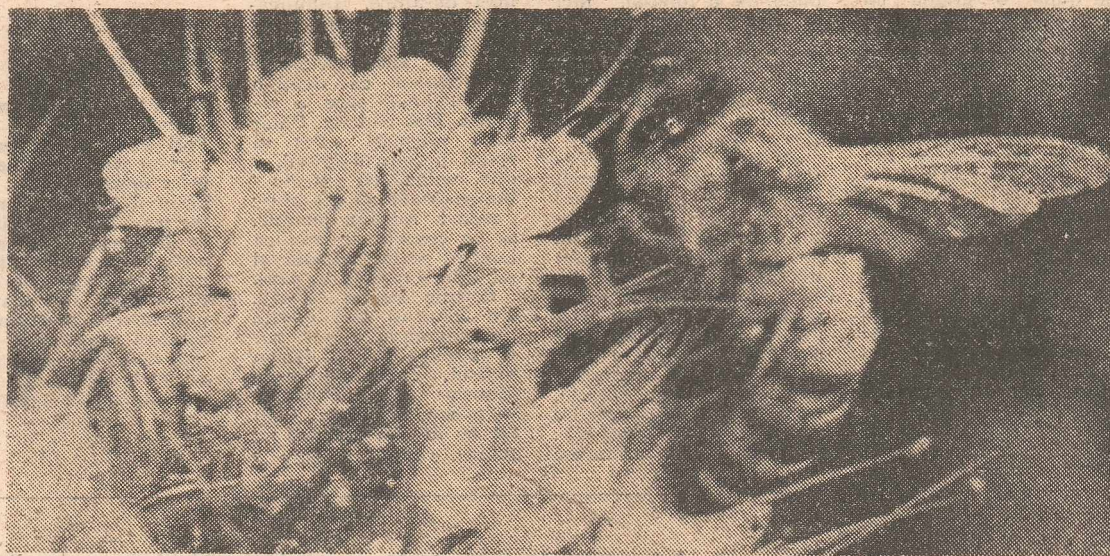
„Cea mai eficientă metodă este combaterea integrată, imbinare armonioasă a diverselor măsuri biologice, fizice, chimice și agrotehnice, spune Tudorel Baicu, cel ce se ocupă de 10 ani de acest rafinat capitol științific. La sfeclă, rotația culturilor înlătură într-o anumită măsură gîrgărițele, iar discuirea și pregătirea patului germinativ creează canale de circulație pentru insectele de protecție ușurîndu-le interceptarea dăunătorilor. Se trag cu plugul șanțuri capcană și se tratează sîmînța cu insecticide și fungicide pentru a apăra plîntuța în faza de răsărire împotriva bolilor și dăunătorilor. Vara, se lansează viespele *Trichogramma* sau se aplică Thuringin-ul plus un insecticid selectiv împotriva omizilor. Aceste substanțe chimice se aleg și se administrează astfel încît să nu prejudicieze viața dușmanilor naturali ai dăunătorilor. Un adevărat flux tehnologic, gîndit sub multiple aspecte: ecologic, biologic, economic.

Oameni care au așezat biologia de veghe la sănătatea lanului!

FLOREN CONDURĂTEANU

Natura de lingă noi

Un succes al cercetării — combaterea biologică a dăunătorilor

Fotografie de PAUL AGARICI

se poate inspira din tehnologiile naturale, finisate de milenii de dezvoltare, modernizîndu-le pentru a-i servi nevoile.

„În ecosistemele naturale, pădure, pășuni, populațiile de dăunători sînt ținute în friu de o întreagă faună de dușmani ai lor, fără intervenția omului, spune dr. Ionel Andriescu de la Centrul de Cercetări Biologice Iași. În marea cultură, acest echilibru se frînge în favoarea insectelor dăunătoare care au la dispoziție mii de hectare cu hrană preferată. În plus, mai puțin adaptabile și prolifice, viețuitoarele care țin în șah dăunătorii devin primele victime ale insecticidelor. Se impune deci ca unii din acești apărători ai recoltelor să fie protejați și stimulați chiar în

„Cel mai feroce dintre acarieni, păianjenul roșu, înțeapă cu aparatul lui bucal, ca un stillet, tomatele, castraveții, ba chiar și garoafele și trandafirii, sugîndu-le conținutul celular, spune. Apartamentul lui ideal este sera, unde dă naștere la 20 de generații de urmași. În aceste condiții, înlăturarea lui necesită citeva tratamente cu insecticide. Deci, în leguma proaspătă se regăsesc de 5—6 ori mai multe reziduuri. După multe meciuri care pe care, am descoperit însă că, un alt păianjen, *Phytoseiulus persimilis*, născut în atmosfera caldă și umedă din Chile, asemănătoare cu microclimatul serei, îl sfîșie pe mincătorel de clorofilă. Se hrănește doar cu limfa lui fără să se sature cu citeva exem-

plari, Popești, dar și țărilor din C.A.E.R. În locul sacilor cu insecticide, aceștia au primit niște pachete ciudate pulsînd de viață. Înăuntru, colonii de păianjeni chilieni, avînd alături plante gazdă infestate cu acarieni roșii, de fapt sandviciurile pentru masa lor.

„La început, legumicultorii s-au temut că *Phytoseiulus*, cu o asemenea poftă de mincare, va ronțai și legumele. S-au convins repede că singurul lui meniu erau dăunătorii. Comandourile noastre de insecte carnivore au lichidat repede păianjenii roșii din citeva sere și apoi lipsiți de hrană, au curățat de dușmani și o cultură de salvie din cîmpul vecin. Cu astfel de apărători vigilenți, tomatele, vinetele, ardeii au

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Sistemul nervos sub reflectorul științei (II)

Într-un trecut articol am înfățișat contribuțiile de însemnată națională și mondială a unor mari neurologi și psihiatri, ca Gheorghe Marinescu, Alexandru Sutzu, Ion Minea, Petre Protici, Nicolae Ionescu-Sișești, Const. I. Parhon. Ne vom referi, în continuare, la aportul altor specialiști români ai sistemului nervos care și-au înscris numele și realizările în orbita internațională.

Vom începe cu o personalitate prea puțin cunoscută publicului larg, referîndu-ne la **Ion T. Niculescu** (1895—1957). Neurohistolog de mare finete, a adus contribuții originale în descrierea formațiunilor extrapiramidale de la baza creierului. A descris cel dintîi, în colaborare cu Charles Foix, nucleul cupuliform din mezencefal, care a intrat în terminologia științifică internațională sub denumirea **nucleul Foix-Niculescu**. Este cunoscut de asemenea un **sindrom Chiray-Foix-Niculescu**. A mai studiat, cu rezultate noi, formațiile vegetative din dien-cefal. Să reținem și acest crez

democratic al său: „În viața universitară am adus întotdeauna, cu demnitate și curaj, sprijinul meu cauzelor drepte și umane. Am apărut în trecut pe studenți și pe colegii mei de brutalități și injustiție.”

Alexandru Obregia (1860—1937), fratele chimistului Anastase Obregia, a fost unul dintre ctitorii școlii noastre moderne de psihiatrie. El a aplicat tehnici noi în neurohistologie, a introdus punctia suboccipitală în practica neurologică și a utilizat, printre primii, impaludarea terapeutică în sifilisul nervos. A studiat, cu rezultate noi, pigmentul celulei nervoase din inimă, terminațiile nervoase în fibra musculară netedă, structura formațiilor cerebrale, schizofrenia, boala lui Alzheimer etc.

Studii și cercetări în domeniul neurovirozelor (herpes, zona zoster, polinevritele primare infecțioase, encefalite virale, poliomielite) a întreprins profesorul **State Drăgănescu** (1891—1964); a descoperit aspecte noi în formele centroprefice de encefalită trans-

mise prin căpușa apărută pe teritoriul țării. Influența glandelor endocrine asupra dienecefalului a fost relevată într-o lucrare a sa din 1945. În 1962, premiul „Victor Babeș” al Academiei Republicii Populare Române a distins lucrarea sa **Encefalitele virotice umane**.

Discipol al lui Gheorghe Marinescu și Al. Obregia, **Constantin I. Urechia** (1883—1953) a condus mai bine de un sfert de veac clinica psihiatrică a Facultății de Medicină din Cluj-Napoca, unde a organizat o adevărată școală de cercetare. Aportul său principal l-a avut în domeniile aspectelor histopatologice, fiziopatologice și biochimice ale bolilor psihice. A realizat tehnici histopatologice perfecționate și unele cu totul noi, de pildă o metodă de colorare a țesutului conjunctiv. A descris implicațiile psihiatrice ale febrei tifoide, gripei, diabetului insipid, pelagrei, alcoolismului, hipertiroidiei etc. Analiza științifică consemnează și omologhează noua sa metodă pîretoterapică prin injecții cu levură de bere în terapeutică sifilisului nervos.

Al 12-lea copil al unei familii de muncitori agricoli, **Dumitru Bagdasar** (1893—1946) s-a specializat în neurochirurgie. Încă din 1927—1928, realizează culturi de țesuturi *in vitro* (în laborator, în afara organismului) din tumorile cerebrale operate. Începînd din 1929, lucrînd la spitalele de boli nervoase din Jimbolia și Cernăuți, a realizat primele intervenții neurochirur-

gicale de la noi, folosind în multe cazuri tehnici operatorii originale și modernizînd instrumentarul corespunzător. A mai adus contribuții în analiza simptomatologiei neurologice, în caracterizarea compresionilor radiculo-medulare și a abceselor intracraniene. Profesorul Constantin Arseni îl consideră pe drept cuvînt „creatorul și realizatorul primei școli de neurochirurgie din țara noastră și al uneia dintre puținele din lume.” Tot el îl definește scriînd: „A fost un om, un om bun și generos, de o nemărginită înțelegere pentru suferințele omenestii; avea un neobișnuit simț al dreptății și implicit al revoltelor împotriva nedreptăților.”

Ultimii mari dispăruți ai neurologiei românești au fost **Oscar Sager** (4 ianuarie 1895—14 aprilie 1981) și **Arthur Kreindler** (1900—1988) și ei discipoli ai lui Gheorghe Marinescu, ambii membri ai Academiei Republicii Socialiste România. O. Sager a imbinat în cercetările sale metoda anatomoclinică cu investigațiile neurofiziologice, totodată fiind un pionier al encefalografiei în România (în colaborare cu Gh. Marinescu și A. Kreindler). A pus în evidență trei sindroame talamice în raport cu topografia vasculară, iar prin studiul mecanismelor de reglare corticoviscerale a demonstrat rolul scoartei cerebrale în metabolismul glucidelor, în circulația coronariană, în fenomenele gastrointestinale și în

reactivitatea tisulară. A studiat structura, funcțiile și patologia vasculară a formației reticulate, originea subcorticală a unor crize de epilepsie, mecanismul funcției somn-veghe, rolul encefalului în producerea reflexelor condiționate. A fost o autoritate mondială în studiul dienecefalului, elaborînd noi metode pentru investigarea sa. Pasionat al muzicii și literaturii, a studiat patologia nervoasă a eroilor dostoevskieni.

Arthur Kreindler a avut un aport semnificativ în studiul activității normale și patologice a sistemului nervos. A evidențiat rolul sinusului carotidian în patologia sistemului nervos central, a adus puncte noi de vedere privind fiziopatologia creierului mic. Activitatea bioelectrică cerebrală la animalele nou născute, la animalul decorat și în tumorile cerebrale au făcut de asemenea obiectul cercetărilor sale. A adus interpretări noi într-o serie de sindroame (epilepsia, afazia, isteria etc.) prin aplicarea metodei reflexelor condiționate. De altfel, lucrarea sa clasică despre reflexele condiționate, publicată în 1935 în colaborare cu Gh. Marinescu, a fost prima și cea mai consistentă aplicație creatoare a teoriei pavloviste în afara granițelor Uniunii Sovietice. A fost de asemenea omul marilor sinteze, definitorii fiind de pildă operele sale **Dinamica proceselor cerebrale** (1967) și **Neurologia** (1971).

I. M. ȘTEFAN

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Că vorba se îngemănează cu fapta” în cazul șefului de complex Ioan Mărieș din Baia Mare, ca de altfel al întregului personal de la magazinul „Maramureșul”, ne-o dovedește și scrisoarea Mariei Bezechet din Pitești, Calea București, bl. 21, sc. C, ap. 4. „Deși nu cunoașteam pe nimeni la Baia Mare, m-am adresat în scris responsabilului, cu rugămintea de a-mi expedia, contra cost, 3 m de atlas negru, pe care nu reușisem să-l găseșc la Pitești. Mare mi-a fost surpriza când, peste câteva zile, un apel telefonic din partea acestuia mă asigură că voi primi materialul. Și într-adevăr, un pachet frumos ambalat îmi onora comanda. Nu mult după aceasta revine cu un alt telefon, prin care să confirm primirea coletului.” Citind aceste rânduri veți fi tentați să credeți în minuni. Puțin probabil! Mai degrabă, în adevărul zicalii: „omul sfintește locul”.

■ Conducerea întreprinderii „Ascensorul” a transmis asigurării Consiliului popular al municipiului Alba Iulia cum că, pînă la sfîrșitul acestei luni va fi livrat echipamentul, atât de necesar (foi uși pentru cabină, cablu tracțiune), montării lifturilor de la blocurile M 1 și M 2 din str. 6 Martie nr. 12, din localitate. Sperăm ca ele să nu rămînă în faza de promisiuni. Nu de alta, dar e posibil ca locatarii, în numele cărora semnează Rapcea Mircea, să nu „doboare” vreun record la proba de... ascensiuni.

■ „Mă numesc Constanținescu Liviu și locuiesc în Craiova pe Calea București, bl. R 2, sc. 1, ap. 4. Fiind în delegație la Arad, în ziua de 21 februarie a.c., la orele 7,30 în baza unei recipie emise de Oficiul postal din centru am expediat o telegramă de felicitare soției, pe adresa ginerelui meu. Ceea ce m-a surprins neplăcut este faptul că, nici pînă acum n-a sosit telegrama”. Niciodată nu este prea tîrziu pentru o urare. Cu atât mai mult pentru „mulțumirile” ce i se cuvin funcționarului neglijent.

■ Comisia de expertiză medicală a stabilit, prin decizia nr. 341 din 23 februarie, ca Rusti Georgeta din Constanța, Alea Vintului nr. 5, să fie încadrată în gradul II de invaliditate pe termen limitat — 10 mai 1989. Timp în care petenta va obține o protecție, după aceea urmînd a-și relua activitatea. Răspunsul vine din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Constanța.

■ „Nu toate drumurile duc la... Pighiș și Dirja, dar drumul județean ce leagă aceste două sate pe o distanță de 9 km sigur, da”. De acest lucru pare să fie convins Pop Ioan din Gherla, str. A. Ipătescu nr. 6, care ne descrie cum gropile și dimburile formate din cauza apelor ce vin de pe coastă l-au făcut mai degrabă accesibil curselor de motocros decît traficului rutier. Chiar dacă el nu este asfaltat, ar trebui să fie mai bine îngrijit de către Direcția județeană de drumuri și poduri Cluj. Mai ales că mina de ajutor poate fi dată de însuși directorul din cite știm deputatul județean al acestei comune.

■ Cotet Vasilica din Brăila, cartierul Obor, bl. H 4, sc. 2, et. 3, ap. 36, deși s-a retras de la cooperativa „Arta populară” din martie anul trecut a mai lucrat și în lunile iunie și iulie, fapt dovedit prin folie

colective de prezență și statele de plată. În acest interval de timp n-a primit însă alocația de stat pentru copii. Verificînd cele sesizate de semnatarul scrisorii, Consiliul popular al județului Brăila — Comitetul executiv a constatat că această omitere se datorează șefului de formație care nu a înaintat pontajele respective la compartimentul financiar-contabil. Chiar dacă au fost 11 absențe motivate pe luna mai 1988, acestea nu pot influența suprimarea alocației pe lunile amintite. Ca urmare a acestui fapt petenta va primi drepturile neacordate.

■ Locatarii Asociației nr. 56 din str. Căpitan Romano nr. 4, bl. O 2 sc. A, din municipiul Botoșani, sînt de-a dreptul îngrijați pentru că, în fața blocului este pur și simplu un șantier. Dar, să nu uităm că blocul a fost dat în folosință în 1984, deci nu este un șantier. De fapt sînt deșeurile care au rămas înainte de a se construi blocurile. Ele au fost strînse grămadă și așa au rămas pînă în ziua de azi. Multe din ele ar putea fi refolosite: fier-beton, cărămizi etc. Din cauza lor, de cinci ani de zile, nu s-au amenajat spațiile verzi. Oare edilii orașului așteaptă pînă ce ele vor atinge nivelul ultimului etaj?

■ Gherguț Iosif din comuna Săbăoani, județul Neamț a fost ajutat să obțină transferul în interesul serviciului de la I.M. Roman, de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Neamț, primind carnetul de muncă cu toate datele înregistrate la zi, conform prevederilor Decretului nr. 92/1976.

■ A venit și această primăvară și a mai trecut un an de cînd Dobre Mircea din Ploiești, str. Aviatorilor nr. 6, bl. 105 A 2, ap. 13, făcea cunoscut forurilor locale că „infiltrațiile apărute încă de la darea în folosință a blocurilor 31 G, 55 B și 105 A 2, continuă să-și facă loc, prin rosturile dintre plăci, la etajele superioare (în ciuda multor sesizări și apeluri la I.C.R.A.L. Ploiești). Totodată, ca urmare a proastei finisări, tencuiala a căzut, pretext pentru păsări să-și înjghebe un cămin în rosturile dintre plăci”. Probabil că ele vor reveni la aceeași adresă, dacă răspunsurile celor în drept sînt valabile doar pe... hirtie!

■ Consiliul popular al municipiului Birlad ne confirmă că cele semnalate de Bumbu Ion din Birlad, str. 23 August nr. 31 A, sînt reale. Blocul în care i-a fost reparat un apartament, de către întreprinderea de rulmenți nu este gata, urmînd să fie pus în funcțiune, potrivit graficului constructorului, la finele lunii aprilie 1989.

■ Profesorul logoped Constanțin Popescu, din Pitești, str. Căpitan Cuțui nr. 11, are o îndelungată experiență în acest domeniu, fiind preocupat nu numai de copiii cu diferite tulburări de vorbire sau gîndire, ci și de bolnavii de afazie, în majoritate bătrîni. Iată de ce susține că, „pe lîngă literatura de specialitate care recomandă medicamente și masaj ar fi necesar și un tratament logopedic intensiv, de trei-patru ore zilnic la grupe de 4-6 afazici. Cum acesta nu se poate administra decît la policlinice unde sînt cadre de specialitate și profesori de cultură fizică aș propune, pe cît e posibil, înființarea pe lîngă policlinicele din municipii, a

unor cursuri de recuperare a afazicilor, aducînd astfel o rază de speranță în multe familii.”

■ Consiliul popular al municipiului Brăila răspunde favorabil petentei Ștefan Sarita Laura, privind stabilirea domiciliului la bunicii, Neamțu Vasile, din strada Împăratul Traian nr. 6, din această lună, intrucît aceștia dețin spațiu necesar pentru trei persoane, în conformitate cu legislația în vigoare.

■ Chelaru Sorin din Huncdoara, str. C. Porumbescu nr. 1, bl. X ap. 3, circulă des la Iași, ajungînd la destinație după aproximativ 15 ore. „Cine călătorește pe astfel de distanțe lungi și noaptea, în special, dacă trenul respectiv nu are vagoane de dormit, își cumpără bilet de clasa I-a. Deși am procedat în repetate rînduri așa, am rămas dezamăgit de lipsa de confort a vagoanelor tip „comun”, ne-compartimentate. Cred că ele sînt eficiente unor distanțe relativ scurte, în ideea de a se evita o serie de neajunsuri privind călătoria”.

■ Nu e prima dată cînd primim la redacție scrisori în care ne sînt semnalate aspecte din vinzarea condiționată a produselor, uneori dublată și de neconcordanța de prețuri de pe eticheta produsului și cea afișată în raft. O asemenea depeșă ne este expediată de Blaga Ana Maria din orașul Negrești, str. Victoriei nr. 4. „Nu pot fi enumerate produsele (multe) care sînt condiționate de altele, începînd cu cărpi, țesături, țigări etc. La raionul Confecții copii, însă, problema este mai spinosă. Deși vrei să cumperi ceva anume — de exemplu o pereche de pantaloni mărimea 36 — nu știi care este prețul real, cel tipărit (175 lei) sau cel modificat ulterior (275 lei)? Cu toate că au fost și situații cînd același articol, de aceeași mărime, același material, același model s-a vîndut și la 175 de lei. Oare nu există o altă modalitate... comercială? Nici măcar buna servire nu face excepție. Deși sînt de trei ani în acest oraș, n-am auzit niciodată formula de politețe care să te îmbie cu: „Să mai poftiți pe la noi!”

■ Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Ploiești a aprobat repartizarea către întreprinderea „1 Mai”, a apartamentului 95 din blocul 53, strada Rîșovenilor, spațiu cu destinație cazare specialiști, pentru a fi atribuit numitei Mărunțelu Georgeta Ecaterina, cererea petentului, Simion Ioan din Ploiești, str. Răhovei nr. 42, fiind astfel soluționată.

■ Deși avertizat că cele două sifoane sînt defecte, de vinzătorul de la „Magazinul de menaj” din Calea Moșilor nr. 262, Tuțuianu Silviu din București, Cafea Moșilor nr. 176, a fost de acord să le cumpere, convins fiind că le va repara la cooperativa „Prestarea” din str. M. Eminescu nr. 162. „Sticlele aveau gîtul spart, amănunt ce trece neobservat cînd capetele sînt montate. Ele se sparg ușor la operația de infilțare. Mi-am zis că nu este o problemă înlocuirea lor. Și, totuși, da. În acest caz, mi s-au returnat

banii, deși pentru mine nu era o soluție. Și nu sînt singurul. Oare celor de la Cooperativa (producătoare) „Tehnica nouă” Sibiu, să le fie indiferent dacă dau sau nu rebuturi? Pe C.T.C.-iști nu-i controlează nimeni?”

■ Antrepriza de construcții Slobozia i-a eliberat carnetul de muncă, închis cu toate înregistrările la zi, lui Dordea Ilie din Slobozia, ca urmare a intervenției Consiliului municipal al sindicatelor Slobozia.

■ Lui Bălăioară Crăciun din comuna Putineiu județul Giurgiu i se face cunoscut de către Consiliul popular al județului Giurgiu că dosarul de pensie a fost depus de C.A.P. Putineiu la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale cu nr. de înregistrare 2547, urmînd să fie soluționat în comisia județeană de pensii din luna martie 1989.

■ Consiliul popular al județului Olt — DPMOS Olt, ne face cunoscut că, analizînd cererea petentei Dobromir Ecaterina din Caracal, str. Cooperației nr. 5, de a i se schimba locul de muncă, în urma unei recomandări medicale, aceasta, prin nota de transfer nr. 29171/1989, a fost încadrată în meseria de confecționer la formația materiale recuperabile și refolosibile.

■ Situația locativă a petentei Vasilescu Georgeta-Lorena din București, om al muncii la întreprinderea Sintofarm, a fost rezolvată prin atribuirea unui apartament cu două camere în str. Popa Nicolae nr. 41-43, bloc A, parter, sectorul 2. (Consiliul popular al sectorului 2.)

■ Referitor la sesizarea semnatarului Vasile Olteanu din Bistrița, întreprinderea cinematografică județeană Bistrița-Năsăud precizează că, tarifele, cit și genul proiecției filmului „Întîlnire de gradul trei”, prin reclama specifică, au fost aduse la cunoștința publicului spectator, inclusiv în incinta cinematografului „Dacia”. Totodată își exprimă regretul că petentul nu a verificat legalitatea aplicării tarifelor la acest film.

■ Solicitînd restituirea sumelor reținute din pensie (poprire asupra pensiei primite în perioada 01.01.1986 — 31.03.1988 în valoare de 2.700 lei), Hirsch Ludovic din Brașov, bd. Gării nr. 28, sc. B, ap. 25, este înștiințat de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brașov, că prin avizul Ministerului Muncii, bapii opriți i-au fost restituiți prin mandat postal.

■ Pentru a elimina orice echivoc din partea finală a articolului „Un concurs de prea multe împrejurări”, apărut în „Flacăra”, din 10 martie 1989, în conformitate cu Legea presei, facem precizarea că directorul Direcției comerciale județene Buzău, Aurelian Tufan, este absolvent al Facultății de comerț din cadrul Academiei de studii economice București, din anul 1968.

Sensul afirmației noastre era că nefirescul și injustețea situației la care ne-am rețerit puteau fi înțelese de orice om, cu atât mai mult de unul care are studii superioare.

Pagină realizată de MARIA BOGDAN RADU

Poșta redacției

Caramatiuc Anton — București: Medicul poate hotărî.
● Boros Tiberiu — com. Oslobeni: Aveți grijă, dacă veți proceda cum scrieți, riscați să vă pierdeți toate drepturile.
● Pricope Constantin — com. Borlești (Neamț): Așa sînt prevederile legale.
● Ciobanu Maria — București: La cerere, cu un an, dacă aveți 25 vechime.
● Eduard Burea — Iași: Mulțumim pentru felicitare. Credeți greșit: drumul spre film e lung și nu începe de la absolvirea a 10 clase.
● Romoșan Adrian — Alba Iulia: La toate publicațiile din catalog, abonamentele se fac prin oficiile poștale.
● Tudose Gheorghe — Tîrgoviște: Adresa este dată în articol.
● Vulpoi Niculae — București: Biroul executiv al Consiliului popular hotărâște.
● Mitroi Elena — Tr. Măgurele: Nu aveți dreptul.
● Gutcan Dumitru — București: Pentru efortul suplimentar depus atunci cînd a fost necesar, urmează să fiți premiat din fondul special constituit.
● Fălcoiu Ioana — Craiova: Puteți veni în orice zi de marți, începînd cu ora 17, la Dispensarul Diham, str. Schitu Măgureanu (lîngă Cismigiu), la cabinetul de fizioterapie unde consultați dr. biolog Mircea Alexan.
● Mocanu Petra — București: Nu am putut da curs sesizării dv. pentru că ați uitat să completați adresa unității.
● Răduț Florentina — Pitești: E adevărat.
● Petcu Luiza — Birlad: Nu.
● Anghel Veronica — București: Nu știm.
● Brașoveanu Ion — Bacău: Oricînd doriți, în programul anunțat.
● Ciupa Eleonora — satul Rîpile, com. Pănătău (Buzău): Nu vă încadrați în prevederile Decretului 410/1985. Cei 7 copii pe care i-ați crescut nu vă pot ajuta cu nimic.
● Petruș Lucian-Emilian — Cluj-Napoca: Ați fi beneficiat de pensie de urmaș dacă, la data decesului, tatăl dv. era încadrat în muncă.
● Zaharia Ion — Fetești: Litigiul poate fi soluționat numai de către instanța de judecată.
● Sandu Alexandru — com. Turculești (Teleorman): Pînă la 65 ani.
● Pirse Maria — București, Pătrăscuță Dincă Filip — Giurgiu: Dezbateți succesiunea la notariat.
● Vulcănescu Ion — Bocșa: Pentru prezentarea o singură dată la concursul de admitere în învățămîntul superior seral sau fără frecvență, la examenele de an și la examenul de stat, se acordă cîte un concediu de studii fără plată de 30 zile calendaristice anual în afara concediului de odihnă, esalonat sau integral.
● Matei Oliviu — Tg. Neamț: Cum o să lucrați la Tg. Neamț și să frecventați cursurile serale la București?
● Trifu Alexandru — Craiova: Nu e o boală. Adresați-vă totuși unui medic specialist psihiatru.
● Belecciu Andone — Florești: Nu e în profilul revistei.
● Secoșan Eva — Timișoara: Prof. dr. Vancea — Spitalul județean Iași.
● Tomoiogă Gavrilă — Vișeu de Sus: Institutul de medicină legală, Șos. Pantelimon 27, sector 2, București, tel. 42.20.05.

REGHINA VÂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11-14.

Patriotismul — examenul de fiecare zi

Se-nțepenise peste brazde, asfixiantă, rece, grea, crusta dogmatismului fără de țară, când s-a produs, trezibil, minunea firelor de iarbă ce ies la soare prin asfalt. Congresul al nouălea al nostru a constatat în fața lumii că noi trăim pre limba noastră. E adevărul prea aproape și nu se poate să uităm că Nicolae Ceaușescu era mai mult decât un nume în inimile tuturor când ne-a reintregit destinul cu dreptul sacru la trecut. Ne-a redeschis fereastra țării, să respirăm aer curat, ne-a re-nvâțat pasul elastic după atita furiaș, a scos din beciuri vinovate drapelul țării ne-nținat și-a grațiat și „Trei culori” de vina de-a fi fost al nostru și l-am cîntat. Să nu uităm ce nu se cade și nu e drept a fi uitat! Copiii care nu-l știau l-au învățat. Ca într-o școală uriașă, cit țara de la sat la sat, a dirijat și, dascăl al reînvierii naționale, a strigat — după atita grea tăcere — un catalog electrizant, al numelor fără de care nici n-am fi existat ca stat. Și, dacă azi avem o țară cum am-zidit-o și-a durat, cu el clădind din munți la mare, cu el clădind din sat în sat, să nu uităm ce nu se cade și nu e drept a fi uitat.

Ne mai aducem oare aminte, din vremea când eram copii, lecțiile în care dascălul ne învățau ce se înțelege prin patriotism? Mai de aproape ori din cine știe ce îndepărtări de ani, memoria ne poate lumina un om în spatele unei catedre și cite ceva din înțelesul prim al acestui cuvânt care descopeream că-i derivat din numele patriei; că decurge din patrie; că trăiește cit Patria. Pentru fiecare, din zilele ghiozdanului și pînă în prezent, cuvîntul patriotism a continuat să se încarce mereu cu tot mai adinci altă dată ne-nțelese înțelesuri. L-am auzit odată pe un om amintindu-și despre învățătorul lui care și-a părăsit elevii de clasa a patra. O întâmplare a făcut ca plecarea dascălului să se producă brusc. Era război. „La ora aceea ne citea din cartea de română o poezie patriotică și ne spunea de ce se duc oamenii mari pe front. Poate că în acea zi i s-o fi părut că începem să-nțelegem mărșăluțea pentru libertatea patriei. Ne vorbea despre eroii neamului, noi toți aveam ochii umezi de emoție și cred că și dumnealui. S-a deschis ușa clasei. Domnul nostru a primit o carte poștală. A citit. A stat o clipă. Poate citeva clipe. Apoi ne-a privit în ochi, cred că pe fiecare. Nu mai știu foarte sigur cum era. Mi se părea frumos. Era tânăr. Ne-a spus să stăm cuminți pînă ce sună, pe urmă să mergem acasă, să fim mindri că el se ducă să lupte pentru țară, așa cum o făcuseră atîta înaintea lui, așa cum ne spusese că trebuie să facă fiecare om la nevoie, că, din ziua aceea, țara avea nevoie și de el, acolo unde-i mai greu și că, dacă vom ține minte ce ne-a spus, nici dînsul n-o să uite, acolo unde se duc, tot ce-a vorbit cu noi despre țară. Din clipa aceea nu l-am mai văzut. A căzut ca un erou, cu puțin înaintea de victorie. Pentru mine, cred că pentru toți copiii care eram atunci în clasă, din ziua aceea și mai ales cînd am crescut și-am înțeles, patria-i un lucru sfînt, căpșuit pe dinăuntru cu toată bucuria jertfelor și cu toată durerea din prețul biruințelor.”

Ai de multe biruințe a trebuit să dobîndim doar ca să fim lăsați în pace în vatra Daciei străbune. Mai totdeauna tineri, eroii au lăsat mereu case cu copii care aveau să-și ștergă lacrimile și să-nvețe patriotismul dintr-o durere fără leac; să-nvețe înțelesul dragostei de țară înainte de-a trece peste pragul unei scoli și pe sub cupola de har a literaturii.

Alături de datoria sfîntă de-a ne iubi țara, o avem și pe aceea de a le spune și copiilor noștri asemenea lucruri. Ei, care au avut norocul păcii, șansa de-a învăța doar la școală și din cărți ce-i patriotismul, ar fi monstruos să ridă de lacrimile altora numai pentru că nu le-au plîns ei. E mare, e uriaș în prețul ei liniștea păcii. Copiii noștri mai au, prin privilegiul păcii, de înțeles și dimensiunile mai adinci ale patriotismului în liniște, nu doar pe aceea, mai simplă, pe care-o avea, în vacarmul luptelor, din vremea praștiei pînă în aceea a blindatelor grele. În general, ideea de liniște iradiază, impune o eleganță calmă, o oarecare distincție a gesticii comportamentale de

ansamblu. Prin lipsa de spectaculos și de șocant, faptele care alcătuiesc peisajul stării normale a vieții încorporează, adesea, în firescul lor, o asumată notă de obișnuit, dată tocmai de refuzul — implicit — al caracterului pe care îl impun vieții stărilor excepționale.

Se dădea în folosință un spital județean. Mai erau de făcut lucrurile ultime, pe care, oricum, constructorii nu le-ar fi putut face mai bine ca viitorii beneficiari. Personalul sanitar a înțeles și a reacționat conform acestui gînd. În fond, poți spune că n-a fost decît normal să facă așa. Dar oamenii aceia au înțeles la timp. Singuri. Și au făcut acel lucru firesc, aproape banal în normalitatea lui, exact atunci cînd trebuia făcut. O săptămînă sau o lună mai tîrziu, ar fi fost inutil, aproape ridicol să-și mai ofere bunăvoința. Acel la timp al gestului concret deține, în tăcere, ceva din adevărul și din resorturile interioare care au produs întotdeauna și eroismul în ipostazele sale cele mai impresionante. Sigur, totul în ceea ce facem izvorăște din educația noastră și se sprijină pe ea. Unul din medicii aceia, un om care a muncit cu furie, împreună cu tot personalul din subordine, la pre-

vieții sale de dascăl, în țara noastră fac într-adevăr și vor face neurochirurgie cei care au vocația mărului: de a rodi.”

A lucra în interesul țării, fie și doar cu un dram de rodnicie în plus față de obligațiile stricte, iată un mod de a proba, în ordinea stării normale, că lecțiile despre patriotism din școala primară au rodit în mintea, în sufletul și-n faptele tale. Căldura acestui sentiment o poate iradia, sfidînd o superficială nuanță de paradox, chiar și un specialist în tehnica frigului.

„La secția I compresor, un agregat complex s-a defectat, în jurul orei 21. Era esențial să fie remediat urgent. Primul specialist care a apărut — imediat — a fost directorul întreprinderii. Cînd am preluat schimbul, l-am găsit lucrînd cot la cot cu muncitorii și cu alți ingineri. Acolo a rămas pînă la trei dimineața, cînd agregatul a reîntat în funcțiune. Vă dați seama ce-a însemnat pentru mine? Eu răspundeam de schimb. Eram foarte tînr. Știam din facultate, de la profesori, că la asemenea reparații vin, imediat, specialiștii cei mai buni, trimiși de director. Aici, primul specialist pe care l-a trimis a fost purtătorul ecusonului cu

lozitatea emoțională te poate orbi, acul ei, tănuit în subconștientul tău, îți arată nordul certitudinii. Îți îngăduie accesul la drumul bun, fără întîrzierea care ar putea să atîrne cit o piatră de mormînt.

La 28 octombrie 1982, un avion de pasageri pornea de la Otopeni spre Bacău și se întorcea la Băneasa. Din Capitală a plecat și o mamă cu copilul ei, Lucian Lupescu, în vîrstă de un an și patru luni, după externarea din Spitalul „Grigore Alexandrescu”. Pilotul aeronavei se numea Ștefan Alexandrescu. Zilele trecute, acesta îmi povestea: „În avion, copilului i s-a făcut rău. La Bacău, mama m-a rugat cu cerul și cu pămîntul să-l readuc în București. Era convinsă că numai așa poate fi salvat micuțul. Am zburat, la-ntoarcere, la altitudine mai mică, i-am dat buteliile de oxigen pe care le mai aveam, am anunțat organele de trafic din Aeroportul Băneasa, mi-au asigurat liber și prioritate la aterizare, s-au îngrijit să anunțe spitalul de unde copilul plecase cu bine și să îl aștepte în aeroport o mașină a salvării. A fost dus direct în sala de operație. La cîteva zile, m-am dus să-l văd. Doctorul Octavian Moga care l-a operat mi-a spus că n-ar mai fi fost salvat dacă nu-l aduceam atunci la dinșii. Mi s-a muiat inima pentru clipa în care mi-am înfrînt ezitarea și în care inima asta a mea a fost singurul regulament acolo unde nu mai sînt regulamente. Doctorul Octavian Moga, cel care l-a salvat în realitate pe copil, lucrează și acum la același spital; eu m-am pensionat. Un pilot e veteran la 55 de ani ai mei. I-am împlinit la 17 martie cînd gestul de atunci mi-a rezervat o mare

părțit compartimentul o bună vreme era, probabil, obosit și el. Fi povestea fără încetare ce fericit se-ntoarce în orașul lui după ce i s-a aprobat, sau cam așa ceva, la minister nu știu ce documentație tehnică. Era munca lui de mai mulți ani. Trudise. Nici prietenii nu știau bine cit de importantă era realizarea aceea. Mai bine să se bucure ei la sfîrșit decît să se trezească flecărînd cu cine știe cine. Era prioritatea lui. Acum, a întreprinderii, a țării. Dar venise momentul să fie sigur de reușită, fără a se mai teme de nimic. Omul din compartiment era primul cu care vorbea atît de deschis și de bucuros. Avea tot sprijinul, nu-și mai făcea griji. A scos di geanta umflată cu hîrtii o sticlă și au băut pentru succes, pentru bucuria necunoscutului fericit pe care ceferistul, care pica de somn, simțea că-l îndrăgește auzindu-l cum vorbește de o reușită românească.

Aproape adormise, acoperit de sporovăiala din care nu înțelegea mare lucru, cînd celălalt a sărit ca ars pe culor: „Am ajuns de mult! Sănătate! Nu rămîn eu în tren”. Și-a luat vijelios paltonul din cui, căciula, fularul, valiza de voiaj și a izbutit să coboare cu bine. A salutat cu pumnul ridicat și l-a mai auzit spunînd de la geamul culoarului: „Am reușit!”

Cel rămas în tren a reîntat în compartiment. Dar a încremenit cu ochii pe geanta de lîngă celălalt geam, unde stătea omul acela pe care-l îndrăgise pe neașteptate. Era geanta lui. Cu care fusese la minister.

Avea documente, tot felul de planșe ciudate, avea chiar și actele personale acolo. Inclusiv legitimația de serviciu.

„Soțul meu nu este acasă. Cine sînteți?” Femeia n-a mai fost în stare să articuleze nici un cuvînt cînd i-a pus geanta în brațe.

Au rămas prieteni. Pe viață. Așa se face că, la aniversarea unui universitar, am întilnit în casa lui un ceferist cărunt, „un om cum puțini poate sînt pe lumea asta”, după vorbele prietenului care nu mai făcea o sîrbătoare fără el.

Poate sînt mulți oameni asemănători. „Dar niciodată nu trebuie să ai slăbiciunea pe care am avut-o eu atunci, cînd numai rara lui vigilență mi-a salvat munca; și nu numai munca. Gestul lui m-a învățat să apăr un secret, să nu vorbesc fără rost și să păzesc un lucru de valoare. M-a învățat mai mult decît știam pînă atunci. Azi, eu sînt profesor, dar cea mai neuitată lecție am învățat-o de la el. De la asemenea oameni oricine poate învăța.”

Busola de care aminteam o ai sau n-o ai. Dar atîția oameni o au! Cînd trebuie să răspunzi unui denigrator al țării tale, cînd nu e timp pentru nehotărîre, cînd întîrzierea te s-ar plăti din valorile țării, infrastructura aceea de educație pe care ți-ai clădit țaria morală îți dă și vigilența și patriotismul de care ai nevoie. Să le mulțumim în gînd, de cite ori ni-i amintim, tuturor dascălilor care ne-au format ca oameni în această școală cit țara și să ne iubim copiii, învățîndu-i să respecte lacrimile pe care s-au întemeiat biruințele dăinuirii noastre, învățîndu-i să-și iubească patria și în adevărul strălucitor al chipului ei de azi luminat de soarele păcii, doar și în adevărul întregului ei trecut. Așa cum niciodată nu uităm numele Mamei, așa să nu putem uita nicidecum numele sfînt al țării!

Să nu uităm ce nu se cade și nu e drept a fi uitat!

Așa să ne iubească propriii noștri copii!

DORIN GHERGHINESCU

Să nu uităm ce nu se cade și nu e drept a fi uitat!

gătirea și amenajarea spațiilor afectate secției lor în spitalul nou este neurochirurgul Dumitru Mohan. Un tînr doctor care-și onorează profesia în tot ce face. Cînd a fost nevoie, a găsit în orașul revistei „Familia” și-al întreprinderii „Înfrățirea”, un strălucit meseriaș care a făcut niște instrumente extraordinare de neurochirurgie. Este maistrul sculer Gheorghe Kovacs, de la „Metalica”. Dar tot ce face doctorul Mohan, de la operațiile prin care redă sănătatea altor oameni, pînă la depășirea cu acerbie („Dacă nu era greu, nu rămîneam la Oradea!”) a impedimentelor, el însuși, medicul pasionat, el, omul minnat în devotamentul lui pentru oameni, reprezintă producția educației sale întregi. Educație construită, în măsură determinantă, de mentorul lui de la București, prof. univ. dr. docent Constantin Arseni. Autoritatea arhicunoscută a profesorului aproape că l-a transformat într-un fel de monstru sacru al domeniului, sub raport științific și strict profesional, dar nu este deloc mai puțin importantă fapta lui de pedagogie, uriașă sa faptă în această latură a vieții. Fiindcă acest mare dascăl a dat patriei nu numai o armată de discipoli pe care i-a format întru apărarea omului cu sacra armă albă a bisturiului salvator, dar a dat țării sale, mai presus de orice, oameni întru apărarea acestei țări, cu tot ce are și poate avea ea. „În neuitatele sale «lecții» cu medicii aflați la specializare — își amintește Dumitru Mohan — profesorul își destăinuia, la rigoare, diferențe dintre un plop și un măr. În prelungirea

numărul 1. La ora patru a plecat spre București, ca să fie prezent la sesiunea Marii Adunări Naționale din care făcea parte”. (Dănuț Morar)

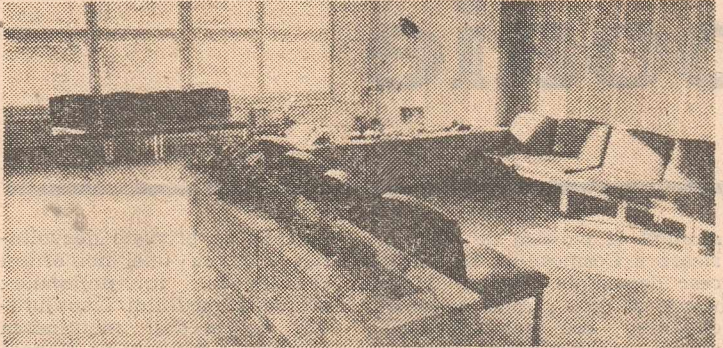
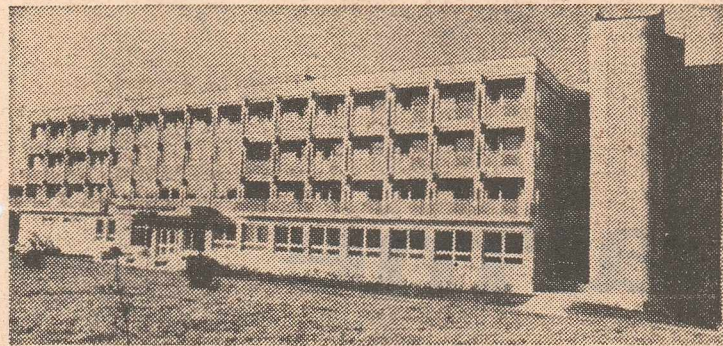
Întîmplarea s-a petrecut la întreprinderea de frigider „Arctic” Găești. Directorul amintit este inginerul Traian Novolan. Un gorjean care, mult înainte de-a ajunge deputat în parlament, după absolvirea politehnicii, a lucrat la întreprinderea mecanică Sadu, unde se făceau frigiderele „Fram”, într-o echipă entuziasată de ingineri de concepție: „Noi am realizat, acolo, în concepție proprie, primele frigider românești”. Întreprinderea dimbovitănească pe care o conduce are un bogat palmares de distincții, chiar dacă n-am lua în seamă decît Ordinul Muncii clasa I și chiar dacă nu prea strălucea cînd a venit el director. Traian Novolan se bărbiește la șase dimineața și reintră în casă, adeseori, noaptea. Cînd l-am văzut, era încă sub impresia puternică a unei cărți despre istoria neamului, pentru că istoria românilor este pasiunea lui în clipele rupte din timpul unei cvasipermanente conexări la informația științifică și cercetarea din domeniul căruia s-a consacrat. Greu îl faci să vorbească despre el însuși. Poate și pentru că el, viața, pasiunile, rigorile, mintea lui se află peste tot în fabrica pe care o conduce și pentru care trăiește.

Patriotismul este și o busolă. Cea mai complexă și cea mai simplă din cite pot să fie. În furtuna cine știe cărei întîmplări tulburătoare, cînd nebu-

bucurie. Am primit o scrisoare. Cu un ghiocel și cîteva rînduri. Scrise de mîna unui școlar. Il cheamă Lucian Lupescu. Scrie din Bacău. Și are un scris așa de frumos... ce voce pot să am... pensionar... bătrîn emotiv... În fond, povestea asta cu copilul, cu pilotul, cu doctorul nu este decît o întîmplare cu oameni care se poartă normal. Chiar banal. Sigur, banalul acela din care se țese viața normală și cit de sfîntă e viața normală. Omul acesta a zburat ca pilot 32 de ani. Numai pe AN-24 avea unsprezece mii de ore de zbor cînd și-a strîns aripile la pensionare. Ani de zile și-a delectat pasagerii prezentîndu-le, în timpul zborului, țara de sub linia pe care o urma avionul. Ținea un fel de prelegeri captivante. De geografie, de istorie națională, de istoria artei și a literaturii. Le construia pe loc. Nu le repeta aidoma, cred, nici o dată. Ele reluau doar traseul de dragoste al inimii lui pentru cerul românesc prin care te plimba cu farmecul unui amfizion inegalabil, cum am mai spus-o.

Vigilența, ca promptitudine a reacției la orice poate leza interesele patriei în orice expresie a lor — de la prestigiul național pînă la viața unui copil — vigilența are și ea, ca și patriotismul, aceeași infrastructură de educație pe care se clădește forța morală. Ca și atunci cînd, brusc, o clipă de neatenție a cuiva nu-ți lasă prea mult timp pentru mirare și nici răgaz de reflectat.

Un ceferist ieșit din tură se întoarce în zori spre casă. Singurul călător cu care a im-

Către începutul acestui an, de la Oficiul de calcul electronic al U.J.C.M. Vilcea am primit o scrisoare care avea să ne pună serios pe gânduri. Prin ea, analista Maria Stănescu ne sesiza că șeful oficiului, economistul Vasile Cocos, se comportă lamentabil cu personalul din subordine, încălcând adesea legislația de normare și retribuție, înșelând prevederile Codului muncii. „Pentru că am îndrăznit să reclamăm — ne scrie, printre altele, M.S. — am intrat definitiv în dizgrația tovarășului Cocos: de atunci, dumnealui ne jigneste mereu, ne bruschează, ne șicanează în fel și chip, caută orice motiv să ne sancționeze, urmărind probabil să ne facă viața insuportabilă și să se dispenseze de noi. Datorită nepriceperii, suspiciunii și lipsei sale de tact în relațiile cu subalternii, însuși climatul de muncă s-a deteriorat grav”.

Iată-ne la Rîmnicu Vilcea, la oficiul de calcul. Am discutat cu conducerea U.J.C.M.-ului, am verificat acte, documente, am stat de vorbă cu oamenii. Concluziile erau evidente.

Neregulile, deficiențele în activitatea șefului oficiului de calcul dăunau de mai multă vreme. Încercarea în principala și corectitudinea lui s-a zdruncinat foarte serios încă din 1985, de cînd, cu de la sine putere, a procedat la stabilirea inechitabilă a retribuițiilor personalului din subordine după niște norme și criterii arbitrate, fără bază legală. Așa se face că, luni în șir, unii, de regulă agreații săi, încasau retribuiții o dată și chiar de două ori mai mari decît li s-ar fi cuvenit, iar alții, deși munciau cu conștiințiozitate, abia izbuteau să-și ia remunerația minimă stabilită sau, pur și simplu, nu și-o primeau deloc, ajungînd nu o dată în fața instanțelor de judecată spre a li se face dreptate. Nu era vorba de experimentarea acordului global, ci de manifestarea capriciilor șefului de oficiu, care ignora cu bună știință instrucțiunile și prevederile legale în vigoare. Văzînd că n-o pot scoate la capăt cu cel care refuza în mod sistematic pînă și să discute calm și deschis, mai mulți lucrători, analiști și programatori, precum Dumitru Bărescu, Iulian Grigore, Mariana Mardarasevici, Maria Cristea, Maria Popescu, Iuliana Preda, Ion Călinoiu, Florentina Petrescu, Natașa Mizgaciuc, s-au adresat UCECOM-ului. În urma verificărilor, sesizarea lor s-a dovedit în cea mai mare parte întemeiată. Forul central a dispus să se recalculeze drepturile de retribuție ale personalului oficiului de calcul pe anul 1985, în funcție de realizarea indicatorilor și a sarcinilor proprii de muncă, așa cum este retribuit personalul de administrație din aparatul uniunii județene. Se indica astfel, retroactiv, înlăturarea erorii. Au trecut de atunci mai bine de 3 ani. Oamenii cu care am discutat susțin că dispoziția uniunii centrale nici pînă azi n-a fost respectată integral; șeful oficiului de calcul, ca și unii dintre conducătorii U.J.C.M., se pare că au și uitat de ea. În schimb, Vasile Cocos nu i-a uitat pe reclamamenți. Ei s-au „bucurat” și încă se mai „bucură” și azi de o atenție cu totul specială și, din cînd în cînd, sub-

til, sint tratați de șeful cu cite o sancțiune-două. Programatorul Ion Călinoiu, unul dintre autorii sesizării cu pricina, n-a mai putut rezista climatului și și-a căutat loc de muncă în altă parte.

Semnificativ pentru climatul de tensiune impropriu creat este și aspectul relevat de ajutoarele-programatoare Mariana Mardarasevici și Livia Petrică. „Nu demult — declară Livia Petrică —, oficiul nostru a fost dotat cu un număr de calculatoare de tip Junior și ni s-a pretins firește să învățăm să lucrăm cu ele, dar cînd colega noastră Maria Stănescu a încercat să se conformeze acestei cerințe, tovarășul Cocos a apostrofat-o în fața noastră cu vorbe grele, a imbrîncit-o și a dat-o afară din sala calculatoarelor. „Tot așa a procedat și cu noi, celelalte. Atitudinea lui ne-a revoltat”. „Cu puțină vreme

Tolerarea abuzului, tot abuz înseamnă

me în urmă — completează Mariana Mardarasevici —, am fost trimisă în delegație la cooperativă din Brezoi să întocmesc și să aduc de acolo o complicată situație financiar-contabilă necesară implementării ei pe calculator. Cum factorii de care aveam absolută nevoie plecase-ră într-o excursie colectivă de două zile, organizată prin țară, a trebuit să revin la oficiu, să raportez situația. Cînd m-a văzut, șeful parcă a luat foc; m-a făcut cum i-a venit la gură, numai că nu m-a înjurat și, în final, deși i-am spus că am venit la serviciu în simbăta mea liberă, și se poate ușor verifica, m-a trimis acasă și mi-a pus absență nemotivată. A urmat obișnuita reținere din retribuție, fără decizie scrisă, fără aprobarea organului colectiv de conducere. La fel a făcut și cu Livia Petrică, cu Maria Stănescu și cu multe altele”.

Nu o dată, șeful oficiului a solicitat subalternilor să contribuie cu diferite sume de bani, nu mai puțin de o sută de lei, cu totul nejustificat, cîcă pentru a cumpăra dumnealui discheți de calculator sau pentru niște anume cheltuieli cu unele ocazii festive. Cei care nu voiau să contribuie cu bani erau trecuți la index. Consecințele se cunosc. Pentru unii șeful era o adevărată mană cerească; îi lăsa în voia lor, chiar dacă nu făceau nimic, toată ziua doar se plimbau, luau retribuția întreagă, ba și ceva pe deasupra. Pentru alții, chiar dacă munciau de-i treceau sudorile, cum s-ar zice, șeful devenea, inexplicabil, zbir. Pe aceștia din urmă, care nu-i intrau în grații, între care și Maria Stănescu, și toți cei ce, după judecata lui „umblă cu reclamații în loc să-și vadă de treabă”, îi încărca intenționat cu prea multe sarcini, încă din plan, cu

Nu de multă vreme, vestita stațiune Băile Felix s-a îmbogățit cu încă un complex edilitar, pus în slujba sănătății oamenilor muncii.

E vorba de Spitalul de recuperare unde funcționează secția de clinică exterioară a Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală a Ministerului Sănătății și bază de învățămînt post-universitar a catedrei de specialitate a Institutului de medicină și farmacie din București.

Spitalul de recuperare, unicat în felul său, în țară, servește pentru internarea bolnavilor în cîmpul muncii cu incapacitate temporară de muncă semnificativă cu potențial recuperator manifest din domeniul bolilor afectînd aparatul locomotor de cauză reumatică, ortopedică, traumatică și neurologică periferică. Ei sint selecționați de către medicii specialiști de la nivelul policlinicilor și al spitalelor din județul Bihor și județele limitrofe precum și cazuri problemă din alte județe. Șeful secției clinice a Spita-

lului de recuperare din Băile Felix, medicul primar dr. Gavril Robos mi-a împărtășit credința că acest spital nou și modern în toate privințele se

Noutate la Băile Felix!

constituie și într-o unitate de învățămînt medical prin organizarea de cursuri de specializare pentru medicii din domeniul balneoterapiei, dar și pentru cadre medii și pentru profesorii de cultură fizică medicală, gimnastică de grup ori kinetotera-

pie și unitate de cercetare asiduă pentru studierea factorilor naturali de cură din zona Biho-rului (Băile Felix, băile Tinca, băile Marghita, stațiunea Stîna de Vale etc.), și de efectuare a unor studii clinico-metodologice în domeniul recuperării cu factori specifici stațiunii, servind și pentru îndrumarea policlinicilor și serviciilor medicale de profil balneoterapeutic recuperator ori profilactic din județele limitrofe beneficiind de generoasa apă termală, precum Arad, Satu Mare și Sălaș.

În cadrul Spitalului de recuperare funcționează o secție clinică cu 155 paturi (aproape toate camerele au numai două paturi), beneficiind de cele mai minunate condiții de tratament și educație sanitară a bolnavilor, bazată, în principal, pe eliminarea automedicației — scumpă și dăunătoare — și cultul terapiei prin mișcare sub diferite forme în vederea recuperării grabnice și la potențialul maxim al oamenilor muncii aflați aici în tratament.

PAȘCU BALACI

Cheie pentru problema yalelor

Uneori, cota măruntisurilor sare binisor peste cea a lucrurilor cărora, de obicei, le acordăm o atenție deosebită. Ele devin astfel importante prin lipsă. Să ne explicăm. Nu-ți cumperi chiar în fiecare zi un aspirator, dar se poate întâmpla destul de des să schimbi furtunul care aspiră. La fel cu o broască yale, cu o bormașină etc. Așa e de cînd lumea și peste tot în lume: obiectele de uz casnic se mai și repară. Astfel privite lucrurile, măruntșul se află la locul lui. Dar dacă aspiratorul îmbătrînește nefolositor, fiindcă furtunul respectiv e de negăsit, măruntșul își schimbă valoarea. Cheia yale are un obicei prost: se pierde. Firesc, îți cumperi una brută și meseriașul îți confecționează alta. Dar de unde cheia brută? Și atunci cumperi întreaga broască. Cheltuiala devine cu totul alta și am crede că și pentru fabricant problema se schimbă. Nu numai pentru că și el are în buzunar o asemenea cheie, ci pentru că, e limpede, consumul de metal sporește cînd e vorba de o broască întreagă. Sau de ce să cumperi întreaga baterie de la duș, dacă se defectează doar furtunul? În fine, exemplele se pot înmulți și dumneavoastră singuri puteți socoti care este valoarea măruntșurilor, a banalelor piese devenite o veritabilă buturugă în stare să așeze invers ditamai carul. Dar simpla constatare nici nu explică, nici nu rezolvă problema.

Am plecat pe urma celorlora dintre aceste piese în două întreprinderi, la IREMOAS, din București și la ELECTROARGES, din Curtea de Argeș. La întreprinderea bucuresteană, discuțiile cu inginerul șef coordonator, Mircea Surdulescu, cu Ilie Bărbulescu, director comercial, cu alți specialiști se puteau prelunge cîteva ore și chiar cîteva zile după tipicul unui meci de fotbal anost, despre care spui că poate dura și o săptămînă, cît tot nu se înscrie vreun gol. Restanțele întreprinderii, la chei yale, de pildă, se numără cu miile pe trimestrul I, dar problema e în studiu. „Metrom Brașov, ni se spune, nu-și respectă contractul la laminatele de alamă”. Insist: și totuși, e nevoie și de chei, și de capetele de armătură (celebrele ober-taiuri) și în general de tot ce a contractat comerțul. Răspuns: „Am încercat o colaborare cu Institutul de Cercetări Metalurgice pentru a găsi un înlocuitor al laminatului de alamă”. Să n-o mai lungim. Încercarea de colaborare n-are nimic ferm, ci doar „discuții preliminare”. Pînă una alta, cheile cu pricina vor fi făcute și din bandă de oțel laminat la rece. Este o promisiune. Calitatea lor va fi confirmată în timp. În privința bateriilor de la duș, perspectiva e ceva mai limpede. Dacă și aici restanțele întreprinderii sint determinate în bună măsură de restanțele furnizorilor săi de mase plastice, sintem asigurați că nu peste mult timp sistemul de deschidere-închidere la bateriile baie, chiuvetă etc. se va schimba cu totul, el bazîndu-se

pe soluția cap de armătură cu plăcuțe ceramice, sistem cu o fiabilitate ridicată și un consum de alamă foarte scăzut. Iată că pînă la urmă tot o soluție pe măsura tehnologiilor acestui sfîrșit de secol rezolvă problema, nu de alta, dar peste tot în lume alamă este recuperată, înlocuită. De altfel, ca să încheiem, și la IREMOAS se încearcă obținerea unui grad superior de valorificare a spațiului și resturilor tehnologice de alamă, „la noi pierderile nedepășind procentul de 18 la sută”. Pînă una alta însă, contractele rămîn neonorate.

La ELECTROARGES, restanțele la piesa numită roată dințată sau pinion de atac de la bormașină, sculă foarte apreciată și în industrie, aflată însă și la îndemîna cetățeanului, este, pe primul trimestru, de 500 de bucăți, adică exact cît a fost contractat. Ingerul șef Gheorghe Bălășanu și șeful compartimentului CTC, inginerul Toma Mateescu amintesc, primul de restanțele unor furnizori (din Iași și Făgăraș) al doilea de calitatea mai slabă a bachelitei livrate de Combinatul chimic din Făgăraș. Restanțele se mai referă și la furtunurile din material plastic pentru aspirator expediate de întreprinderea de mase plastice Iași, care, dăm doar un exemplu, n-a livrat nici măcar o treime din ceea ce promisese pe trimestrul I (tubul flexibil, model vechi).

Desigur, și aici, invocarea restanțelor nu răspunde contractelor cu comerțul. Și la ELECTROARGES există numeroase idei pe cale să prindă viață și menite să acopere promisiunile făcute pieței în condițiile „menajării” unor materii prime la care nimeni azi nu-si mai îngăduie risipa. Nu vorbim despre ele aici, pentru că nu fac obiectul articolului de față, dar amintim în treacit o preocupare a specialiștilor argesenți. De ce adică, se întreabă ei, să utilizăm mai multe corloane de alimentare pentru multele aparate de uz casnic existente într-o familie (rîșnite, storcătoare de fructe etc.), cînd se poate utiliza unul singur (cum se practică, de altfel și în lume)? Pentru aceasta, evident, fabricantul trebuie să găsească acea cale comună pentru ca un astfel de cordon să fie universal. O idee simplă capabilă să economisească lesne kilometri de cordon, deci de cupru.

După cum vedeți, idei există. Numai că ele trebuiau să vină la timp și astăzi trebuia să fim beneficiarii lor. Dacă aceste idei ar fi produs cu ani în urmă, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la constituirea de lucru pe probleme economice, nu s-ar mai fi justificat nerealizările cu lipsa unor materiale. Altfel spus, situația se datorează în bună măsură unei mentalități păgubitoare, care, departe de a produce, justifică. Iar justificările nu pot mulțumi nici industria, nici cumpărătorul.

RĂZVAN BĂRBULESCU

MIHAI STĂNESCU

Lumea fără arme și fără războaie

Ca urmare a politicilor sale externe dinamice, principale, a participării active la eforturile de rezolvare a celor mai importante probleme ale contemporaneității, România a dobândit un mare prestigiu internațional. Elaborată și promovată cu consecvență de președintele Nicolae Ceaușescu, politica externă a țării noastre este pusă în slujba păcii, progresului, înțelegerii, securității și cooperării pe întreaga planetă.

După cum este larg cunoscut, principalitatea acțiunilor României pe plan internațional rezultă în primul rând din promovarea neabătută a noilor principii de relații dintre state: egalitatea în drepturi, respectarea suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării sale economico-sociale în mod independent, fără nici un amestec din afară. Punând ea însăși în practică principiile arătate mai sus, țara noastră depune totodată eforturi stăruitoare pentru generalizarea lor la scara întregii planete. Astfel, noile principii de relații au fost consimțite în tratatele și declarațiile comune semnate de România cu state de pe toate continentele. În același timp, țara noastră s-a numărat printre promotorii dezbaterilor în diferite foruri pentru codificarea principiilor respective în documente internaționale de mare importanță politică, cum este Actul final de la Helsinki. În al doilea rând, principalitatea politicilor externe românești decurge din faptul că în stabilirea poziției, acțiunilor și demersurilor sale în legătură cu fiecare problemă internațională, România pornește de la principiile echității și justiției, de la interesele fiecărui popor și ale comunității popoarelor în ansamblu, de la cerințele păcii, securității, dezvoltării, colaborării și progresului pe tot globul. Iată de ce tezele fundamentale ale politicii externe românești au găsit un larg ecou în opinia

publică internațională.

În concordanță cu toate aceste principii, România a dezvoltat și dezvoltă larg relațiile politice, economice, tehnico-științifice și în alte domenii cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială; cu toate țările socialiste, acționând consecvent pentru întărirea unității și colaborării lor, considerind că aceasta reprezintă o necesitate obiectivă și o cerință fundamentală a afirmării lor pe arena mondială, a întăririi for-

în politica de independență și pace; cu țările capitaliste dezvoltate, în spiritul cerințelor coexistenței pașnice. Țara noastră întreține relații diplomatice, economice și în alte domenii cu 155 de state, realizează o largă colaborare economică și tehnico-științifică internațională, fapt ce se reflectă și în creșterea, în ultimele două decenii, a comerțului exterior de circa 9 ori, iar a exportului de peste 10 ori.

Relevind schimbările și

atomică și politica de militarizare a Cosmosului, se adâncesc decalajele dintre țările bogate și cele sărace, aceasta devenind cea mai puternică dintre contradicțiile fundamentale ale epocii; se menține politica de forță și dictat, de amestec în treburile altor state. Iată de ce țelul fundamental continuă să rămână intensificarea eforturilor tuturor popoarelor, ale forțelor democratice, progresiste și realiste în lupta pentru afirmarea unei gândiri și politici

în ceea ce privește dezvoltarea, făurirea unei noi ordini economice internaționale; protecția mediului înconjurător, apărarea și menținerea condițiilor de viață pe planeta noastră; lupta împotriva terorismului și a cauzelor care provoacă acest fenomen. Demersurile și inițiativele românești în sprijinul rezolvării acestor probleme sunt cunoscute și apreciate pe toate meridianele. La fel de cunoscute și apreciate sunt și contribuțiile românești la adoptarea unor documente importante pentru viața internațională, cum sunt: Actul final de la Helsinki, adoptat de Conferința pentru securitate și cooperare în Europa; „Declarația referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state, conform Cartei Națiunilor Unite”, adoptată la cea de-a 25-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. România a făcut, de asemenea, propuneri privind îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U., întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice, precum și adoptarea de către Organizația Națiunilor Unite a unui „Cod de conduită” cu caracter universal, în care să fie statuate drepturile și îndatoririle statelor, care decurg din normele general acceptate ale dreptului internațional contemporan.

Fără îndoială că, așa cum a subliniat președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, țara noastră va participa și în viitor la eforturile pentru dezarmare, securitate și pace, va dezvolta continuu colaborarea cu toate statele lumii, cu forțele democratice de pretutindeni, cu toate popoarele, în lupta pentru o politică nouă, pentru dezarmare și pace, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, care să asigure dezvoltarea independentă și liberă a fiecărei națiuni, bunăstarea și progresul întregii omeniri.

ION CODRU ■

O politică externă

pusă în slujba păcii, înțelegerii

și cooperării pe întreaga planetă

țelor socialismului și a creșterii rolului țărilor socialiste în lupta pentru pace și colaborare internațională; înțelirile frecvente ale conducătorului României cu conducătorii de partid și de stat din celelalte țări socialiste au marcat de fiecare dată momente hotărâtoare în evoluția relațiilor bilaterale, s-au concretizat prin documente care stabilesc baza principială și obiectivele de viitor în planul conlucrării în domenii de interes reciproc, inclusiv din sfera vieții internaționale; cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate statele mici și mijlocii, considerind că acestora le revine un rol tot mai important în soluționarea marilor și complexelor probleme mondiale.

mutațiile care au avut loc în ultimii ani în lume, România subliniază caracterul complex și contradictoriu al epocii contemporane, generat de echilibrul relativ la care s-a ajuns în raportul de forțe pe plan mondial. Cu toate că în timpul din urmă s-au înregistrat unii pași pozitivi pe calea dezarmării, a soluționării unor conflicte, s-au intensificat negocierile în legătură cu unele probleme actuale, situația internațională continuă să fie incordată. Nu s-a produs încă o schimbare radicală a actualului curs al evenimentelor, nu a încetat competiția înarmărilor, se acționează în direcția modernizării și perfecționării unor arme, alături de convenționale, continuă experiențele cu arma

noi pe plan mondial, de pace, de dezarmare, de destindere și colaborare.

Din această perspectivă, acționând în concordanță cu principiile de care ne-am ocupat, țara noastră participă activ la soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale, dintre care amintim: înfăptuirea păcii și dezarmării, înlăturarea pericolului nuclear, realizarea unei lumi fără arme și fără războaie; lichidarea focarelor de încordare și război existente în lume; soluționarea conflictelor și a tuturor problemelor litigioase dintre state exclusiv pe cale pașnică, prin tratative; renunțarea la militarizarea Cosmosului, folosirea acestuia exclusiv în scopuri pașnice; lichidarea decalajelor

Edificarea unei noi ordini economice internaționale

Date și cifre cu privire la adâncirea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace am publicat cu alte prilejuri. Și datele statistice, dar mai ales situația de fapt, realitatea atestă că decalajele menționate, în loc să se micșoreze, cum era normal și cum s-a afirmat mereu în declarațiile de bune intenții, au crescut. Acest curs și această stare de lucruri sunt rezultatul practicilor neocoloniale ale statelor dezvoltate: menținerea „lunii a treia” în stare de inapoiere tehnică și tehnologică prin îngrădirea accesului țărilor în dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii,

măsurile prohibitive în domeniul comerțului, „foarfeca prețurilor” (prețuri mari la produsele industriale exportate în țările subdezvoltate și prețuri mici la mărfurile, mai ales materii prime și produse agricole, pe care aceste țări le exportă) și, mai ales, povara datoriilor externe și a dobinzilor exorbitante. Iată de ce confruntarea țării bogate — țării sărace a fost proiectată ca o contradicție de fond, cea mai puternică în lumea contemporană, iar decalajele, prin amploarea lor crescândă și prin acumularea implicațiilor lor nocive, au devenit, după cum s-a remarcat, o

adevărată „bombă”, care amenință dezvoltarea economică globală.

Consecințele nefavorabile se manifestă, evident, în primul rând în economia țărilor rămase în urmă, ai căror locuitori se văd condamnați la o sărăcie perpetuă. După ani de zile de austeritate economică, impusă de împovăratele constrângeri comerciale și financiare externe, în multe țări în dezvoltare s-au acumulat grave tensiuni economico-sociale. Pentru a face față cit de cit plăților inechitabile în contul datoriei, aceste țări au fost obligate să-și restrângă sever importurile

necesare promovării obiectivelor lor economico-industriale, să-și amputeze programe sociale și de investiții, să comprime consumul, cu consecințe asupra nivelului de trai, și așa scâzut, al populației. Urmările adâncirii decalajelor sunt însă deosebit de grave pentru întregul mapamond, întrucât restrâng piața mondială, încetinesc progresul pe toate planurile — economic, științific, în domeniul nivelului de trai etc. În același timp, polarizarea la care s-a ajuns pune în pericol securitatea mondială, pacea, întrucât discrepanțele adânci în standardul de viață și de

civilizație al populațiilor nasc sentimentul frustrării, determină animozități și tensiuni care comportă riscuri de evoluție necontrolată pe arena internațională și pot antrena conflicte puternice și deschise. În aceste condiții, popoarele din țările în dezvoltare așteaptă abordări noi, care să aibă în vedere mai ales relaxarea constrângerilor externe și să imprime procesului global al dezvoltării un alt curs. După cum este cunoscut, și în această privință propunerile românești alcătuiesc un cuprinzător program de acțiune.

Element esențial al procesului de făurire a unei noi ordini economice internaționale, eliminarea decalajelor este posibilă, evident, numai

„Trăim în împrejurări internaționale destul de complexe și destul de grave. Deși s-au realizat anumiți pași spre destindere și anumite înțelegeri în direcția dezarmării, sintem numai și numai la început. Trebuie să fim pe deplin conștienți că sînt multe de făcut în viața internațională pentru a obține o schimbare radicală a cursului evenimentelor, pentru a impune trecerea la dezarmarea generală, pentru eliminarea completă a armelor de distrugere în masă. Noi avem în vedere, în primul rînd, eliminarea celor mai periculoase și distrugătoare arme, a armelor nucleare, împreună cu armele chimice, care trebuie să fie înlăturate pentru totdeauna din lume. Numai așa omenirea va avea siguranța unei conviețuiri, a unei păci care să-i asigure existența și viața. Trebuie să acționăm pentru realizarea dezarmării convenționale, pentru reducerea radicală a cheltuielilor militare, în condițiile asigurării securității și independenței fiecărei țări. Sîntem angajați cu toată hotărîrea în această luptă și vom face totul, ca și pînă acum, pentru a contribui, împreună cu popoarele de pretutindeni, cu forțele realiste, progresiste din întreaga lume, cu toate statele, la realizarea năzuințelor întregii omeniri. Numai așa, atît poporul nostru, cît și celelalte popoare vor avea condiții pentru a-și concentra forțele spre dezvoltarea economico-socială, spre ridicarea bunăstării generale, vor avea condiții de a trăi în pace și colaborare. Prin munca noastră, trebuie să demonstrăm că sintem hotărîți, construind socialismul, să facem totul pentru o lume mai dreaptă și mai bună, a egalității și dreptății între toate națiunile, o lume a păcii pe planeta noastră !”

NICOLAE CEAUȘESCU

Sînt bine cunoscute și apreciate în toată lumea concepția, inițiativele, propunerile și demersurile țării noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la dezarmare. Printre ele, menționăm inițiativele de pace și dezarmare din toamna anului 1981 și primăvara anului 1982 vizînd oprirea amplasării rachetelor nucleare în Europa occidentală și a măsurilor de răspuns ale U.R.S.S., urmate de adunările populare care au culminat cu Apelul poporului român, însumînd 18 milioane de semnături, transmis celei de-a doua sesiuni speciale a O.N.U. consacrate dezarmării. Transpunînd în viață ideile susținute cu privire la dezarmare, țara noastră a trecut, pe baza hotărîrii exprimate de poporul român în cadrul referendumului național care a avut loc în noiembrie 1986, la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. La a treia sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, desfășurată în 1988, România a prezentat un program de măsuri concrete cu privire la problemele dezarmării și la direcțiile de acțiune ale țărilor pentru soluționarea lor. În același timp, țara noastră a acordat o atenție permanentă problemei soluționării conflictelor exclusiv pe calea negocierilor. România consideră că toate diferențele, toate conflictele și litigiile, indiferent de natura și de forma lor de manifestare, de cauză și de zonă în care s-au produs, își pot găsi rezolvarea prin mijloace pașnice, prin tratative între părțile direct interesate. În 1985, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, în urma unei propuneri românești, Apelul solemn către toate statele aflate în conflict de încetare fără înfrîngere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea tratativelor și Angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare și conflict, diferențele existente, pe cale politică, de a se abține de la folosirea

forței și a amenințării cu forță, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state. România a sprijinit și sprijină eforturile privind reglementarea problemelor, diferențelor și conflictelor din Africa Australă, Africa de Nord, Asia, Orientul Mijlociu, America Centrală, Cipru și din alte zone.

În concepția românească, încetarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare reprezintă o problemă fundamentală a epocii noastre, un țel concret și cu caracter de urgență, de atingerea căruia depinde viitorul întregii omeniri, al planetei înseși. Dezarmarea este menită, pe de o parte, să izbăvească omenirea de coș-

Programul românesc de dezarmare

marul izbucnirii unui nou război și, pe de altă parte, să pună capăt enormei risipe de mijloace materiale, de fonduri și de forță de muncă, necesitate de cursa înarmărilor, mijloacele astfel eliberate putînd fi utilizate pentru îmbunătățirea vieții oamenilor.

Propunerile românești s-au constituit de-a lungul anilor într-un adevărat program complex de dezarmare. În elementele sale esențiale, acest program cuprinde: încheierea, în cel mai scurt timp, între Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii a tratatului privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor nucleare strategice; renunțarea cu desăvîrșire la experiențele cu arma nucleară, la modernizarea și perfecționarea armelor nucleare existente, precum și la producerea de noi arme nucleare; oprirea extinderii cursei înarmărilor în

spațiul cosmic, renunțarea la politica de militarizare a Cosmosului, încheierea unui acord general prin care să se interzică folosirea spațiului cosmic în scopuri militare și să se stabilească utilizarea acestuia numai în scopuri pașnice, sub un control corespunzător; trecerea la reducerea substanțială a efectivelor și a armamentelor convenționale, a cheltuielilor militare; reducerea bugetelor militare, inclusiv prin măsuri unilaterale și pe bază de exemplu reciproc; interzicerea și lichidarea armelor chimice, a altor arme de distrugere în masă, ca parte inseparabilă a lichidării complete a armelor nucleare și a reducerii radicale a armamentelor convenționale; realizarea unei Europe unite, a păcii, securității și colaborării; crearea de zone lipsite de arme nucleare și chimice în diferite regiuni ale lumii, în Balcani, în alte regiuni din Europa și de pe alte continente; desființarea concomitentă a Tratatului de la Varșovia și a N.A.T.O., considerînd că pactele militare nu oferă nici o garanție, dimpotrivă, ele pot duce numai la agravarea situației internaționale; renunțarea la forță și la amenințarea cu forță, rezolvarea tuturor problemelor și diferențelor exclusiv pe cale politică, prin tratative; lichidarea făcărelor de încordare și război din lume. Se nelege că toate aceste măsuri nu se realizează de la sine, că pentru transpunerea lor în viață sînt necesare eforturi susținute, cu atît mai mult cu cît în lume există încă forțe importante care se împotrivesc.

După cum am arătat și cu alt prilej, eforturile pentru destindere, dezarmare și pace sînt astăzi o necesitate obiectivă, condiția sine qua non a unei politici noi, realiste în viața internațională. Fiindcă dezarmarea este o operă la fîurire a căreia sînt chemate să contribuie toate țările lumii, toate popoarele, întregul mapamond.

ION DUMBRĂVĂ

printr-o dezvoltare mult mai accelerată a țărilor rămase în urmă față de ritmul general de dezvoltare pe glob. În concepția țării noastre, rolul hotărîtor în această direcție îl au eforturile proprii ale țărilor în dezvoltare. Totodată, însă, de o mare importanță este sprijinul internațional larg și eficient, un ajutor real și substanțial acordat de statele avansate celor sărace. „Trebuie să se renunțe cu desăvîrșire — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — la vechea politică economică și să se adopte o politică nouă, democratică, de a pune greutatea crizei economico-financiare în primul rînd pe seama celor bogați. Îndeosebi, aceasta se impune ca o nece-

sitate în relațiile internaționale între țările sărace și bogate. Numai o soluționare democratică, în spiritul egalității și avantajului reciproc, al respectului independenței și suveranității naționale, al neamestecului în treburile interne ale altor state va deschide calea depășirii greutăților economice mondiale și dezvoltării armonioase a tuturor statelor, realizării unei lumi mai drepte și mai bune”. Iată cîteva din măsurile preconizate de țara noastră: soluționarea globală a problemei datorilor externe ale țărilor în dezvoltare; revitalizarea economiei mondiale și asigurarea condițiilor pentru reluarea rolului activ al țărilor în dezvoltare în procesul

general de creștere economică; restructurarea sistemului monetar-financiar și democratizarea organizațiilor financiare internaționale; eliminarea practicilor discriminatorii și a barierelor din comerțul mondial, renunțarea la embargouri și la măsuri de constrîngere economică pe considerente politice; asigurarea accesului statelor în dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii contemporane; angajarea, pentru dezbateră tuturor problemelor de mai sus, a unor negocieri directe și reale, sub egida O.N.U., între țările bogate și cele sărace. Pe această cale, se poate asigura înăsătoșirea vieții economice pe mapamond.

P. NICOARA

Asigurarea păcii și securității în Europa

„Considerăm — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — că este necesar să facem totul ca în Europa să se înlăptuiască noi măsuri de dezarmare, de încredere, de colaborare, pentru realizarea unei Europe unite, a tuturor națiunilor, fără deosebire de orînduire socială, pornind de la respectul dreptului fiecărui popor european de a-și alege orînduirea pe care o dorește”. În spiritul acestei poziții românești, la reuniunea de la Viena a miniștrilor afacerilor externe ai statelor europene, S.U.A. și Canadei, prilejuită de începerea de negocieri asupra forțelor convenționale din Europa și pentru adoptarea de noi măsuri de încredere și securitate pe continent, a fost prezentat, după cum este cunoscut, documentul „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele dezarmării, încrederii și securității pe continentul european”. Desprindem în cele ce urmează unele prevederi esențiale din acest document.

Propuneri privind forțele armate și armamentele convenționale

- reducerea armamentelor și efectivelor militare cu 25—30 la sută într-o primă etapă și cu 50 la sută pînă în anul 2000;
- demobilizarea efectivelor supuse reducerii și distrugerea armamentelor sau transferarea acestora pentru folosirea în scopuri pașnice;
- reducerea cheltuielilor militare cu 25—30 la sută într-o primă etapă și cu 50 la sută pînă în anul 2000;
- asumarea de către statele participante a obligației de a folosi mijloacele financiare eliberate de pe urma reducerii exclusiv în scopuri pașnice;
- stabilirea limitelor privind numărul total al efectivelor și armamentelor unui stat care pot fi amplasate în afara teritoriului național;
- înscrierea în acordurile realizate a plafoanelor-limită atît pe ansamblul fiecărei alianțe, cît și pentru fiecare stat în parte;
- reducerea cu prioritate a armamentelor cu mare capacitate ofensivă — tancuri, artilerie de calibru mare, mașinile blindate de luptă, unele tipuri de avioane militare — precum și a trupelor de desant aerian și aeropurtate, a unităților autoamfibii de asalt;
- reducerea producției de armamente și reorientarea unor întreprinderi militare spre producția pașnică.

Propuneri privind noi măsuri de încredere și securitate

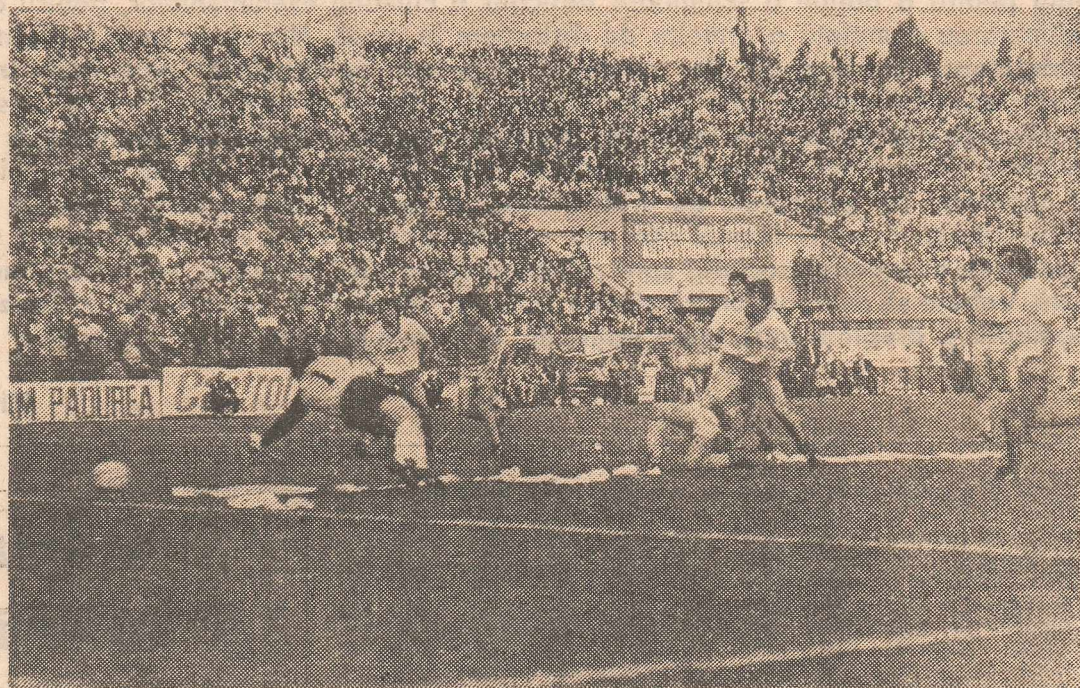
- restrîngerea intensității și ariei activităților militare; renunțarea la unele activități care pot genera neîncredere și încordare;
- convenirea de măsuri privind stabilirea unor zone de securitate și coridoare de-a lungul frontierelor dintre state și la linia de contact dintre cele două blocuri militare;
- limitarea și prevenirea creșterii încordării prin interzicerea dislocării de noi trupe, dezvoltării și amplasării de noi baze pe teritoriul altor state;
- înghețarea cheltuielilor militare la nivelul actual și începerea de negocieri în vederea reducerii lor ulterioare;
- crearea de zone de pace, cooperare și bună vecinătate, libere de arme nucleare și chimice în Balcani, în centrul și nordul Europei și în alte regiuni;
- interzicerea manevrelor și mișcărilor de nave și aeronave care transportă arme nucleare în apropierea frontierelor terestre și maritime ale altor state;
- inițierea de măsuri de lărgire a comunicării și cooperării între state vizînd creșterea încrederii;
- dezvoltarea pe plan european a contactelor, consultărilor și sistemelor de comunicații în probleme de securitate. Primite cu deosebit interes, propunerile românești sînt de natură să prefîgureze, alături de propunerile altor țări, premisele unor dezbateri constructive, care să ducă la elaborarea de măsuri acceptabile pentru toate țările participante.

Derby-ul diviziei A la fotbal

Steaua - Dinamo 2-1

Programat înaintea unor importante confruntări ale echipei naționale — care cer, în primul rând, concordanță deplină la lot și convergența eforturilor tuturor spre un randament cât mai bun al tricolorilor —, jocul dintre Steaua și Dinamo n-a fost, totuși, aminat, fiecare din combatante dorind să folosească momentul psihologic creat recent în cupele europene: Steaua — să confirme performanța calificării în semifinale, Dinamo — să probeze forța de joc care i-a atras laude în dubla manșă cu Sampdoria. Apriori, era vorba de o întâlnire de nivel european între două echipe puternice, fiecare în stilul și cu mijloacele ei. Iar semnul că fiecare știe și recunoaște valoarea celeilalte s-a vădit încă de la început, nici una neabătându-se de la propria formație standard, inclusiv perechile de jucători cu marcaj reciproc alcătuitându-se aproape conform „tradiției”. Într-o atmosferă de talie internațională: un stadion arhiplin și pasional, cu noutăți pentru ieșirea din vestiare și băncile tehnice, cu vreo zece fotoreporteri veniți din Turcia, peste tot plătind ecourile calme ale unui șlagăr. „Un albastru infinit”, ce trimește parcă la culorile Stelei. Se prevedea un meci al echilibrului, chiar în ziua echilibrului de primăvară care, anuța cu originalitate crainicul, a marcat și cea mai ridicată temperatură a lunii martie din București în ultimii 15 ani, plus 20 grade Celsius.

Jocul n-a făcut excepție de la aceste previziuni, demonstrând valoarea ambelor echipe, plimbând suporterii prin agonia și extazul fazelor dramatice de poartă, iradiind din teren căldura unei dispute în care fiecare jucător a încercat să investească tot ce are mai bun. Intrat în teren cu povara unei răspunderi inutile de precizat, arbitru Ion Crăciunescu avea să-și decline rapid intențiile de a nu scăpa jocul din mină, sancționând cu promptitudine orice pornire spre nesportivitate, astfel încât, în minutul 13, trei jucători văzuseră deja cartonașul galben: Cămataru și Lăcătuș, pentru un „joc de cap” fără minge, și Rednic, pentru un blocaj la Pițurcă. În urma acestei faze acordându-se și lovitura liberă din care a înscris magistral Hagi (de la 25 m, intrucit zidul fusese adus chiar pe linia careului de 16 m). După gol, Steaua joacă la fel de avântat, Dinamo — la fel de elaborat, fiecare încercând să-și pună în valoare calitățile propriilor jucători. Mateuș putează puternic, dar pe lângă poartă, din două situații favorabile — la poarta cealaltă, Ilie Dumitrescu greșeste și el cu puțin înțina, din poziția în care marcase lui Götzeberg. Spre ultimul sfert de oră al primei reprize, Steaua face premeditat „un pas înapoi”. Dinamo cucereste teren (în min. 40, Vaiscovic ratează singur din mijlocul careului), dar lasă spații largi de manevră „vitezistilor” (în min. 44, Lăcătuș scapă singur

pe o minge „furată” de Ilie Dumitrescu, trage necruțător, dar Steaua deviază miraculos peste poartă).

După pauză, fotoreporterii se împart cam în părți egale, unul prințind șuturile senzaționale ale lui Hagi (min. 51) și Pițurcă (min. 62), altii putând să înregistreze ratarea autologică a lui Lupu, angajat perfect de Cămataru (min. 58), ori șutul lui Mateuș, din mijlocul careului, în bara transversală (min. 70). O cursă irezistibilă a lui Iovan — stopată de Andone, în corner (min. 69) — și un șut în vînt al lui Tudorel Stoica (min. 73, din lovitură liberă) atrăgeau, parcă, atenția că jocul încă nu s-a sfîrșit. Și-ntr-adevăr, ultimul sfert de oră debutează cu golul înscris de Andone (min. 75), cu capul, în urma unui corner executat de Sabău. Sentimentul de echinocciu era deplin, egalitatea pe tabela de marcat — asijderea. Dar, de pe fundul jocului, asemenea ca la început, se profilează silueta arbitrului: în min. 78 îl elimină pe Vaiscovic (de fapt, un al doilea „galben”, primul arătându-i în min. 25, pentru proteste). Iordănescu „simte” momentul și-l trimite în teren pe Negrău (min. 82), dar nu în locul lui Pițurcă, cum ne obișnuisem, ci al lui Ungureanu; Steaua are trei virfuri, fapt care-l obligă pe Andone să revină la bază (Mihăescu intrase în min. 63 pentru marcat la Pițurcă, Klein rămăsese la Lăcătuș, Andone fiind disponibil pentru atac, unde a și înscris golul egalizator). Dinamo se repliază, dar nu are prea mult răgaz intrucit Crăciunescu decide eliminarea similară a lui Cămataru (inițial a vrut să-l arate doar „galben”, uitînd că-i mai acordase unul, dar nu mai poate da înapoi, îl caută pe cel roșu, îl găsește și

Cămataru la urma lui Vaiscovic spre vestiare). Era min. 84, cînd Steaua a rămas în zece oameni de cîmp (li se va alătura, ca la hochei, și Lungu), din care trei virfuri de atac, iar Dinamo — în opt, fără nici un atacant. Se înțelege că într-o confruntare de asemenea nivel și la valori atât de apropiate ale echipelor discrepanța de efective a generat stări de spirit total opuse și s-a regăsit imediat în evoluția celor două echipe. Steaua se-aruncă în atac cu toate liniile, careul dinamovist este asaltat, dintr-o asemenea fază rezultînd și golul victoriei înscris de Balint, din apropiere (min. 89). Pe stadion plutește parcă un albastru infinit, o țesătură de pase în extaz ale sileștilor, între care se afla răcit doar vajnicul Mateuș, singurul ce nu părea

După jocul de miercuri, antrenorul echipei naționale, Emerich Jenei, a dorit să fie prezent în vestiarele fiecărei combatante, adresînd jucătorilor felicitările cuvenite pentru evoluția din partida abia încheiată. Și cum în fotbal meciul cel mai greu este cel care urmează, gândurile tuturor sperăm că se vor fi îndreptat deja spre jocul de miercuri, pe care naționala noastră îl va susține la Sibiu în compania puternicei reprezentative a Italiei. Este și spiritul în care Jenei ne-a făcut următoarea declarație:

„Partida dintre Steaua și Dinamo a confirmat că jucătorii noștri de frunte sînt competitivi, de o certă valoare internațională. Tocmai de aceea aș vrea să fac un apel la toți selecționabili, de a-și stringe rîndurile sub culorile echipei naționale, pentru care trebuie să lupte cu abnegație și dăruire. Echipa națională are perspective foarte frumoase de califi-

ngenuncheat dintre toți coechipierii săi cărora nu le venea să creadă într-un asemenea deznodămînt.

După evoluțiile realizate, după ocaziile avute, după forța de joc manifestată de cele două echipe — repetăm, fiecare în stilul și cu mijloacele ei — și-au meritat deopotrivă aplauzele.

Acum este important ca jucătorii ambelor echipe să-și contopească, după caz, bucuria succesului ori amărăciunea înfrîngerii în sentimentul unei aderențe depline față de interesele echipei naționale. În fond, miercuri pe Ghencea nu s-a pierdut și nu s-a cîștigat decît un meci...

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Fotografie de
AUREL GÂRBOVU ■

care, și-ar fi păcat să nu ne subordonăm cu toții, cel care sîntem implicați în viața echipei naționale, interesului de a vedea naționala României calificată la turneul final al campionatului mondial.

Jocul cu echipa Italiei constituie un examen foarte sever, în care putem să verificăm potențialul fiecărui jucător din echipa națională. Intrucit tricolorii se reunesc după o foarte lungă hibernare a lotului, partida cu Italia poate părea cam tare, adică o abordare prea bruscă a unor adversari foarte puternici, dar sînt convins că vom avea acel orgoliu constructiv care să ne apropie de un joc elevat, pe măsura calităților și talentului jucătorilor noștri.

Jocul cel mai greu este, deci, cel care urmează; pentru naționala României și pentru toți fotbalistii noștri fruntași — cu Italia, miercuri, la Sibiu. (O. Ș.)

Gongul

bate la ușă!

Într-un an deosebit de bogat în competiții pugilistice „la viri” — campionatele europene vor avea loc între 28 mai și 3 iunie, la Atena, iar „mondialele” la Moscova, în perioada 17-28 septembrie —, „Centura de Aur” ediția a 18-a dobindește o semnificație aparte, atît în ce privește stadiul pregătirii boxerilor noștri, cit și, mai ales, selecția celor ce ne vor reprezenta la amintitele turnee majore, în condițiile în care concurența va fi, din primele informații pe care le deținem, puternică. Pînă la inserarea celor citorva date despre „Centura” (gongul inaugural va răsună peste 10 zile), să ne oprim asupra primului test internațional susținut anul acesta de pugiliștii noștri, la care am și asistat — tradiționalul turneu „Strandjata”, de la Sofia, care, cu cele 40 ediții ale sale, este cel mai vechi turneu de acest fel din lume.

Am fost prezenți cu 7 boxeri, din lot sau din imediata lui apropiere, cucerind două locuri 1, prin Francisc Vastag (cat, semimijlocie) și Rudel Obreja (mijlocie-mică), două locuri secunde — Adrian Mărcuț, la „coș” și Giani Gogol (ușoară) și un loc 3 — Marcelică Tudoriu, la „pană”. La aceste locuri pe podium s-au adăugat titlurile de cel mai tehnic boxer al competiției și cel mai bun antrenor, care au recompensat pe Francisc Vastag și, respectiv, Relu Auras.

„Welter”-ul Francisc Vastag s-a impus de o manieră entuziasmantă în special în finala cu Candelario Duvergel, nimeni altul decît campionul mondial „en-titre” și campion al Cubei în ultimii 6 ani! Mereu în atac, cu un stil de luptă adecvat calităților sale, Vastag l-a ținut literalmente în cîrzi pe cubanez, obținînd o victorie clară într-o foarte posibilă finală de campionat mondial. La rîndul lui, Obreja nu s-a părut în netă creștere de formă, cu victorii în fața unui cubanez și a doi sovietici, mai curajos decît în anul precedent, depunîndu-și o serioasă candidatură pentru cooptarea în lotul național, chiar dacă unii sînt încă pesimiști. Pentru o viitoare titularizare, pașii trebuie făcuți de ambele părți, „Centura” constituind un prim prilej de confirmare.

Ajunșind la finaliști, ne aflăm în postura de a comenta experimentul sofist, acea „mașină de punctat”, o soluție preconizată de AIBA pentru a face uitate față de CIO (care amenință chiar cu eliminarea boxului din programul olimpic!) bilbele arbitrajului de la Seul. Practic, iată cum funcționează această inovație, văzută la lucru „în priză directă”: fiecare arbitru judecător are la dispoziție un „terminal” cu două butoane, unul roșu, altul albastru (pentru fiecare „col”), pe care apasă cînd consideră că un boxer a lovit regulamente, și alte două „clape” pentru depunctare (cu 3 puncte) în cazul avertismentului. Loviturile sînt înregistrate numai dacă 3 dintre cei 5 „judecători” apasă simultan pe butonul colțului respectiv. Cu toată înțelegerea față de preocupările AIBA, nu putem să nu constatăm că arbitrii devin în această situație „contabili de pumn” (opinie împărtășită și de Grigore Dăncilă, unul dintre cei doi, alături de Doru Banciu, arbitru român la Sofia). Or, în cîntărirea unei victorii în box contează mult mai multe elemente: acuratețea stilului, impunerea tacticii de luptă, forța loviturilor etc.

În încheiere, promisiile prime informații despre „Centura”. Turneul se va desfășura în perioada 4-9 aprilie. La Palatul sporturilor din Capitală, cu două gale preliminare zilnice, de la 15.30 și 18.30 marți, miercuri și joi, cu semifinalele programate vineri de la orele 16.00 și 19.00 și finalele duminică, de la 10.00. Pînă acum și-au confirmat participarea pugiliștii din Cuba (cu lotul de la „Strandjata”, ni s-a spus la Sofia, adică inclusiv consacrații Marcelo, Coreea, Duvergel, Romero și marea speranță caribiană Jose Gonzalez), R.P. Chineză, U.R.S.S., Turcia, Japonia, R.P.D. Coreeană, Bulgaria, R.D. Germană, Cehoslovacia, Ghana.

LUCIAN OPREA ■

Pe cînd o „schimbare la serviciu”?

Continuînd cu perseverență o mai veche inițiativă, clubul „Rapid” a prilejuit celor prezenți duminică dimineața în sala Giulești posibilitatea cunoașterii

sau recunoașterii unor foste glorii ale voleiului rapidist, gest ce marchează împlinirea a 55 de ani de la crearea secției de volei a clubului și 40 de ani de la cîș-

tigarea primului titlu de campioană națională. Ecourile mici festivalități au depășit cu mult cadrul unei acțiuni de club, momentul constituînd o sărbătorire a valorilor de cîndva ale voleiului românesc, avînd în vedere contribuția pe care gruparea fero-viară a adus-o la promovarea și dezvoltarea acestui sport: cucerirea titlului la prima ediție a campionatului național din 1949, performanță reeditată încă de 10 ori, participarea la 7 finale ale C.C.E. și cîștigarea a 3 dintre ele, fapt ce a condus la adjudecarea definitivă a primei cupe de cristal cu care este dotată prestigioasa competiție. Dominînd cu autoritate voleiul românesc pînă în anul 1967, clubul „Rapid” a furnizat reprezentativei României numeroși jucători și antrenori, contribuînd din plin la strălucitoarele succese ale naționalei din perioada anilor '60.

Printre artiștii acestor succese, o personalitate distinctă este fără îndoială antrenorul emerit ing. Gheorghe Petrescu, fost component al reprezentativei de volei și antrenor al echipei „Rapid” și al naționalei care acum, în al 70-lea an de viață, trăiește cu aceeași tinerească ardoare

patima acestui joc. Alături de el au fost felicități și foștii săi coechipieri sau elevi: Paul Erdery, George Niculescu, Horia Orășanu, Dinu Paul, Jean Ponoava, Plocon Davila, Aurel Drăgan, Pavel Vasile, Nicolae Răducanu, Radu Costinescu, Aurel Ardelean, Gavrilă Pompilian, Ulm Brănescu și Gheorghe Fieraru. Simboluri ale recunoștinței au primit și o parte din cei care prin munca lor au contribuit la realizarea climatului necesar marilor performanțe: Mihai Mihăiță, George Vulpe, Constantin Pădele, Theodor Blumenfeld, Vasile Marghescu, Teodor Cărbănuș și Apostol Chirulescu.

Reținînd imaginea florilor oferite cu timiditate de cei mai mici jucători ai clubului, avem de fapt esența acestei sărbători: dorința unei mult așteptate „schimbări la serviciu”, prin care tinerii de azi să dobindească nu numai „mingea” performanțelor de altădată, ci și inteligența și pasiunea celor ce au ridicat faima voleiului românesc.

Tuturor, sărbătoriti și organizatori, sincere felicitări!

EUGEN NEGREA ■

Surprize

● Turneul de la Linares (categoria a 16-a l) a debutat anul acesta cu refuzul lui Victor Korcinoi de a juca, refuz motivat de prezența unui arbitru potrivit fostului candidat la titlul mondial. Ca urmare superturneul s-a desfășurat numai în 11 jucători. În mod neașteptat pentru forma sportivă manifestată anul trecut și mai ales pentru rezultatele directe, Anatoli Karpov a fost învins de Nigel Short în partida directă. Să urmărim ceea ce s-a întâmplat: **Short-Karpov** (apărarea spaniolă) 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 00 Ne7 6. Tel b5 7. Nb3 d6 8. c3 Ng4 9. d3 00 10. Cbd2 Ca5 11. Nc2 c5 12. Cf1 Ce8 13. Ce3 Nh5 14. g4 Ng6 15. d4 e: d4 16. c: d4 h5 17. d: c5 d: c5 18. Ce5 D: d1 19. T: d1 h: g4 20. Nd2 Cb7 21. C: g6 f: g6 22. e5 Rh7 23. Cd5 Nd8 24. Cf4 Tf5 25. N: f5 g: f5 26. Ne3 Nc7 27. Td5 Ca5 28. N: c5 Cd4 29. Cd3 Cd2 30. Rg2 Ce4 31. Tel Nd8 32. Ne3 Cc7 33. Td7 Ce6 34. Cf4 Cf8 35. Tb7 Ng5 36. Tcc7 N: f4 37 T: g7 Rh8 38. N: f4 Ce6 39. Th7 Rg8 40. Nh6 f4 41. The7 f3 42. Rf1 Cc6 43. Tb6 1:0. Ca urmare a unui start bun, N. Short și V. Ivanciuk s-au instalat la conducerea clasamentului. În ultima rundă Vasili Ivanciuk (20 ani), debutant la Olimpiada de la Salonic în echipa reprezentativă a Uniunii Sovietice, a reușit să-și păstreze avantajul de o jumătate de punct datorită mai mul-

tor remize consemnate: Karpov-Timman, Portisch-Ivanciuk, Salov-Beliavski. Cistigind la Hjartarson, Short a mai sălțat în clasament după jocul nesigur manifestat în a doua jumătate a dificilului concurs. Frunțașii clasamentului superturneului de la Linares au fost: 1. Ivanciuk 7,5 puncte (din 10 posibile) 2. Karpov 7p, 3-4. Short și Nimman 5,5 p etc. ● Al 44-lea campionat al Iugoslaviei a cunoscut un final palpitant, liderul autoritar a mai bine de zece runde — Bogdan Lalici — a dat întietatea în clasamentul final lui Zdenko Kozul și Branko Damjanovici, care au obținut 11,5 puncte din 17 posibile. Mai slab decit era așteptat s-au comportat marii maestri Cebalo Abramovici și Ivanovici. Un scurt aspect din campionat reprezintă partida din apărarea franceză jucată de **Ivanovici-Maksimovici**: 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Cc3 Nb4 4. e5 c5 5. a3 N: c3 6. b: c3 Cc6 7. a4 Da5 8. Nd2 Cge7 9. Cf3 Nd7 10. Ne2 c4 11. 00 f5 12. Db1 000 13. Mcl Tdg8 14. Na3 g5 15. Db2 g4 16. Cd2 Cg6 17. Tfb1 Cd8 18. Nb4 Da6 19. a5 h5 20. Nd6 Th7 21. Da3 Cf4 22. Nf1 h4 23. Cb3 Dc6 24. Ce5 Ne8 25. Th6 Ch3 26. Rh1 Cf2 27. Rg1 g3 28. Tc6 Nc6 29. h3 f4 30. Ne2 Ce4 31. Db4 Cg6 32. Db6 1:0. ● Cunoscutul „open” de la Bad Wörishofen s-a încheiat cu victoria neașteptată a proaspătului mare maestru Stefan Kindermann care a totalizat 8 puncte din 9 posibile surclasându-i pe principalii favoriți: Miles, Brunner, Gutman și Lobron, care au încheiat competiția la o jumătate de punct de lider. ● „Zonalul” feminin din campionatul mondial individual (zona a 2-a) s-a încheiat la Haifa. Startul bun al jucătoarelor vest-germane, A. Dahlgrün, I. Lauterbach și B. Trabert, anunța un finis foarte greu pentru jucătoarele Lemacko, Kris-

tol și Podrajanskaia. Experiența și-a spus cuvântul, victoria revenind mai rutinelor Lemacko (Elveția) și Kristol (Israel) cu 8 puncte din 11 posibile, urmate de Dahlgrün 7,5 p, Lauterbach 6,5 p, Baumann (Elveția), Trabert 6 p etc. Primele două clase vor evolua în turneele interzonale din C.M. ● Cum joacă un computer? Contrar părerii campionului mondial, Garri Kasparov, care este de părere că „mașinile de jucat sah” nu pot rivaliza omul, iată că a apărut „Deep Thought”, produs de Carnegie-Mellon University... Evoluind în campionatul „open” al S.U.A. acest computer s-a clasat al doilea cu 4p din 5 posibile după Anatoli Volovici (2395), repunând o victorie asupra unui maestru internațional. În „Open-Fame Chess Festival” s-a clasat la egalitate de puncte (cu marele maestru canadian I. Ivanov) 4,5 p pe locurile I-II, în ultima rundă derby-ul dintre calculator și Ivanov încheindu-se remiză. Dar cea mai mare surpriză a furnizat-o în turneul „open” de la Long Beach (California) unde computerul l-a învins pe marele maestru Ben Larsen! Subestimind mașina, danezul (trăiește de mai mulți ani în Argentina) a jucat în stil de simulant. A fost depășit clar strategic. În același turneu „Deep Thought” a mai trecut și de alți jucători cu renume. În final s-a clasat pe locul I-II la egalitate de puncte cu... marele maestru A. Miles, reușind și înegalabila performanță de a realiza prima sa normă de mare maestru cu un procentaj excelent de 81,25... Explicația performanței sale stă, desigur, și în bagajul imens de informații și în ritmul infernal în care calculează combinațiile...

MARGARETA MUREȘAN ■

Cronica șoselei

Întimplare pe un drum alpin

În mașină era cald, plăcut. Cei trei pasageri și șoferul făceau planul despre felul cum își vor petrece săptămîna de concediu pe platourile muntoase, unde și în mai e zăpadă, la 2000 de m altitudine, făurite de natură pentru toate categoriile de schiori. Își făceau vacanțele aci din vremea copilăriei. „Niciodată n-am întîlnit în pădurea asta atîtea veverițe, schimbă Anca subiectul conversației. Uitați-vă, una se uită la noi cu ochii ei ca niște mărgele din argint viu. Cînd vom ajunge în dreptul ei va face precis un salt, în pomul pe care l-a și oșit deja. Observați cum ne fixează? Se miră și ea probabil de culoarea fistică a mașinii noastre”. „Cine a mai văzut automobil mov?” întui un tînar blond, cu alură de scandinav, „impresiile” micii rozătoare. „În primul rînd n-ai definit exact culoarea, care-i de fapt lila. Apoi să nu uităm că-i singura mașină din județ care aminteste de aroma tulburătoare a liliacului” îl puse la punct pe tînar, Laurian, șoferul, vădit vexat. „Tu, care nu prea te omori cu cititul, n-ai aflat probabil că paleta de culori ce începe cu lila-ul și se termină cu violetul închis, a fost, este și va fi întotdeauna la modă”. „Nu numai la modă, sări Adriana, prietena pilotului în apărarea acestuia dar și de bun gust”. „O fi dar nu și pentru mașini”, replică Sandu, de loc convins. Raluca, o mignonă brunetă, pe cit de mică pe atît de energică, schioare redutabile și antrenoarea celor trei, îi întrerupse fără menajamente. „Ia mai terminați cu flecăreala și să ne înțelegem asupra programului. N-aș vrea să se întîmple ca anul trecut cînd umblam din cameră în cameră să vă trezesc. În loc să începem antrenamentul la opt, îl începeam nu rareori la unsprezece. După nopțile pierdute, arătați ca niște somnambuli. Să fim înțeleși, n-am venit aici ca să ne holbăm toată noaptea la video, înghițind maculatură, nici să ne delectăm cu zaruri, „foițe”, luptîndu-ne cu spirîturile și inhalînd fum de mîhorecă. Apoi făcuți zob de oboseală și de aburi ce se urcă ușor la cap dar vă legăz greutăți de picioare, să vă rupeți oasele pe vreo pistă dintr-astea ce nu iartă ignoranța”. Băieții despre care era vorba cu mutrele spășite tăcuseră simțîndu-se în culpă. „Mică, dar a dracului” gîndi șoferul uitîndu-se îndelung și admirativ spre fată. „Iar tu care te dai mare pilot, nu te mai zgii spre mine. Prefer să te uiți la serpentinele astea înghețate și în special la cea care urmează. Îți amintești cum șoferul Skoditei, parcă supărat pe șosea, a părăsit-o preferînd hăul căruia nu i se vede fundul. N-a murit nimeni, dar toți patru zac și acum prin spitale și doar a trecut aproape un an. Au înlocuit schiurile cu cirjele. Prefer să mă admir cînd ajungem la cabană”. „Îți promit în numele tuturor să fim cuminți și să nu ne abatem de la program. Nu-mi voi săruta nici logodnica fără permisiunea ta, talentata și energica noastră antrenoare”, vorbi mualit ca întotdeauna, Sandu. Izbucliră în ris. Starea euforică a micului grup creștea pe măsură ce se apropiau de complexul turistic.

„Vă mulțumim pentru ospitalitatea deosebită. A fost un vis. Ne-am simțit splendid. Păcat că săptămîna a trecut mai repede ca o zi”. Luîndu-și rămas bun de la cabanier, schiorii se îngrămădeau în mașina roșie ce devenise neîncăpătoare pentru pasagerii îmbrăcați de iarnă. Nu-și dăduseră jos cojoacele de frica caloriferului care, în loc de căldură, introducea în mașină frigul de afară. „Dar cu Mihaela ce facem?”, întrebă un tînar oacheș, cu mustăcioară la Clark Gable. „Cum adică, n-am înțeles? Am luat premiul unu la toate șasele, să ajung pe locul șase cînd e vorba de un minuscul spațiu în mașină?” îl lua fata la rost pe cel ce puse întrebarea inoportună. „N-am decît

patruzece și șapte de kilograme”. „Veți sta amîndouă lîngă mine, lămuri pilotul încercîndu-l. Doar și Rodica mea e tot un fel de Așchiuță ca tine”. Auto-turismul rula pe panta abruptă plină de gheață, aidoma unei pisici ce coboară dintr-un copac. Șoferul, conștient de primejdioasele capcane ce le ascundeau primii kilometri ai șoselei alpine, curbe ac de pâr, gheață, acostamente a căror lucru nu prevestea nimic bun, căuta să se detașeze de hărmălaia din mașină. Privea meandrelor drumului de munte, ce se pierdeau departe în ceața ușoară a dimineții însorite, uimit de albul strălucitor al zăpezii ce acoperea totul. Natura dădea parcă un festival în cinstea plecării lor. Panta deveni treptat mai domoală, curbele își măreau razele, gheața începu să facă loc asfaltului negru. Pasagerii, suflîndu-și în minile înghețate, nu-și pierduseră buna dispoziție. Treceau în revistă cele mai senzaționale întîmplări ale scurtului lor sejur. Prima fu amintită Rodica, ce se dăduse de-a dura cu schiuri cu tot, cîteva sute de metri. „M-am sculat în picioare exact unde era pancarta „Sosire” povestea fata. „Ați doborât toate recordurile domnișoare” făcu pilotul. Rideau de mine dar eu eram fericită că-s întreagă. Am peste tot numai vinătăi”. „Chiar peste tot?” întrebă serios șoferul destins acum, după ce parcursese sectorul cel mai periculos de drum. Cîneva atrase atenția șoferului asupra mașinii lila ce torcea urcînd la deal. „Nu-i cumva grupul Ralucai?” se întrebă șoferul. Tot el răspunse: „Mașina logodnicului ei e bej, nu movulie ca asta. Să încercăm să aflăm misterul”, făcu pilotul, concentrîndu-și privirea spre automobilul ce suia, apropiindu-se de ei. În cealaltă mașină, îndemnat de Raluca, tînarul de la volan se străduia și el să identifice pasagerii din autoturismul de culoarea căpsunei. „Sînt sigură că ei sînt”, zise fata. Autoturismul lor e roșu”. „E plin municipiul de mașini roșii”. „Da, dar are schiuri deasupra”, susținu tînăra. „Și ce, dețin ei cumva monopolul mersului la schi, cu automobile de culoarea celor aparținînd pompierilor?”. „Ce să mai discut cu tine, toți știu doar că ești bolnav de mania contrazicerilor”, îi fata tăcu imbufnată. Autoturismele rula pe centrul șoselei însorite, ferindu-se de marginile alunecoase. Străbăteau un platou unde rafalele de vînt loveau lateral mașinile, făcîndu-le să devieze ușor de pe direcție. Cu capetele întoarse spre stînga, șoferii „uitaseră” parcă de șosea, identificarea ocupanților devenind preocuparea lor principală. „Trage pe dreapta și oprește Romane”, ceru imperativ Mihaela. Șoferul nu dădu curs solicitării, continuînd să înainteze pe mijlocul drumului îngust. Se auzi o bubuitură înfundată și un scrișnet de table ce se freacă între ele, după care mașinile începuseră să danseze. Pilotii reușiră să le strunească. Coborîră repede pentru a examina ravagiile. „Patru uși paradiet. două aripi botite, plus semnalizatoarele din față, cam așa-i „bilanțul”-remarcă Roman necrezut de calm. „De vină-i culoarea asta aiurită a mașinii voastre, care ne-a indus în eroare”, continuă pilotul. „Logodnicul meu a apreciat că bejul e prea comun și a vopsit-o mai original... Nu-ți place cumva?” încercă Raluca să-și intimideze interlocutorul, care se abținu să-și spună opinia. „Oricum nu lila-ul e de vină că vă ciocnirăți voi, ci faptul că pe un drum de munte s-au întîlnit doi cășcați, hipnotizați parcă fiecare de cealaltă mașină. Bine că rămăserăm pe șosea și nu ne căută salvamontul prin văgăunile fără fund ce se deschid coles, în dreapta. Acolo nimeriam dacă n-aveam un pic de șansă. Mașinile merg, asta-i important. Să plecăm pînă răutăciosul așa de vînt nu ne congelează” propuse Raluca.

VICTOR BEDA ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Luna martie, ce aduce odată cu Mărțișorul primăvara calendaristică iar după echinocțiu și primăvara astronomică, s-a manifestat din punct de vedere meteorologic ca o lună de primăvară. După iarna foarte caldă vegetația a devansat substanțial calendarul. Primele păduri (Taraxacum officinale) la București au înflorit cu o lună mai devreme decit în mod obișnuit.

Excesul de căldură din ultimele luni ne poartă cu gîndul la informația provenind de la meteorologii britanici difuzată deja în presa noastră conform căreia la scara Terrei printre cei mai calzi ani ai secolului figurează după anul 1988 care a fost cel mai cald, anii 1987, 1983, 1981, 1980 și 1986.

În acest cadru general putem preciza și noi la București — Filaret temperatura medie anuală prezintă o tendință de creștere. Ca argument poate servi media multianuală calculată pentru perioada 1900—1980 ce este de 11,0°C, depășind media intervalului 1865—1980, ce este de 10,7°C. În 1988 media anuală de 11,6°C nu reprezintă un record, ea a fost depășită în acest secol de 17 ori, valoarea cea mai ridicată de 12,3°C repetîndu-se în anii 1950, 1951 și 1966.

Revenind la caracteristicile climatice ale lunii martie, această perioadă de tranziție între iarnă și primăvară este adesea foarte capricioasă. Privind aceste excese, remarcăm în primul rînd anul 1952, în care s-au înregistrat atît minima absolută a lunii pe țară (ziua de 9 martie cu o valoare de -31,4°C, ce s-a produs la Intorsura Buzăului), cît și maxima absolută de 32,8°C, măsurată la Odobesti pe data de 30 martie.

În Buletinul Institutului Meteorologic pentru anul 1959, analiza regimului termic din zilele de 23 și 24 martie surprinde o serie de caracteristici importante ale anomaliilor termice din martie. De la temperaturi de peste 20°C, în orele de după amiază, la stații meteorologice ca Teleiu, Bozovici, Baraolt, s-a ajuns la minime nocturne sub -3°C, și o amplitudine de peste 25°C. Factorii care au condus la aceasta au fost: masa de aer continental-polar care staționa în acele zile, cu

o mare transparență și un conținut redus de vapori de apă și pulberi, cerul senin, au făcut ca durata și intensitatea insolatiei să atingă pentru aceste date calendaristice valori maxime. Solul lipsit de zăpadă și de stratul vegetal, fiind în același timp uscat, s-a încălzit puternic ziua și s-a răcit intens noaptea.

Mergînd pe linia anomaliilor termice deosebite ale lunii martie, menționăm anii 1918, 1952, 1957, 1960. În anul 1957, în zilele de 21—22 martie vremea a fost frumoasă și călduroasă, cu valori maxime care au depășit 25°C în sudul țării, cele mai ridicate fiind de 29,4°C la Urziceni, 30,0°C la Grivița. Răcirea din 28 martie, răcire de natură adectivă radiativă a determinat înregistrarea de temperaturi minime foarte scăzute. Spre exemplificare, la cele două stații meteorologice cu temperaturi maxime ridicate, minimele nocturne au fost de -8,4°C la Urziceni și -7,2°C la Grivița. Deși temperaturile minime înregistrate au depășit cu mult limitele admise a fi suportate de floarea de câș, atît ca în-

tensitate cît și ca durată în timp, s-a putut constata ulterior că pagubele prin degerare au fost parțiale și nu integrale cum s-au așteptat specialiștii din domeniul horticulturii. În anul 1960, răcirea din 24—26 martie, cu minime nocturne care au atins -6°C în Bărăgan, au condus la înghețarea în majoritate a florilor de câș.

Ultima săptămîna a confirmat încă o dată fluctuațiile termice mari care au loc în unii ani, în a doua parte a lunii martie. Zile călduroase și deosebit de călduroase au fost în sudul și estul țării cu maxime diurne în ziua de 18 martie, mai mari cu 10—15°C față de valorile normale, care au egalat și depășit frecvent cu 1—2°C la stațiile meteorologice din aceste zone, maximele absolute ale zilei, iar climatologic s-a semnalat prima zi de vară — Dilga 25°C.

La numai o zi de aceste recorduri, pe 19 martie răcirea care a avut loc a determinat scăderea temperaturii aerului în toată țara, mai accentuată în centrul Moldovei, unde scăderea a fost de peste 15°C.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 23 - 29 martie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii înregistrate în ultima sută de ani			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)		Maxime diurne	
	Maxime diurne	Minime nocturne	Maxime diurne	Minime nocturne	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	11/17	1/5	6/10	30/4	Giurgiu 1952	-7,0 București, Sibiu 1918
Deal și podis	7/15	-2/4	6/10	29/8	Tecuci 1952	-14,5 Sibiu 1932
Depresiuni	8/13	-4/1	8/9	25/0	Petroșani 1952	-12,9 Intorsura Buzăului 1925
W. Omu	-3/-1	-11/-9	3/0	9/7	1986	-20,6 1963
Litoral	9/11	3/4	6	29/8	Mangalia 1952	-4,6 Constanța 1932

În următorul interval 23—29 martie, aspectul vremii va fi schimbător, specific primăverii; în primele zile instabilitatea atmosferică va fi mai accentuată, cerul va fi mai mult noros și temporar va ploua, ploile avînd și caracter de aversă. Frecvența lor va fi mai mare în regiunile din sudul țării. În a doua parte a intervalului vremea se va ameliora începînd din vestul țării iar cerul se va degaja.

Fondul termic al săptămîinii va fi ușor mai ridicat decit cel normal climatologic cu toate că se vor produce oscilații termice atît la valorile maxime cît și la cele minime. La scara întregii țări maximele diurne se vor încadra între 8° și 18° ușor mai ridicate în ultimele zile, iar minimele nocturne între 0° și 10°C izolat mai coborîte în depresiuni.

Despre patrie întotdeauna

Roua luminii

Veniți să vedeți toate comorile Patriei
Sub zodia noii prefaceri a timpului nou !
Veniți să cîntăm împreună aceste mari fapte
În care se-ascunde o sevă de jar
Și roua luminii din ziua de azi !
Iată-n Grădină cresc orele pline de miez
Și în cîmpia imensă,
Roșu, înalt stau să-nflorească cireșii.
Veniți să ne bucurăm de mireasma faptelor noastre
Vouă vă cînt cu iubire noua comoară a inimii,
Clipa aceasta supremă a Patriei !

GHEORGHE DARAGIU ■

Faleza eternității

Să privești valurile Dunării bătrine în lumina prezentului comunist,
Să asculți vîntul dinspre lanul de griu răsărit în Bărăganul mare,
Să inoți în Canalul Dunăre-Marea Neagră construit în Epoca de Aur,
Să ai în ochi visul comuniștilor de pe înalte schele,
Să vislești printre pescăruși în Deltă spre o insulă a liniștii,
Să culegi acolo pentru întiul Președinte o minunăție floare,
Și să auzi clopotul libertății pe faleza eternității.

EMIL PERȘA ■

Despre Patrie

Despre patrie vorbesc semințele
încolțind acum în cîmpie
odată cu aburul ce se înalță în jur ;
despre patrie întotdeauna
am visat și am vorbit
cu sufletul deschis ;
cu ochii învăluind de-apururi
munții și cîmpia, văile și riurile,
arcuirile metalice de beton și sticlă,
izvoarele și foșnetul pădurii,
cîntecul păsării în zori,
și glasul copilului ce-și privește
acum, pentru prima oară, țara ;
despre patrie vorbesc florile albe de măr,
dorul și șoapta de iubire,
fluviul co-i scaldă blind poalele,
ne traversează sufletul
cu nebănuite aripi de nesomn.

NICOLAE ARIEȘESCU ■

Culori netulburate

Doar tu rămii Românie,
noi trecem din generație în generație
în doină, horă și baladă,
alean, și dor, și speranță,
în Coloana cerului,
în Columnă,
în Caloana infinitului,
luptă, melos și înălțare,
în Voroneț, în Sucevița, în Putna,
albastru, roșu, galben,
culori veșnic netulburate
din inimi, din suflet, din gînd,
noi trecem
dar tu rămii Românie,
partea noastră arcuită
dîn Carpați,
partea noastră boltită
din Mare
și credința noastră
fie-ți credință,
noi te-am slujit
cu geniul nostru
mîndru, adînc-luminos, înalt
ca într-un dor din copilărie.

SANDU STELIAN ■

O singură voință

O roată uriașă poartă carul
Acestui neam pe drumuri de istorii ;
În spițele unite stă tot harul
Și-n truda noastră șirul de victorii.

Gînd lingă gînd și faptă lingă faptă,
O singură voință să ne-ndrume
Și-o singură Conducere-nțeleaptă
Destinul să ni-l lumineze-n lume.

Deschideți poarta inimilor voastre
Să între-naintașii în Cetate
Să vadă ce-am durat noi printre caste,
La focul sacru-al vetrei fără moarte !

NICOLAE NICOLAE ■

Omagiu

Laudă deplină aducem
pentru înfăptuirile Sale,
muncitori, cărturari și rapsozi,
creatorului de istorie nouă
simbolizînd pe marii voievozi
de la Decebal — dacicul rege —
eroul de la Sarmizegetusa,
pînă la Mircea, Ștefan, Mihai și Cuza.
CEAUȘESCU, în epoca Sa de aur
e fruntea socialismului biruitor,
nestemate-adăugînd tezaurului patriei
împreună cu poporul și pentru popor.

RADU FELECAN ■

O patrie bate în inima lui

O Patrie bate în inima Lui
și inima lui este ȚARA
cum țara e raza pe care te sui
să vezi, înflorînd, Primăvara

E lumea mai bună de cînd a venit
— cu soarele poți să-l asameni —
El, pacea, în lume, în toți, a sădit
cu dragostea-i mare de oameni

E limpede glasul destinului său
cum limpede-i gîndul și vrerea.
El este oriunde ; la bine, la greu,
iubirea, Nădejdea, Puterea.

Căci, Patria, bate în inima LUI
și inima lui este ȚARA
cum țara e raza pe care te sui
să vezi, înflorînd, Primăvara !

ANTON STANCIU ■

Columna

La temelia iubirilor noastre
stă demnitatea.
Demnitatea libertății.
Demnitatea frumuseții.
Demnitatea iubirii.
Pe temelia acestor iubiri
s-a ridicat o columnă de ani.
Prin toate diminețile unor imagini
luminînd din înalt pămînturile noastre
gîndurile, cetățile, munții, apele.
Acest principiu de viață
nu va muri niciodată
cît apele vor curge spre mare,
cît munții vor rămîne sub cer,
cît timp cetățile vor dăinui
în memoria noastră.

Fiecare dintre noi purtăm în piept
o columnă.
Fiecare dintre noi încrustăm pe ea
cu stiletul amintirii

imagini.
Ale libertății.
Ale frumuseții.
Ale iubirii.
La temelia acestor imagini
chipul conducătorului luminat
cel mai demn conducător
fiindcă la temelia iubirilor noastre,
amintiți-vă, prieteni,
stă demnitatea.

IOAN IACOB ■

Anotimp

E iarăși primăvară din sud și pînă-n nord
Se arcuiesc caișii și zarzării și merii,
Corăbii lungi de iarbă aruncă peste bord
O ultimă zăpadă la cumpăna tăcerii.

Pămîntul ctitorește în aer catedrale
De fum și mirodenii pe creste de păduri ;
Cresc mieii lingă vaduri de lapte și cavale
Le leagănă pădurea pe mii și mii de guri.

O, Țară, frumusețea e geamănă cu tine
Cînd griul pe cîmpie sporește în tulpină.
Îți sintem fiii care cîntăm, cum se cuvine,
Și vîrsta libertății și-a patriei lumină.

IOAN POPA ARGEȘEANU ■

Flacăra. Redacția : București, Piața Științei 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interloare ; Actualitatea politică : 25 60 ;
Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ;
Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se
pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.